

Glòries s'encalla al túnel

MARC JAVIERRE

**DOS ANYS DE GOVERN
MUNICIPAL, BALANÇ CRÍTIC**

DOSSIER, PÀGINA 13 A 21

Glòries

s'encalla al túnel

FOTOS: MARC JAVIERRE

El veïnat de Glòries viu en un entorn urbà ple d'entrebancs i provisionalitat, pendent de com es resol el litigi entre l'Ajuntament i les empreses responsables de les obres

L'Ajuntament de Barcelona rescindeix el contracte de construcció del primer túnel per "fer net" dels retards i sobrecostos que acumula l'obra, sense el suport de l'oposició i amb inquietud veïnal per la repercussió sobre la resta del projecte

MERITXELL M. PAUNÉ

La desafortunada història de la plaça de les Glòries ha incorporat un nou capítol aquesta primavera. Aquest mes de maig de 2017 havia d'estar enllestit el túnel que soterraria la Gran Via fent-la passar per sota del futur parc i de l'entramat de túnels ferroviaris -quatre de Rodalies i un de la L1 del Metro-. En canvi,

L'Ajuntament ha de poder demostrar que les empreses han estat les causants directes de l'incompliment del calendari

tal i com acredita una auditoria independent realitzada per l'Institut de Tecnologia de la Construcció de Catalunya (ITEC), l'obra executada se situa encara en el 60% i acumula almenys 19 mesos de retard. Aquest endarreriment i els retocs que s'han hagut de fer al projecte suposen, a més, un important sobrecost. Segons

l'auditoria l'encariment és de quasi el 20% (11,8 milions d'euros) del preu d'adjudicació (uns 60 milions), mentre que les constructores reclamen un desviament del 60% (36 milions).

Davant de l'incompliment de terminis, el govern municipal d'Ada Colau ha decidit rescindir el contracte a la UTE constructora -formada per Romero Gamero, Benito Arnó e Hijos, Copisa Constructora Pirrenaica i Comsa- i tornar a licitar el que queda d'obra per uns 38 milions d'euros. Un relleu que suposarà de 8 a 12 mesos d'aturada -la previsió més optimista és reprendre les obres al gener de 2018- i un cost d'uns dos milions d'euros que pujaria en cas que la pausa s'allargués.

Relació molt deteriorada

Les empreses ja han retirat la maquinària pesada de la plaça i tot fa pensar que portaran a l'Ajuntament a tribunals. La relació està molt deteriorada des de fa mesos, en especial a partir del toc d'atenció municipal el passat juliol a la UTE. Un element central a dirimir serà el repartiment de culpes, que

determinarà les indemnitzacions a percebre o abonar.

El retard té diverses causes, com detalla l'ITEC. La principal és la imprecisió o directament els errors en la documentació prèvia facilitada a la UTE per Adif i per l'Ajuntament: els túnels ferroviaris i el sífo del col·lector soterrat estaven un metre i mig més avall del que deien els plànols. La UTE va donar per bones les mesures sense fer cates preventives abans d'iniciar l'obra. A més van aparèixer elements de formigó procedents de fonaments antics que no s'havien extret ni constaven. Altres causes són més prosaiques, com la previsió de treballar 24 hores els 365 dies, malgrat que la legislació no ho permet o la lentíssima burocràcia amb les companyies de subministraments i amb Adif.

L'empresa tira pilotes fora

Dos informes dels serveis jurídics municipals i un de tècnic d'Urbanisme, als qual ha tingut accés Carrer, veuen empara legal en la cancel·lació unilateral cenyint-se a la impossibilitat d'assolir el termini d'entrega acordat, més que no pas agafant-se als sobrecostos. Ara bé, adverteixen a l'executiu municipal que ha de poder demostrar "de forma clara" i amb "el corresponent informe tècnic" que l'empresa és la causant directa de l'incompliment del calendari. El passat setembre la Direcció d'Obra de la UTE ja va

advertir a l'Ajuntament que almenys 8,1 mesos del retard total no són atribuïbles a les empreses, sinó a factors externs.

La major part de l'oposició -Demòcrata, C's, ERC i PP, que sumen 23 dels 41 regidors del ple- ja ha fet sentir el seu rebuig a la mesura per la incertesa que introdueix i el cost de l'aturada. Només la vigilància ja són 23.000 euros cada mes. Pronostiquen que la represa de les obres s'endarrerirà i que al final l'obra sor-

tirà més cara que empassar-se el gripau del sobrecost.

Les entitats veïns no veuen malament la rescissió del contracte, però recelen de la repercussió que tindrà sobre la urbanització en superfície i sobre el calendari final. Parc i tramvia hauran d'esperar segur fins que es completi el túnel, però el consistori promet que l'afectació sobre els futurs pisos i equipaments serà mínima. Ara bé, la segona fase del soterrament de

Però... surt a compte rescindir un contracte d'aquesta magnitud?

La gran majoria d'obres públiques actuals s'entreguen amb notoris sobrecostos i retards contra els que no hi ha un manual d'instruccions definit. Ni tampoc consens polític sobre com abordar-los. La majoria d'administracions sol assumir els incompliments de contracte per evitar la incertesa legal i l'augment de la demora, però també, com evidencien casos judicials en curs com el de l'estació de la Sagrera, la impunitat generada ha estat un colador flagrant per a la corrupció política i empresarial. De fet, el contracte ara rescindit també està sent investigat en el marc del "cas 3%" de presumpte finançament il·legal de CDC, arran de la troballa d'SMS i documents que apuntarien a l'elecció de la UTE abans de la licitació.

El consistori augura ara que el túnel podria estar llest a les portes de 2020, perquè queden almenys 20 mesos d'obres. En cas de no haver-se rescindit el contracte, la previsió de l'auditoria era acabar-lo a finals de 2018 o principis de 2019. Tot plegat, evidentment, en el supòsit que no apareguin noves sorpreses al subsòl. De fet, com indica l'informe tècnic intern, l'aturada es produeix ara perquè l'obra estava en una "interfase entre activitats clarament diferenciades", després d'acabar els murs pantalla i pous i abans d'iniciar l'excavació per sota del nivell freàtic i els passos inferiors.

Pel que fa al sobrecost, cal recordar que l'obra es va adjudicar el 2015 molt per sota (-24,3%) del preu al que va sortir a licitació (80 euros), una rebaixa que l'ITEC ha considerat "un risc econòmic rellevant". Si la reclamació de sobrecostos és un mal crònic en l'obra pública catalana i espanyola, quan els marges són temeràriament baixos es dispara el risc d'incomplir el pressupost davant del més mínim imprevist. Durant els anys més durs de la crisi nombroses constructores es van presentar als concursos públics metropolitans amb ofertes a la baixa d'entre el 25% i el 30%, en un context d'insòlita concurrència de candidatures. Va ser el cas, per exemple, de les reformes del Paral·lel i la Diagonal o a la mateixa demolició de l'anell viari de Glòries.

L'alternativa que es plantejava el govern municipal era mantenir la licitació a la UTE i reclamar-li una indemnització pel retard (uns 12 milions, segons els primers càlculs), si bé cal tenir en compte que les empreses també podrien judicialitzar-la o fins i tot declarar-se incapaces d'afrontar-la. A més, com han advertit els Serveis Jurídics municipals, el fet que la contractant sigui l'empresa municipal BIMSA -una societat anònima- situa la disputa en el terreny del Dret privat, sense les prerrogatives que tenen les administracions públiques en nom del bé col·lectiu. Mala peça al teler.

la Gran Via ja són figures d'un altre paner. Segons el Compromís per Glòries de 2007, el túnel ha d'arribar fins al carrer Joan de Malta i empalmar amb el tram de Gran Via ja semisoterrat, però el consistori va dividir la licitació en dos paquets. El túnel que ara centra la controvèrsia només arriba fins al carrer Ciutat de Granada, és a dir, fins a la porta del centre comercial.

Els veïns demanen que ara s'aprofiti per licitar alhora

el 40% d'obres restants del primer túnel i la construcció sencera del segon, a fi d'escurçar temps i garantir que el soterrament es farà tal com se'ls va prometre. Tot i la tensió evident en la darrera Audiència Pública, on veïns de la zona li van cantar les quaranta a la tinenta d'alcaldia d'Urbanisme, Janet Sanz, de moment el consistori no es pronuncia. La licitació està prevista per al juliol.

Nyap rere nyap

Cronologia d'un despropòsit

REDACCIÓ

1859. El Pla d'Eixample de Cerdà preveu una gran plaça en la intersecció dels tres carrers principals de la Barcelona del futur: la Gran Via, la Diagonal i la Meridiana. El 1863, Víctor Balaguer la bateja com la "Plaza de las Glorias Catalanas" -adjectiu que es mantindrà (o no) en funció de qui mani-. Camps i terrenys sense conrear acabarien acollint, ja a finals del segle XIX, un bon grapat de vies fèrries.

13 de maig del 1919. Dimarts 13. La plaça s'inaugura oficialment, tot aprofitant un pla per sanejar i urbanitzar barris extrems. *La Vanguardia* recollia el testimoni de les autoritats, que feien "votos por que pronto sea un hecho la urbanización mediante la colocación de bordillos". Gairebé una dècada després, el 1928, els carrers del voltant restaven sense asfaltar i desproveïts de clavegueram.

Anys 30. Els Encants es traslladen al camp de l'Insectida, entre la plaça i Can Caubet. Els veïns s'havien oposat al seu trasllat al bell mig de la plaça per "razones de orden estético, higiénico y decoro ciudadano". Llavors la plaça ja era un lloc aïllat, desatès i propens a les reunions clandestines i els negocis poc clars. El 1935 es va aprovar un pla

per soterrar les vies i urbanitzar l'entorn, però l'esclat de la guerra civil ho va aturar tot. Els túnels van esdevenir refugis antiaeris.

Anys 40. Proliferen les barraques i s'inaugura la fàbrica Hispano Olivetti, fet que permet avançar en la urbanització de la zona. El nou "Plan de Enlaces Ferroviarios" del 1944 reactiva les obres del túnel. Però els canvis són més cosmètics que reals. Cal un replantejament general.

Anys 50. El 1951 s'aprova el "Proyecto Rectificado de Nuevas Alineaciones y Rasantes de la Plaza de las Glorias", que dona a la plaça forma circular. Poc després, el Pla Comarcal del 1953 obre les portes a la primera gran transformació. Aquesta es concretaria en el programa d'actuació urbanística 1958-1962, que, entre altres coses, preveia el soterrament de les vies. "No será la obra de nuestra generación pero será un legado que dará fe de nuestra proyección al futuro", deia el tinent d'alcaldia Santiago Udina Martorell, lluint-se per a la posteritat. Porcioles reblava el clau: "[...] se convertirá, urbanísticamente hablando, en una de las mejores [plazas] del mundo". Les obres van començar el 1959 i no acabarien fins al 1973 (!). Els soterraments es van quedar en passos elevats.

29 de gener del 1961. S'inaugura el viaducte que permetia accedir a la plaça des de la Gran Via. De l'anella inicialment projectada, només se'n construeix un quart, i en forma de pas elevat. El boom del cotxe, tanmateix, fa que la infraestructura quedi obsoleta en temps rècord. Els tècnics se n'adonen aviat i elaboren un nou projecte d'enllaços que suposa la destrucció del primer nus. El nou projecte, que ja preveu tres nivells de circulació, no s'enllestiria fins al 1972.

1976. Finalitza l'enjardinament de la "plaça". I ja no s'hi farà res més fins als anys previs als Jocs Olímpics. Ara només queda descoberta la línia de tren del ramal de la Diagonal... però l'espai que abans ocupaven les incòmodes vies dels ferrocarrils l'ocupaven ara, i amb escreix, els cotxes. Aquell mateix any, el Pla General Metropolità preveu una gran reserva de sòl lliure a l'interior de la plaça.

1992. Inauguració d'un nou nus viari, el tercer. El motiu? Els Jocs Olímpics. L'arquitecte en cap, José Antonio Acebillo, capitaneja un procés de transformació que culmina en el tabor de Glòries, el penúltim maldecap dels veïns de la plaça fins a la interrupció, enguany, de la nova reforma.

Font: Glòries: *cruilla de camins*, G. Boronat, X. Lago i J. Mayoral, Arxiu Històric Fort Pienc

Del 'tortell' al futur

Parc de les Glòries

AVV SAGRADA FAMÍLIA, CLOT-CAMP DE L'ARPA, FORT PIENC I POBLENOU

Ara fa 25 anys la plaça de les Glòries era un espai poc accessible travessat per una potent Gran Via i origen de la Diagonal i la Meridiana, que constituïen rotundes barreres entre els barris. L'element que destacava en aquest paisatge inhòspit era el trànsit molt intens.

La transformació urbanística de la Barcelona olímpica sota el mandat socialista comporta un clar increment d'habitatges i creació d'una xarxa viària destinada a potenciar el transport privat (rondes, Gran Via, obertura de la Diagonal i connexió de la Meridiana, etc.). A les Glòries es construeix una anella viària elevada, el "tortell". La modificació del PGM de Glòries de 1999 aporta a la zona uns 1.000 nous habitatges.

L'any 2005, un pla urbanístic al carrer Bolívia posa en peu de guerra els veïns i veïnes, que s'hi mostren en desacord i reclamen que es tingui en compte l'opinió dels barris a l'hora d'aprovar els plans urbanístics. L'Ajuntament admet iniciar a les Glòries un procés de participació i convoca les entitats del territori al debat de la transformació de les Glòries. Les associacions veïnals de Sagrada Famí-

El veïnat ha hagut d'acceptar perdre zona verda per fer habitatge o assumir grans equipaments de ciutat

lia, Clot-Camp de l'Arpa, Fort Pienc i Poblenou, conjuntament amb la Favb, participem de forma activa en aquest procés.

El Compromís per Glòries

La llarga llista de reivindicacions dels barris es posa sobre la taula de debat amb l'Ajuntament i es dibuixa una nova modificació del PGM de la zona, que conclou després de més d'un any de reunions, el 2007, en el Compromís per Glòries, signat en un entorn d'ampli consens per tots els grups municipals, a excepció de l'abstenció del Partit Popular, i en l'aprovació de la modificació del PGM. La multitudinària assistència a l'audiència pública de presentació del Compromís confirmava el consens aconseguit.

El Compromís per Glòries té un abast més ampli que la modificació del PGM. Contempla la construcció de 14 equipaments de barri (escolars, sanitaris, esport, lleure, atenció a gent gran, culturals...), i equi-

paments de ciutat, habitatge de protecció oficial assequible, millores en el transport públic, connexió del tramvia, reducció del trànsit privat, millores en la qualitat de l'aire, i, sobretot, la recuperació d'aquest gran espai urbà per al lleure i gaudi de la ciutadania, convertint les Glòries en un gran parc de i per a la ciutat. Fins i tot té un calendari (que després s'ha incomplet reiteradament).

Els sacrificis veïnals

No tot van ser millores, també hi va haver importants sacrificis per part dels quatre barris. L'Ajuntament aprovava uns 1.000 habitatges més a la zona de les Glòries, "perdiem" una part molt important de zona verda i vam haver d'acceptar grans equipaments de ciutat en llocs que volíem per als equipaments de barri.

Els entrebancs no varen trigar: el trasllat dels Encants va posar a prova els límits del consens dels grups municipals. L'arribada de Convergència al govern municipal i la seva negativa a enderrocar el "tortell" va fer necessària la mobilització dels veïns al carrer, per aconseguir que el govern respectés el Compromís i executés allò que havia signat.

Hem hagut d'insistir i reclamar en moltes ocasions davant la prioritat del govern en construir equipaments de ciutat (Grapadora, Encants) i que deixava de banda els equipaments de barri més urgents (escola dels Encants, escola bressol, CAP de Bolívia, biblioteca, poliesportiu, residència per a gent gran a prop de la Farinera...), els habitatges assequibles, les millores en el transport públic. També es posa en evidència la posició contrària de Convergència a connectar la xarxa de tramvies per la Diagonal. S'efectuen algunes millores de la xarxa viària (connexió del carrer Ali Bei i Marina, Llacuna i Gran Via, Castillejos). Amb aquest govern s'aprova el projecte dels túnels de la Gran Via, des de Padilla fins a la rambla de

MARC JAVIERRE

"La Grapadora" és com el veïnat ha batejat el Museu del Disseny

Un 'regal' nefast

L'aturada de les obres dels túnels de Glòries per la rescissió del contracte amb les constructores no ha estat el millor regal que el veïnat podia esperar en la celebració del 10è aniversari de la signatura del Compromís. Preveïem dificultats i un cert grau d'incompliment del calendari d'execució. Ara hem de reconèixer que no ens imaginàvem els entrebancs i endarreriments que han perseguit el procés de transformació d'aquest indret que pretén configurar-se com el nou centre de la ciutat previst per Cerdà.

Poblenou, i s'inicien les obres. Ara es veuen les conseqüències de la decisió de l'Ajuntament de fer-les en dues fases.

Pisos menjant-se zona verda

Un dels aspectes en què les associacions hem hagut de contrarestar més pressions ha estat en preservar el màxim de superfície del futur parc, ja que hi ha hagut diversos intents de destinar-ne una part important a edificar blocs de pisos, sobretot a la façana de la plaça al carrer Consell de Cent.

Hem aconseguit també que el parc sigui bastant pla, evitant la divisió i grans desnivells en superfície que proposava l'antic projecte dels túnels en la part central. Es construeix l'escola dels Encants i la biblioteca Josep Benet, que s'installa a l'edifici de la Grapadora. Un concurs internacional tria la proposta de parc coneguda com a Canòpia, que va ser molt

ben rebuda pels veïns i veïnes i que va comptar amb un clar recolzament del moviment veïnal. Destaca per la recuperació de l'espai lliure per al lleure i la presència indiscutible d'una coberta vegetal que contribuirà a la millora de l'entorn de la plaça i a la salut de la ciutat.

El lent procés ha donat peu a incloure equipaments que no cabien en la proposta de 2007 (centre de formació professional, escola de música), i incorporar elements de patrimoni arquitectònic (edifici adossat a la fàbrica de paraigües, Rec Comtal). L'inconvenient, és que ha fet necessària una nova modificació del planejament.

Amb el nou govern de Barcelona en Comú s'impulsen de forma clara actuacions destinades a la construcció d'habitatge protegit. És el cas del concurs internacional que ha triat la proposta d'ordenació dels edificis que acolliran 280 habitatges a l'illa situada entre la Gran Via i els Encants, i també les actuacions efectuades als carrers Bolívia i Sancho de Àvila.

Ara, amb la incorporació al govern del PSC veurem si s'aconsegueix aprovar el projecte de connexió de la xarxa del tramvia per la Diagonal, que les associacions veïnals sempre hem reivindicat.

Lentitud i incompliments

El resultat del balanç no ens convenç. Els avenços aconseguits han requerit molta dedicació i molta paciència per assimilar l'excessiva lentitud de la transformació de les Glòries. Això sí, tot i la lentitud, considerem que va en la bona direcció. La participació del veïnat i de les associacions ha estat

La participació del veïnat i les associacions ha sigut intensa, però cal millorar la informació municipal

intensa, però cal millorar la informació municipal. L'escola dels Encants porta dos cursos en funcionament, amb una línia pedagògica innovadora. La Biblioteca de Josep Benet ja està donant servei als barris. Els Encants ocupen un edifici de disseny i continuen sent un punt de referència d'aquest comerç peculiar, que va inventar la reutilització abans que nasquéssim els ecologistes. Tenim un altre edifici "emblemàtic", encara que ja sabem que no ens agrada: la Grapadora, o el DHUB, com diuen els políticament correctes. Això sí: benvingut Museu del Disseny.

Ha acabat la construcció dels 105 habitatges dotacionals per a gent gran al carrer Bolívia, adjudicats de forma no gaire transparent pel govern de Convergència. El CAP, el casal de barri i el centre de salut mental previstos a la planta baixa de l'edifici no s'han posat en marxa encara.

10 anys de lluita que esdevindran un triomf

Tot i els entrebancs, el veïnat es torna a declarar tossudament optimista i reivindicatiu per aconseguir que es porti a terme, aquesta vegada sí, la creació del Parc de les Glòries, la construcció dels equipaments i habitatges assequibles que necessiten els barris, la implantació d'una xarxa de transport públic que resolgui la mobilitat de la zona, de la ciutat i la seva connexió amb els municipis que l'envolten, s'executi la connexió de la xarxa del tramvia per la Diagonal, s'acabi d'una vegada la totalitat de les obres dels túnels (fins Sant

Joan de Malta), es redueixi el trànsit de la zona, s'acabi d'urbanitzar la Meridiana sud, els carrers de l'entorn, s'executin les zones verdes ocupades per les vies de Renfe i el transformador d'energia elèctrica, es posi en marxa la informació ambiental de la pantalla instal·lada a la Gran Via... El que és evident és que si volem que això es faci realitat, governi qui governi, hem de continuar empenyent, des dels espais de debat, des de les reunions amb l'Ajuntament, des del carrer... com sempre. Això sí que no ha canviat!

Neix la Plataforma SOS Gent Gran, que agrupa associacions veïnals i grups d'afectats després que els darrers mesos s'hagin acumulat les denúncies i les accions per la pèssima situació que es viu a diverses residències públiques gestionades per una filial del gegant constructor OHL

Front veïnal per reclamar atenció digna a la gent gran

MARC FONT

Els veïns de Barcelona han decidit dir prou, organitzar-se i passar a l'acció per acabar amb la pèssima atenció que la gent gran pateix a diverses residències d'avis de la ciutat. El passat 30 de maig va celebrar-se a la seu de la Favb una reunió que va servir per constituir la Plataforma SOS Gent Gran Barcelona Viure amb dignitat. La trobada, a la qual van assistir representants de la vocalia de Sanitat de la Favb, de set associacions veïnals i grups d'afectats -a més de la plataforma anàloga SOS Gent Gran de Santa Coloma de Gramenet-, va arribar després que els darrers mesos s'haguessin succeït les denúncies, els comunicats i les reunions amb representants polítics per denunciar la situació. Que s'ha convertit en un "problema de ciutat", segons manifesta la vocalia de Sanitat de la Favb.

Més d'11.000 persones

Segons dades del 2017, a la capital catalana hi ha 193 residències assistides per a gent gran, on viuen gairebé 11.300 persones. La gran majoria són centres privats, però fins i tot en aquells que són de titularitat pública, la gestió recau sovint en mans privades i en nombrosos casos en empreses amb ànim de lucre. En el manifest *Per unes residències assistides per a gent gran on es pugui viure dignament*, impulsat per la vocalia de Sanitat de la Favb, se subratlla que "a algunes d'aquestes empreses

INOCENCIO ALONSO

Familiars i moviment veïnal s'han organitzat per denunciar les empreses i la Generalitat

se les coneix per activitats com per exemple la construcció i no per tasques assistencials, i el primer que han fet després

Dues corporacions dirigides per Florentino Pérez (Clece) i Villar Mir (OHL) són les de més pes en el sector

de guanyar el concurs ha estat acomiadar personal".

Els gegants corporatius més significatius amb presència al sector són Clece, filial del grup ACS -dirigit pel president del

Real Madrid, Florentino Pérez, i OHL, que a Barcelona gestiona sis residències públiques a través d'una unió temporal d'empreses (UTE) amb Asproseat. El president d'OHL és Juan Miguel Villar Mir, que va ser ministre d'Hisenda entre desembre de 1975 i juliol de 1976 -per tant, sense que s'hagués assolit la democràcia- i que apareixia als *papers de Bécenas* com un dels constructors que va fer donacions il·legals al PP a canvi de l'adjudicació de contractes públics.

Precisament al voltant de les residències públiques - propietat de la Generalitat- que gestiona la UTE formada per OHL Ingesan i Asproseat s'han

gestat bona part de les denúncies pel pèssim serveis que es dona als usuaris. En concret, la UTE gestiona les residències de Mossèn Vidal i Aunós (Sants), Alchemika (Sant Martí), El Molí (Nou Barris), Bon Pastor (Sant Andreu), Bertran i Oriola (Ciutat Vella) i Poblenou, al barri del mateix nom. En tots els casos l'esquema és similar. La UTE va aconseguir la gestió de la residència gràcies a presentar l'oferta econòmica més baixa -en aquest tipus de concursos la valoració econòmica és la que atorga una major puntuació i, per tant, la decisiva a l'hora de determinar qui el guanya- i a partir d'aquí se li han anat acumulant queixes dels familiars dels usuaris.

Retallada de personal

Fa uns mesos va sorgir una coordinadora de familiars de les sis residències gestionades per OHL per denunciar la situació i guanyar força a l'hora de reclamar canvis. José Luis Olivé, amb familiars a la residència Mossèn Vidal i Aunós i membre de la coordinadora, explica a *Carrer* que el gran problema és la retallada de personal cuida-

dor, que en el centre de Sants, per exemple, ha passat de tres a dues persones per planta, un fet que perjudica greument l'atenció d'unes persones usuàries que, en molts casos, tenen un elevat grau de dependència. "Ens hem trobat amb situacions com que no els canviïn de roba quan toca, que l'edifici té un nivell de manteniment deplorable i compti amb materials molt deteriorats i que la neteja estigui lluny de ser òptima", relata. En un comunicat, la coordinadora denuncia que a les cinc residències es repeteixen "deficiències en l'atenció mèdica", falta de materials bàsics, i una qualitat 'deficient' dels aliments, que a més a més són "pocs equilibrats".

Per tot plegat, la coordinadora ha portat a terme diverses accions, com ara concentracions de protesta, recollida de signatures -només en el cas de la residència de Sants se n'han aconseguit més de 7.000- i trobades amb representants de l'Ajuntament i la Generalitat -que integren el Consorci de

Els familiars denuncien la retallada de personal cuidador i deficiències en neteja, atenció mèdica i alimentació

Serveis Socials de Barcelona- i amb la Síndica de Greuges de la ciutat. Entre d'altres qüestions, els familiars el que reclamen és que es retorni al nivell d'atenció anterior a l'entrada d'OHL, és a dir, que es desfacin les retallades de personal i, per exemple, tornin a treballar tres cuidadores per planta. La vocalia de Sanitat de la Favb va un pas més enllà i vol que les residències públiques tinguin una "gestió pública", que s'augmentin els recursos per garantir una atenció de qualitat i uns bons programes de rehabilitació i que hi hagi un pla general participatiu per definir les necessitats del col·lectiu de la gent gran que hi resideix.

Sense resposta de la Generalitat

Les famílies afectades i les entitats veïnals han reclamat a l'Ajuntament de Barcelona una major implicació per millorar l'atenció, però la resposta del consistori és que el seu marge d'actuació és limitat, perquè al cap i a la fi és la Generalitat qui s'encarrega d'adjudicar la gestió de les residències de la seva propietat. En el moment de tancar l'edició, el Departament de Treball, Afers

Socials i Famílies no havia contestat les preguntes de *Carrer* sobre la qüestió, però el *Diari del Treball* va assegurar que fonts del departament havien indicat que s'estava treballant amb la gestora -és a dir, OHL- per millorar "l'organització del servei". La versió de l'empresa, recollida pel mateix mitjà, és que la companyia "treballa contínuament per a la millora de la qualitat assistencial".

L'hotel del Palau, cornuts i pagar el beure

MARIA FAVÀ COMPTA

La corrupta història de l'hotel del Palau de la Música encara no s'ha acabat. Només s'han produït finals parcials i, fins ara, tots en contra de la ciutat. I el que és més greu: el pla que preveia la construcció d'un hotel al carrer Sant Pere Més Alt, davant del Palau, encara no ha estat anul·lat, malgrat que s'ha tractat en dues ocasions en el plenari del consell municipal de l'Ajuntament de Barcelona. Mai no s'ha arribat a executar l'anul·lació, que va ser aprovada per majoria. L'actual consistori, tot i les seves promeses verbals i la seva presumpta implicació a favor dels veïns i en contra dels corruptes, tampoc no ha sigut capaç de tirar enrere la modificació del Pla General Metropolità (PGM) que hi fa possible la construcció d'un hotel. Les tres finques catalogades que havien d'anar a terra per fer l'hotel continuen embolicades en xarxes per evitar que caiguin pedres. Per dins encara deuen estar pitjor, perquè des del 2010 que estan sense ús i abandonades.

Potser l'Ajuntament tem que el dia que es reverteixi el planejament, haurà d'indemnitzar el

promotor de l'hotel. Oliva Hotels va arribar a estimar en cinc milions d'euros les pèrdues per no haver-hi pogut construir, unes pèrdues calculades sobre uns hipotètics guanys que el promotor tenia coll avall i que de moment no ha pogut abastar.

I l'altre serrell indesitjable d'aquesta trista història és que el moviment veïnal haurà de pagar les costes judicials d'un procés que no hauria d'haver existit mai si els responsables polítics d'Urbanisme (de l'Ajuntament i de la Generalitat) haguessin actuat realment a favor del bé comú, com van al·legar en la seva defensa durant el judici. Les costes s'estimen en uns 15.000 euros, i com que l'associació que va interposar el recurs de cassació està en via morta, aquests diners els haurà de pagar la Federació d'Associacions de Veïns i Veïnes. La líder veïnal Maria Mas, que ha estat en aquesta lluita des dels primers anònims que alertaven d'una fosca operació per construir un hotel, proposa fer un Verkami per recollir els diners.

El penúltim episodi d'aquest culebrot és la sentència que va dictar l'any passat el Tribunal Suprem confirmant la de l'Audiència

de Barcelona del maig del 2014 i rebutjant el recurs de cassació que van interposar el ministeri fiscal, la fundació privada Orfeo Català Palau de la Música i l'Associació de Veïns per a la Revitalització del Casc Antic. Però, curiosament, admet el recurs que van interposar Millet i Montull en contra de la sentència que els condemnava a penes menors de presó i multes. I és per aquesta darrera resolució del Tribunal Suprem que el moviment

La corrupta història de l'hotel del Palau només ha produït finals parcials i, fins ara, tots en contra de la ciutat

veïnal s'haurà de fer càrrec de les costes en perdre el recurs.

Joan Llinares, l'home encarregat de fer la neteja del Palau de la Música quan es va descobrir el lladronici de Millet i Montull, també s'ha pronunciat sobre aquestes costes que han de pagar els veïns. Carrer el va entrevistar a finals de l'any passat com a gerent de

l'Ajuntament (càrrec que ara deixa per anar a l'Agència Antifrau de València), poc abans que comencés el judici del cas Palau (no confondre amb el cas de l'hotel del Palau, perquè són dues causes diferents i dos judicis diferents). En començar l'entrevista, Llinares ens va dir que el Tribunal Suprem havia legalitzat un suborn amb la sentència de l'hotel del Palau, i quan l'Andrés Naya li va recordar que el jutge de Barcelona que portava el cas va exigir a la Favb una elevada fiança per poder exercir l'acció popular, Llinares va qualificar aquesta penyora de vergonyosa: "Et castiguen per exercir l'acció pública". Ara ell podria intercedir abans de marxar per tal que les costes que ha imposat el Tribunal Suprem les assumís l'Ajuntament de Barcelona, que és en definitiva el primer culpable de tot l'embolic de l'hotel del Palau. I potser caldria recordar que d'ençà la primera aprovació per construir l'hotel, molt poques coses han canviat a la cúpula d'Urbanisme municipal. I això malgrat que s'han succeït tres consistoris diferents i de tres colors polítics. L'escàndol va esclatar sota el mandat de l'alcalde Joan Clos (PSC) i durant mesos l'Ajuntament va continuar

defensant la bondat del projecte i dient que es feia pel bé comú, fins que finalment el plenari va aprovar tirar enrere la modificació del PGM. En el següent consistori, presidit per Xavier Trias (CiU), el tema va tornar al plenari i es va ratificar l'anul·lació de la modificació. L'actual Ajuntament, que és el que hauria d'haver actuat amb diligència, ha deixat les coses tal com estaven. És a dir, no ha fet res.

Per una Barcelona més equitativa

Barcelona dona ajuts de fins al 75% de l'IBI a persones amb pocs recursos econòmics

Presentació de sol·licituds fins al 30 de juny de 2017

010 Informació Barcelona Trucada gratuïta

#ajutsIBI
barcelona.cat/ajutsIBI

Ajuntament de Barcelona

CRISTINA PALOMAR

Turistes passejant per davant del Palau de la Música i de l'edifici on encara es vol fer l'hotel

Millet i la FAES, l'enigma que no es resoldrà mai

LAURA AZNAR

Les declaracions dels gestors del Palau han confirmat la tesi del fiscal del cas: que l'entitat musical era instrumentalitzada per traslladar comissions de Ferrovial a Convergència a canvi d'obra pública. Però hi ha un misteri subjacent que el jutge no ha volgut investigar, malgrat la insistència de la Favb. Es tracta dels vincles entre Fèlix Millet, la FAES i José Maria Aznar.

La principal línia d'investigació del cas *Palau* consistia en acreditar si, a través de la institució musical,

Les subvencions més quantioses del Ministeri al Palau van coincidir amb l'afiliació de Millet a la fundació del PP

L'empresa Ferrovial transferia comissions cap a Convergència amb l'objectiu d'obtenir obra pública. La comissió parlamentària que va investigar els fets va recollir un seguit de documents, que incloïen cartes i faxes a tres bandes entre l'expresident del Palau, Fèlix Millet, el responsable de finances de CDC en aquell moment, Carles Torrent, i Pedro Buenaventura, exdirectiu de Ferrovial, que apuntarien en aquesta direcció. Durant el transcurs del judici, Millet va admetre en la seva declaració que la comissió habitual de la constructora era del 4%, del qual un 2,5% se'l quedava Convergència, un 1%, ell, i el 0,5% restant se li assignava a l'exdirector administratiu del Palau i mà dreta de Millet, Jordi Montull.

Si la relació entre l'expresident del Palau i Convergència ha fet córrer rius de tinta, dels seus vincles amb la Fundació per a l'Anàlisi i els Estudis Socials -la FAES-, el *think tank* del Partit Popular, se n'ha parlat menys. Ja el 2013 la Federació d'Associacions de Veïns i Veïnes

de Barcelona (Favb), acusació popular de la causa, va demanar que també s'investigués si el Palau de la Música havia desviat fons cap a l'Institut Catalunya Futur, la branca catalana de la Fundació. Entre els membres del seu consell assessor hi van figurar personalitats com l'expresident del Comitè Olímpic internacional, Juan Antonio Samaranch, l'expresidenta del PPC Alicia Sánchez-Camacho, el regidor popular Alberto Fernández Díaz i també Fèlix Millet.

Les sospites dels veïns deriven de la coincidència temporal entre l'època en què Millet es va afiliar a l'Institut i les subvencions més quantioses de la història que el Ministeri de Cultura va donar al Palau de la Música per executar-hi obres de reforma, i que s'elevaven a 14,5 milions d'euros. Aquesta quantitat aportada per l'Institut Nacional d'Arts Escèniques i Música, un organisme del Ministeri de Cultura, representa pràcticament el total dels 16 milions provinents dels ens públics; la resta la van posar el Departament de Cultura, l'Incasòl i la Diputació de Barcelona. Una altra part del finançament es va obtenir per mitjà d'ens privats, com la Fundació Caja Madrid, de la campanya de restauració de l'orgue del Palau i de la campanya *Un Palau per al segle XXI*. L'entitat també va signar un préstec sindicat amb diferents entitats financeres que estava dotat de quasi 5 milions d'euros.

En total, l'import del finançament va ser de 26,8 milions d'euros, però l'empresa Deloitte, que va auditar les obres, va constatar que el seu cost total devia vorejar els 17 milions i per això va advertir d'algunes "irregularitats" en relació a la documentació presentada per justificar les subvencions. No es coneix quin va ser el destí dels diners que ballen, però segons apuntava la Favb en un comunicat que va emetre a l'inici del judici, "ha resultat evident que gran part del finançament provinent del Mi-

nisteri de Cultura no es va utilitzar en les pròpies obres". Tot i així, "ni l'execució va ser auditada per part del Ministeri, ni en el tràmit d'investigació es va analitzar on havien anat a parar els diners desviats", continuava el comunicat.

Paral·lelament, l'any 2008 els Mossos d'Esquadra van rebre una carta signada per la inexistente associació Amics de l'Orfeó Català, denunciant que el Palau de la Música havia pagat 3,6 milions d'euros en comissions a la FAES "per les obres del Petit Palau". Els perits d'Hisenda no van trobar proves que dones-

Millet i Aznar, dos bons amics

sin per vàlida aquesta hipòtesi i van descartar possibles irregularitats, però la Favb va considerar que la investigació d'Hisenda no havia estat prou intensa i l'advocat que representa els veïns, Àlex Solà, va anunciar que pressionaria perquè aquesta branca del cas tingués recorregut.

"Distinguido amigo"

Malgrat la insistència dels veïns, el jutge instructor i l'Audiència de Barcelona van desestimar investigar-ho i per tant, les presumptes comissions que s'hauria endut la FAES quedaran com a dels misteris que no es resoldrà. Per contra, el que sí sembla quedar acreditat

amb tots els documents confiscats és la bona relació entre Fèlix Millet i José Maria Aznar, almenys durant els anys en què el president espanyol governava a la Moncloa amb majoria absoluta. Dins la documentació incorporada al sumari del cas *Palau* s'hi inclou una carta datada del 2 de març de 2004 en què Fèlix Millet agraeix al seu "distinguido amigo" José Maria Aznar "la colaboración y apoyo que has ofrecido al Palau de la Música Catalana, durante tu etapa como Presidente del Gobierno". "Sin duda, tu sensibilidad hacia nuestros proyectos ha ayudado a la realización de las obras, que permitirán que el Palau sea una sala aún más competitiva", escribia Millet.

De vacances a Menorca

La correspondència amb el matrimoni Aznar-Botella va ser relativament freqüent entre 2002 i 2004. Fins i tot Millet va convidar-los a visitar la seva residència de Fornells, Menorca, tal i com es pot llegir en una carta del 10 de juliol de 2003, intervinguda en l'ordinador de la secretària del llavors president del Palau de la Música. "Se acercan nuevamente las fechas estivales y, como cada año, me tomaré unos días de descanso que pasaré en la isla de Menorca. Sería, para mi esposa y para mí, un placer que, tal como hicimos el año pasado, quisiéramos volver a compartir una velada con nosotros", proposava Millet.

I aquestes cartes són només una part del mosaic. Anys abans també va mantenir correspondència amb altres alts càrrecs del Partit Popular amb la voluntat explícita d'assegurar-se la inversió del govern espanyol en el Palau. Concretament, el 1996 va enviar una carta a Jorge Fernández Díaz, secretari d'Estat per a les Administracions Públiques en aquell moment, disculpant-se "per la insistència" i preguntant-li si havia pogut fer "alguna gestió referent al tema dels 127 milions de pessetes que aquest Consorci té pendents amb el Ministerio de Cul-

tura". En la mateixa línia, va carregar-se amb José María Michavila, llavors secretari d'Estat de Relacions amb les Corts, per agrair-li "todas las gestiones que puedas hacer para conseguir que el Sr. Aznar y/o la Ministra de Cultura, Sra. Esperanza Aguirre, puedan venir un día a visitar el Palau".

La vista oral del cas *Palau* està a punt de finalitzar i per fer un balanç ajustat, falta encara tenir la sentència. Tot i així, la Favb ja ha extret algunes conclusions prèvies que són, en primer lloc, la constatació que el judici ha desvelat una realitat que la ciutadania rebutja: la corrupció, l'espòli del Palau de la Música i la seva instrumentalització "per al finançament il·legal de la força política que durant més temps ha governat Catalunya". De moment, i a l'espera de la resolució del cas, la testificació de Fèlix Millet, Jordi Montull i Gemma Montull (exdirectora financera del Palau), avalarien aquesta tesi. Per això "la Favb es ratifica en la seva acusació a Convergència Democràtica de Catalunya i a Ferrovial", afirma l'entitat en un comunicat.

Rebaixa de penes

En el transcurs del judici el fiscal anticorrupció, Emilio Sánchez Ulled, ha rebaixat les penes de presó que sol·licitava per als principals acusats de l'espòli del Palau a canvi d'admetre el saqueig i el finançament il·legal de Convergència per mitjà de Ferrovial. D'aquesta manera, a Fèlix Millet li demana ara 14 anys i 9 mesos de presó enlloc dels 27 anys i mig inicials i a Jordi Montull, 10 anys i 10 mesos. Malgrat la rebaixa, els exdirectius del Palau no es lliuraran del pagar multes de 22 milions d'euros cadascun mentre que Gemma Montull, que després de la confessió del seu pare evitaria la presó, haurà d'assumir una sanció de 10 milions d'euros. A banda, els imputats hauran de retornar els 32 milions sostrets. Per contra, Sánchez Ulled ha pujat de set anys i mig a vuit anys la pena de presó que demanava per a l'extresorer de CDC, Daniel Osácar, a més d'una

Fèlix Millet va convidar més d'una vegada el matrimoni Aznar Botella a la residència d'estiueig de Menorca

multa de 20 milions d'euros. Per últim, el fiscal també ha modificat el seu escrit perquè en cas de sentència contrària, es pugui reclamar al PDECat els 6,6 milions que l'extingida Convergència hauria cobrat en forma de comissions.

Aquestes rebaixes són derivades del cas *Palau* que tampoc han sorprès massa. El que sí que va resultar intolerable, com a mínim des de l'òptica veïnal, va ser que el Consorci del Palau de la Música es negués a acusar Convergència pel cobrament de comissions. Aquest Consorci, que està format per membres de la Generalitat, l'Ajuntament de Barcelona, el Ministeri de Cultura i l'Associació Orfeó Català, inicialment va decidir que no incriminaria el partit. Els vots contraris dels representants de la Generalitat de Junts pel Sí van decantar aquesta decisió, però ara s'han abstingut. Des del Govern català han justificat el canvi de posicionament assegurant que no volen bloquejar "cap acció que es consideri rellevant i oportuna".

En 5 paraules

Edificis amb 'bitxo'

La revista *Directa* publica en el número 429 un informe sobre l'increment de la compra d'edificis amb pisos habitats. Han localitzat 76 operacions realitzades per 22 empreses. Els inquilins són pressionats amb augments abusius dels lloguers i, si no ho accepten, són desnonats. Els edificis estan ubicats als barris del Raval, Poble-sec, Poblenou, Sant Antoni, Hostafrancs i la Barceloneta.

Monopoli de la mort

Es va aplaudir la idea de crear una funerària municipal que fes la competència als tanatoris privats de Memora i Altimà, que ens obliguen a pagar preus abusius pels funerals. El preu mig és d'uns 7.000 euros. Som la ciutat de tot l'Estat on morir-se és més car. L'Ajuntament ha fixat tres preus per a la futura funerària municipal que representaran un estalvi d'entre el 30 i el 60% respecte al preu actual. A Madrid i Palma existeixen ja serveis funeraris municipals. Els grups de l'oposició (tret de la CUP) hi posen traves com si ells no s'haguessin de morir. Des dels barris, suport total a la proposta.

Joan Llinares ens deixa

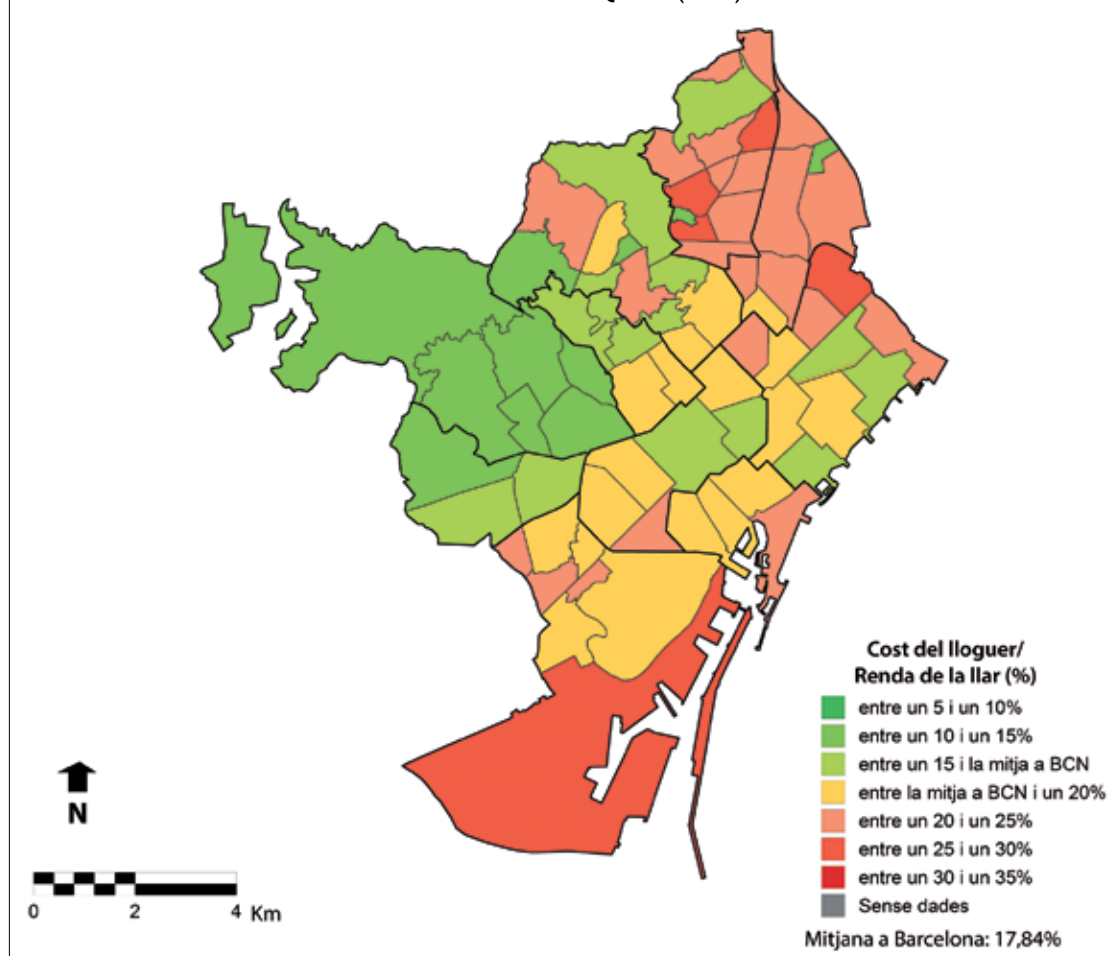
Una mala notícia. Deixa l'Ajuntament de Barcelona Joan Llinares. Era el gerent de Recursos responsable de l'Oficina per la Transparència i les Bones Pràctiques. El vam conèixer fa uns mesos quan ens va concedir una entrevista a *Carrer* per parlar del cas Palau. No és un polític habitual. Ens va donar tot tipus de facilitats i va respondre totes les preguntes de forma directa i clara. L'any 2009 va ser nomenat Director General del Palau de la Música i va posar a disposició del jutge tot el que va trobar amagat. Llinares va valorar positivament els esforços de la Favb perquè s'investiguessin les relacions de Fèlix Millet amb José María Aznar. Va manifestar públicament que els documents que va localitzar reafirmen el que van reconèixer tant Millet com Montull. Va trobar una carpeta de la línia 9 del metro i va veure que les comissions eren del 4,5%. També va explicar que Artur Mas s'hauria d'haver penebit públicament del finançament il·legal de l'antiga CDC. A Llinares l'ha fitxat la Generalitat valenciana. Estem segurs que seguirà mirant sota les catifes. Les institucions necessiten persones com ell.

Seients a la Rambla

La periodista d'*El País* Clara Blanchar informa que entre la plaça Catalunya i el carrer Pintor Fortuny hi ha 73 cadires gratuïtes per als vianants. Pel contrari, diàriament es col·loquen 1.014 cadires a les terrasses dels restaurants. Per seure-hi has de consumir a uns preus desorbitats: una tapa i una cervesa, 14,50 €. Els preus d'aquestes copes de sangria i cervesa no són públics. La veritat és que no ens atrevim a seure per saber-los. Fa temps des dels barris quedàvem per "baixar a les rambles". Eren altres temps.

La especulació canvia la població de Barcelona

PORCENTAJE DE RENTA FAMILIAR DEDICADA AL PAGO DEL ALQUILER (2015)

Fuente: Elaboración propia a partir de datos de la Secretaria d'Habitatge i Millora Urbana

ALBERTO MONTUFO Y ANCOR MESA POLITÓLOGO Y SOCIÓLOGO (UAB)

La palabra "gentrificación" lleva escuchándose por todos lados, medios de comunicación incluidos, durante los últimos meses, pero lleva años viviéndose en los barrios de Barcelona por gran parte de su vecindad. Estrictamente nos referimos a un anglicismo que viene a describir un proceso de sustitución vecinal de un lugar concreto por clases sociales con mayor poder adquisitivo, mediante el encarecimiento de las condiciones de vida necesarias para residir en él. En Barcelona, uno de los factores claves para entender este fenómeno es el crecimiento exponencial de la afluencia turística. Pero más allá de definiciones técnicas o de diccionario es mucho más sencillo entender este proceso si se dan datos concretos para ejemplificar la cuestión fundamental: cómo afecta el actual modelo turístico a la realidad de los vecinos de Barcelona.

Aumento espectacular

Desde el inicio de la burbuja inmobiliaria en España los precios del alquiler por metro cuadrado en Barcelona crecieron de manera continua. Tras el estallido de la burbuja, comenzó un descenso que duró algo más de cinco años. Pero hoy en día, la ciudad ha recuperado el nivel de precios anterior a la crisis. Algunos distritos se han situado ya incluso por encima de su máximo registrado en 2008, punto álgido de la burbuja inmobiliaria. En el último año y medio, los precios han aumentado en más de un 20%. Los incrementos más elevados se concentran en los distritos

con mayor renta per cápita media, pero también en las zonas de gran afluencia turística como la Barceloneta y en centro de Barcelona, especialmente Ciutat Vella i Eixample. El aumento es extensivo, en mayor o menor velocidad, a toda la ciudad. Barcelona está sufriendo un "efecto dominó" en este caso, que provoca que la situación se extienda al conjunto de distritos y no únicamente a aquellos que tienen

En el último año y medio los precios han subido un 20%, por encima del punto álgido de la "burbuja"

presencia turística. La expulsión de los vecinos afincados en los barrios céntricos provoca su traslado hacia zonas más periféricas, aumentando así la demanda de pisos de alquiler en la periferia y su consecuente subida de precio; que a su vez empuja a los vecinos de la periferia a trasladarse todavía más lejos del centro. En este caso, la clara relación entre la reconversión acelerada de viviendas en establecimientos de uso turístico, sobre todo en los distritos céntricos, y el aumento del precio por metro cuadrado impulsa la centrifugación de las personas residentes.

La media del precio por metro cuadrado en Barcelona se sitúa en el mismo punto que en 2008, un poco más de 12€/m², mientras que en el punto más alto se sitúa Sarrià-Sant Gervasi con 14€/m² y en el punto más bajo Nou Barris con un poco más de 9€/m². Los barrios más periféricos aún se encuentran por debajo del pico de precios,

pero la tendencia del precio del alquiler a partir de 2014 es al alza también en estos territorios. Si sigue esta tendencia, en el futuro, incluso los barrios más periféricos aumentarán su precio respecto a la burbuja en pocos años.

Tras la aceleración de la reconversión de viviendas en apartamentos turísticos, las plazas turísticas se han duplicado desde 2008 (aproximadamente de 70.000 han pasado a más de 140.000). Ha aumentado la oferta hotelera y se ha disparado en los últimos años la de antiguas viviendas reconvertidas en uso turístico a un ritmo tan acelerado que está modificando sustancialmente la composición de los barrios de nuestra ciudad.

Crece las desigualdades

Esta situación urbanística, además, está provocando el aumento de las brechas en términos de desigualdad, depauperando las capacidades de las clases trabajadoras y convirtiendo el espacio de la ciudad en un territorio que acumula injusticias. Los distritos populares destinan hoy en día una mayor proporción de la renta familiar a la vivienda. En los casos de Sant Andreu y Nou Barris se destina entre un 20 y un 35% de la renta familiar media al pago del alquiler dependiendo del distrito, mientras que, por ejemplo, en el distrito de Sarrià-Sant Gervasi se destina entre un 5 y un 10%. Esta situación especialmente delicada se relaciona con el contexto de crisis económica en la que nos encontramos, en el que el paro pasó del 6,5% en 2007 al 18,2% en la provincia de Barcelona en 2015, además de la pérdida de derechos laborales y recortes en el sistema de bienestar.

El actual modelo de ciudad centrada en el sector servicios y

en la atracción del turismo como motor está precarizando las condiciones de las familias trabajadoras de Barcelona. Esta situación se ha acentuado desde 2013 hasta ahora por el efecto de la desregulación turística y la desprotección laboral. Mientras que en los distritos con una renta per cápita más elevada los precios por metro cuadrado han subido considerablemente desde 2008, el porcentaje de la renta familiar destinado al alquiler no ha variado. En los distritos periféricos, pese a que el precio es aún

En los distritos populares ha aumentado la proporción de renta destinada a la vivienda

menor respecto al punto álgido de la burbuja de 2008 y, por supuesto, respecto de los precios de los barrios con mayores ingresos familiares, la proporción de renta destinada a la vivienda ha aumentado. El efecto dominó del crecimiento del precio de la vivienda está haciendo recaer sobre los hombros de los barrios populares los peores efectos de un modelo que incentiva la injusticia espacial.

Barcelona echa a los jóvenes

Por otro lado, la situación es especialmente dramática para la juventud, puesto que hay una estrecha relación entre el acceso al empleo y la emancipación. La juventud es un grupo social marcado por la temporalidad, una elevada tasa de paro que llegó al 40,85% en Catalunya en 2016 y salarios que suponen una dificultad añadida para poder acceder a una vivienda de alquiler en Barcelona, especialmente en los barrios más céntricos. Esta situación puede fomentar, todavía más, que las generaciones actuales de jóvenes no puedan seguir viviendo en Barcelona tal y como lo hicieron sus padres o abuelos.

En conclusión, se trata de un fenómeno que ha irrumpido con fuerza en Barcelona y sin duda habrá que continuar analizando su evolución, pero requiere de una respuesta urgente para tratar de

El aumento de la oferta turística está modificando con rapidez la composición social de los barrios

evitar que se torne en un fenómeno crítico para las vecinas y vecinos. La gentrificación barcelonesa se encuentra en fase de incipiente metástasis, extendida por toda la ciudad, impulsada por un núcleo turístico cada vez más denso, extenso y descontrolado que ha extendido sus efectos barrio a barrio, aumentando la desigualdad entre sus residentes y provocando la paulatina expulsión de la vecindad más humilde de su propia ciudad.

PEDRO CLICK / 9 BARRIS IMATGE

Moment de l'acte per la convivència el passat 12 de maig a la plaça Àngel Pestaña de Prosperitat

Mobilització veïnal per foragitar el feixisme a Nou Barris

La mobilització de les entitats veïnals i socials de Nou Barris para els peus als intents de l'extrema dreta d'enfrontar els veïns del barri de Prosperitat per l'obertura d'un oratori musulmà al carrer Japó

CRISTINA PALOMAR

Prop d'un miler de persones es van manifestar el passat 12 de maig a favor de la convivència i contra els intents de grups feixistes d'enfrontar els veïns de Nou Barris per la construcció d'un oratori musulmà al carrer Japó, al barri de Prosperitat. La mobilització, que va acabar a la plaça Àngel Pestaña amb la lectura d'un manifest on es remarcava que l'origen divers de les persones "no fa cap por", ha estat la culminació de mesos d'intens treball co-

munitari d'un munt d'entitats socials i d'associacions per evitar tant la criminalització d'un col·lectiu per raons religioses com l'aterratge de formacions d'extrema dreta que han volgut aprofitar l'oportunitat per fer forat en el barri.

El manifest, llegit en català pel Casal de Joves de Prosperitat, en àrab per la Comunitat Islàmica de Nou Barris i en castellà per la xarxa 9 Barris Acull, es va convertir en un clam a favor de l'acollida i contra la xenofòbia des d'un districte construït per milers de persones

d'origen obrer vingudes de tot arreu. "No tenim por. A la diferència, a les llengües que no coneixem, a les persones que no pensem com nosaltres, que vesteixen o mengen diferent, que resen al seu déu. No tenim por als intolerants ni als intransigents. Perquè hem lluitat contra la dictadura i el totalitarisme que tant dolor han provocat. No tenim por als feixistes que volen robar la veu del veïnat, treure profit de les nostres pors i sembrar el terror", es remarcava en el text.

Manipulació xenòfoba

L'origen de la falsa polèmica cal buscar-lo en la manipulació que grupscles xenòfobs com Respeto -nascuts de l'antiga Plataforma per Catalunya- Generació Identitària i Democràcia Nacional Jove han fet de l'oposició d'un sector dels veïns del carrer Japó a la instal·lació

d'un centre de culte islàmic en un local situat en els baixos d'un edifici. El centre està promogut per veïns de religió musulmana que fa anys que viuen en el barri i compleix amb tots els requisits legals per a la seva obertura. De fet, el cas del carrer Japó no és l'únic a

Les entitats denuncien la criminalització d'un col·lectiu per motius religiosos i l'aterratge de l'extrema dreta

la ciutat. Al casc antic del barri del Clot fa anys que funciona el Centre Cultural Islàmic Català. En aquest cas com en la majoria, el centre del Clot complementa les activi-

tats religioses amb les culturals -des de llengua àrab fins a classes de cuina- i s'ha integrat sense cap problema al barri.

En el cas del centre del carrer Japó, tant l'Associació de Veïnes i Veïns de Prosperitat com la Xarxa 9 Barris Acull van detectar que l'oposició al local de culte havia atret com a mosques l'extrema dreta i es van apressar a denunciar els intents de manipulació d'un conflicte entre veïns que consideren "alimentat per la por, la desconfiança i el desconeixement". Com a resposta, tot el teixit veïnal i social de Nou Barris es va mobilitzar i a final de març va emetre un comunicat firmat per més d'una trentena d'entitats a favor de l'obertura del centre de culte, en considerar que "és una entitat oberta al veïnat" i que té el mateix dret a existir que la resta de confessions religioses. "La Prosperitat sempre ha estat un barri orgullós de ser un lloc d'acollida, convivència i lluita per millorar les condicions de vida de tot el veïnat", afegien.

Darrere del Centre Islàmic del carrer Japó està la comunitat islàmica de Nou Barris, creada l'any 2015 per diferents famílies musulmanes dels barris de la Prosperitat i Verdum. Actualment integren aquest col·lectiu una setantena de persones procedents majoritàriament del Marroc, Algèria, Egipte, països de l'Àfrica subsahariana i Pakistan, i la majoria té negocis i porta els fills a les escoles del barri. Les activitats previstes al local són les habituals d'altres centres islàmics: oracions i celebracions de festes religioses islàmiques com el Ramadà, classes d'àrab i de religió per a infants i espai de trobada per a dones.

Per darrere de catòlics i evangèlics

La informació és la millor arma contra els rumors, sobretot contra els falsos que volen enfrontar col·lectius identificant una determinada religió amb el terrorisme. Segons l'últim informe de la Direcció d'Afers Religiosos de la Generalitat, el nombre de centres de culte islàmic a Catalunya a data del 2014 era de 256 i la majoria dels seus membres provenen del Magrib, encara que també hi ha gent de països de l'Àfrica subsahariana i del continent asiàtic. La comunitat musulmana fa anys que està arrelada a Catalunya i el gruix hi va arribar per raons econòmiques entre els anys 1990 i 2000. Aquest període coincideix amb el pic d'obertura d'oratoris, una

circumstància que es va tornar a produir però sense tanta intensitat l'any 2010. Des d'aleshores, la xifra no ha deixat de caure.

La religió musulmana ocupa el tercer lloc del rànquing pel que fa al nombre de llocs de culte que hi ha a Catalunya per darrere de la religió catòlica i de l'evangèlica. El Barcelonès és la comarca amb més oratoris (38), seguida pel Baix Llobregat (21), el Maresme (18), Vallès Oriental (18) i Vallès Occidental (16). En el cas del Barcelonès, el rànquing l'encapçalen les esglésies evangèliques, amb 232 centre de culte. Els oratoris musulmans no arriben a la quarantena.

La possibilitat que a Barcelona s'acabi construïnt una gran mesquita

-un dels llocs preferits pels rumors per ubicar-la és la plaça de la Monumental per les seves cúpules a l'estil orientalexeca sempre polseguera. Un informe encarregat l'any passat per l'Ajuntament de Barcelona a tres antropòlegs de la Universitat de Barcelona recomanava obrir un gran centre de culte musulmà "per resoldre la precarietat dels oratoris de la ciutat que condemnen els feligresos a la clandestinitat". Que aquest col·lectiu pugui exercir lliurament la seva religiositat i se senti acceptat per la resta és el millor argument per a la integració i el millor antídoto contra el radicalisme. Tot i això, de moment, la gran mesquita de Barcelona haurà d'esperar.

Opinió

IRU MONER

12 La força
dels barris

AV ESQUERRA DE L'EIXAMPLE

12 La Model,
ara va de bo!

La veu del
CARRER

Dos anys de govern

La victòria de Barcelona en Comú a l'Ajuntament, matisada per uns resultats ajustats (11 de 41 regidors) va ser fruit del malestar ciutadà més que d'un projecte alternatiu de ciutat, i va visualitzar uns intensos anhels de canvi.

Dos anys després, podem dir que l'equip de govern ha estimulat la inversió en polítiques socials i el suport a les famílies en situació de risc; ha implementat un pla d'habitatge en la mateixa línia; ha aprovat un pla defensiu per posar ordre als allotjaments turístics; ha mostrat interès en obrir nous camins de participació, no sempre de manera afortunada; ha estimulat l'autogestió d'espais (el balanç necessitarà temps); ha aprovat Plans de Barris destinats als de menor renda. Quant als districtes, gairebé res de nou. Segueixen línies de prioritats ja marcades des de temps immemorials, moltes d'elles estancades per falta d'anàlisi i governança política global. Hi ha limitacions, tant de competències com de capacitat pressupostària, i per la mateixa correlació de forces al consistori.

Pensant en els dos anys que queden de legislatura, creiem que s'ha de resituar la coproducció política a través d'un itinerari de prioritats, entre les quals destaquem la valoració de la participació organitzada com a referent dels processos participatius i la construcció d'un pacte estratègic amb la ciutadania que substitueixi els ja existents elaborats amb els agents econòmics (no vol dir pas que aquests en quedin exclosos).

Cal més èmfasi en la lluita contra les causes de la gentrificació, com per exemple la modificació del PGM per a la reserva de sòl per a habitatge públic massiu; la identificació de tots els agents que estan especulant a la ciutat; polítiques contra la precarietat laboral en els contractes d'obres i serveis municipals; o la reindustrialització de la ciutat allà on es pugui portar a terme. S'ha de donar més pes als projectes vinculats amb la justícia espacial, com l'arribada del transport públic als barris perifèrics (línies 9 i 4) o equilibrar en el territori la presència d'habitatge públic. Barcelona ha de ser més ferma en l'exigència de compliment per part de la Generalitat dels compromisos en polítiques consorciades (sanitat, ensenyament, serveis socials o habitatge), implicar-se en la construcció de la Barcelona Metropolitana i potenciar les competències dels districtes.

En els dos anys que resten de mandat cal una política ferma sustentada en una reflexió col·lectiva i madura que eviti errar el tret en tot allò que falta. No ens despitsem, les necessitats de la gent empenyeran el moviment veïnal a continuar sent exigent.

El ninot de
El Roto

La veu de la Favb

'Cas Palau', mirar a un altre costat és delatar-se

La vista oral del *cas Palau* està a punt de concloure, amb l'elevació a definitives de les diferents acusacions. És d'hora encara per fer un balanç d'aquest judici: caldrà esperar, en primer lloc, a tenir la sentència. De la mateixa manera que caldrà temps i perspectiva perquè la ciutadania pugui traure totes les conclusions d'un escàndol de corrupció que ha sacsejat profundament l'opinió pública d'aquest país.

La Favb considera que és possible, no gensmenys, apuntar alguns ensenyaments.

El judici ha desvelat una realitat que la ciutadania rebutja: la realitat d'aquesta corrupció que ha gangrenat una institució com el Palau de la Música, fent-ne objecte d'espòli entre les mans dels seus gestors, Fèlix Millet i Jordi Montull, i transformant-la en una plataforma per al finançament il·legal de la força política que durant més temps ha governat Catalunya. La condemna que, esperem, resulti d'aquest judici, serà alhora una severa condemna de tota corrupció, i obrirà la via a d'altres sentències que ens han d'ajudar a fer net.

La Favb es ratifica, per tant, en la seva acusació a Convergència Democràtica de Catalunya i Ferrovial. Sense perjudici de la presumpció d'innocència, els elements probatoris d'aquesta relació s'han anat

IGNASI R. RENOM

acumulant al llarg de la vista oral. I ho han fet molt més enllà de qualsevol "dubte raonable". Estem convençuts que aquesta relació perversa entre determinats sectors empresarials i el poder, dispost a facilitar accés a l'obra pública a canvi de "mossegades", quedarà en l'imaginari col·lectiu, no només com un desviament il·lícit de cabals, sinó com un autèntic atemptat a la democràcia.

La Favb s'indigna davant l'actitud del Govern de la Generalitat, que ha refusat obstinadament que el Consorci del Palau actuï com a acusació particular contra CDC. Amb aquesta actitud, posa en perill que, en cas de sentència condemnatòria, el Palau de la Música pugui ser rescabalat dels fons desviats. El PDeCAT fa passar els seus interessos per sobre dels d'una institució de la qual és responsable. Els hereus de Convergència

han "convençut" els seus socis de Govern... i fins i tot han fet un "canvi de cromos" amb l'executiu de Mariano Rajoy, amb qui estan tan enfrontats per una altra banda. En prenem nota. Però la veritat no triomfa sense esforç. Han calgut anys de tenacitat perquè la instrucció d'aquest cas arribés a bon port. Modestament, la Favb hi ha contribuït tant com ha pogut. El *cas Palau* exemplifica la necessitat d'una profunda regeneració. Els anys de crisi, agreujant les desigualtats, han tornat aquests abusos absolutament intolerables per a la ciutadania. Però només la seva implicació, la seva vigilància i la seva organització ens duren a un canvi de paradigma. La llei, igual per a tothom, existeix. Que la justícia sigui possible depèn, tanmateix, de totes i tots nosaltres.

LA JUNTA DE LA FAVB

LA VEU DEL CARRER

Edita: Federació d'Associacions de Veïns i Veïnes de Barcelona
Obradors, 6-10 baixos
08002 Barcelona
Telèfon: 93 412 76 00
Fax: 93 412 58 88
e-mail: carrer@favb.cat
Web: www.favb.cat

Portada: Marc Javierre

Maqueta original: Joan Carles Magrans

Administració: Xènia Orfila

Fotomecànica i impressió: Imprintsa
Telèfon: 93 878 84 03Distribució: Trèvol Missatgers
Telèfon: 93 498 80 70Consell de direcció:
Andrés Naya, Ana Menéndez

Cap de redacció i maquetació: Elia Herranz

Revisió del català: Roser Argemí

Consell de redacció: Gemma Aguilera, Laura Aznar, Anaïs Barnolas, Néstor Bogajo, Luis Caldeiro, Dani Codina, Ignasi Franch, Marc Font, David García Mateu, Eloi Latorre, Cristina Palomar, Meritxell M. Pauné, Jordi Martí, Joan Morejón, Ignasi R. Renom, Alicia Tudela, Marc Villoro

Consell assessor: Roser Argemí, Alfons Barceló, José Miguel Benítez, Jesús Berrueto, Horacio Capel, Maria Favà, Josep Ramón Gómez, M. Eugenia Ibáñez, Alfons López, Eugeni Madueño, Pep Martí, Pep Miró, José Molina, Eduard Moreno, Ferran Navarro, Rosa Mª Palencia, Albert Recio, Ferran Sagarra, Josep Lluís Rueda, Mercè Tatjer, Ole Thorson, Àngel Valverde, Pau Vinyes

La FAVB no està necessàriament d'acord amb les opinions que s'expressen als articles signats per particulars o col·lectius. Aquesta obra està subjecta a una llicència Reconeixement-No Comercial-Sense Obres Derivades 3.0 de Creative Commons. Se'n permet la reproducció, distribució i comunicació pública sempre que se'n citi l'autor i no se'n faci ús comercial de l'obra original ni la generació d'obres derivades. La llicència completa es pot consultar a <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/es/>

Impressió en paper de 48,8 grams
Dipòsit legal B - 21300 - 1995
Aquest número té un tiratge de 8.000 exemplars i la seva distribució és gratuïta

L'edició d'aquesta publicació ha estat possible gràcies a la col·laboració del Departament de Benestar Social i Família de la Generalitat de Catalunya, Ajuntament de Barcelona i diverses entitats

Carrer
recomana

La revista d'informació, denúncia i crítica social de Ciutat Vella *Masala* (www.masala.cat) presenta en el seu número 74 un interessantíssim dossier dedicat a la violència immobiliària, acompanyat d'unes belles il·lustracions. Tota la revista val la pena, però destaquem l'entrevista a Daniel Leyva, administrador de la immobiliària MK Premium, que entre d'altres "perles", al comentar sobre la responsabilitat de les empreses en l'expulsió de veïnes del barri, respon que "Nosaltres farem el que més ens convingui, com qualsevol propietari".

La veu dels
lectors

Por la apertura de las fosas de la guerra civil

En 2015, antes de las elecciones legislativas, 35 asociaciones "memorialistas" solicitamos a los partidos políticos que incluyeran en sus programas la apertura de las fosas de la guerra civil española. Lo incluyeron cuatro. 35 asociaciones hemos solicitado a todas las autoridades del Estado español que arbitren las medidas necesarias para abrir las fosas y poder entregar a los familiares los restos para proceder a una sepultura digna. También hemos decidido apoyar la petición de Mercedes Chiva Cabrera, que como otros muchos busca a su abuelo.

Se calcula que en España existen más de 2.500 fosas sin abrir (más de 300 en Catalunya). Muchas víctimas de la guerra franquista siguen desaparecidas y sin nombre. Las han matado dos veces. La solidaridad es dar tiempo y /o dinero. Hoy sólo te pedimos el tiempo de hacer un clic en: www.change.org/p/que-se-abran-todas-las-fosas-de-la-guerra-civil Ayudadnos a lograr el objetivo: la apertura de todas las fosas de la guerra civil.

JULIÁN LÓPEZ
Asociación Homenaje
www.enrecuerdode.com

Les cartes enviades a la secció de La veu dels lectors han de tenir un màxim de 1.800 caràcters (mig foli). Ens reservem el dret d'adaptar-les si superen aquesta extensió.

LA CAMBRA FOSCA

Els Sumarroca apunten a 'Crític'

L'empresa Teyco, propietat de la influent família Sumarroca, exigeix a la revista *Crític* el pagament de 405.000 euros com a compensació pels "danys a l'honor" que diu que li ha produït l'article titulat "La Generalitat ha adjudicat més de 30 milions als Sumarroca després de l'escorcoll de Teyco", firmat pel periodista Marc Font, redactor de *Crític* i col·laborador de *Carrer*. L'article es limitava a informar d'unes adjudicacions milionàries en obres a una empresa investigada pel cas del 3%. Jordi Sumarroca és íntim del clan Pujol i fundador de Convergència. Està acostumat a ser intocable. Però li està costant acoquinat una premsa obstinada en investigar les relacions entre grans empreses, institucions i partits. Els Sumarroca es

van empipar amb l'article de *Crític* i s'han passat de frenada. A final de juny està prevista la celebració del judici. Els periodistes esperen que abans es retiri la demanda, argumentant que tot el que s'hi explica parteix d'informacions contrastades. La nostra solidaritat amb el company Marc Font i els col·legues d'aquesta publicació valenta.

Continua el saqueig de la Fórmula 1

Ada Colau i Barcelona en Comú van anunciar que si arribaven al govern, l'Ajuntament tallaria l'aixeta a la Fórmula 1, però no ho han complert: hi invertiran 9 milions d'euros (7 milions menys que Trias, per cert). El Circuit de Catalunya és una ruïna. Durant els últims 7 anys ha tingut pèrdues de 58 milions d'euros, que paga la Generalitat amb l'ajuda de la Diputació i l'Ajuntament de Barcelona en temps de dificultats, atur i misèria. Fins al 2019 seguirem pagant una part del malbaratament. Diuen que al 2020 s'acaba. No sabem si creure-ho.

Òscar Rebollo tira milles

El director de Serveis d'Acció Comunitària Òscar Rebollo es va tancar amb si mateix durant l'estiu i va idear el document *Cap a una política pública d'acció comunitària*. El text, amb data d'octubre de 2016, va ser presentat fa unes setmanes a les entitats (per cert, en una reunió convocada pel matí, cosa que no facilita precisament la participació dels activistes socials). D'entrada, diversos assistents van criticar el plantejament i van reclamar una participació real, més oberta en temps i forma. Rebollo va respondre les preguntes que li va semblar en un to prepotent, i va repetir que "l'important és l'existència del document". "Heu d'entendre que vosaltres no sou "el bons" i l'administració la "dolenta". I es va quedar tan tranquil. 14 entitats de Nou Barris ja han reaccionat i van enviar el passat 27 d'abril un escrit de protesta a l'Ajuntament, que entre d'altres coses diu que "no estem d'acord amb els plantejaments de treball de dalt a baix que s'hi desprenen. No defugim ser coproductors de polítiques als nostres barris,

però en igualtat de condicions des del minut zero" (...) "ens preocupen les paraules *reconvertir* i *clausurar* quan el document parla de Plans Comunitaris, ja que nosaltres entenem aquests com a resultat d'un diagnòstic compartit entre Ajuntament i entitats del barri" (...) "No acceptem el protagonisme central que dóna el document als serveis socials, centres de salut i escoles, quan es parla de fer de l'acció comunitària una política transversal". L'escrit ha aixecat totes les alarmes, i no només a Nou Barris: encara s'està a temps de rectificar.

El Run Run... del 'Run Run!'

Coincidint amb el segon aniversari de la derrota de l'excalcalde Trias, el PDeCAT ha llançat un pamflet anti-Colau anomenat *El Run Run!* al qual ja li ha sortit una rèplica satírica abans del segon número: algú es va dedicar a emular-lo per fer conya de la "marxa anti Colau" que va ajuntar el passat 25 de maig a la plaça Sant Jaume, entre d'altres, un regidor del PDeCAT, grups d'extrema dreta i veïns que s'oposen a una mesquita a Nou Barris.

EN POSITIU

Neix el Sindicat de Llogaters

El passat 9 de maig es va presentar públicament el nou Sindicat de Llogaters i Llogateres, que vol donar resposta a les problemàtiques derivades dels habitatges de lloguer, tant de titularitat pública com privats. La "bombolla" dels preus del lloguer està expulsant el veïnat dels barris, que ha de marxar quan s'acaben els contractes davant de pujades desorbitades: des del sindicat ho anomenen "els desnonaments invisibles". Durant l'acte de presentació es va mencionar la vaga de lloguers que la nostra ciutat va viure fa 75 anys: són

problemes socials que no són nous i als quals es pot donar resposta. Un dels objectius és derogar la Llei d'Arrendaments Urbans, que marca contractes de lloguer de només 3 anys i posa els llogaters en una situació de total indefensió. Des de l'inici, el sindicat ha rebut el suport de diverses entitats, com la Favb, l'Observatori DESC, la PAH o l'Associació 500x20. És una molt bona notícia i estem segurs que, com ha passat a d'altres països, la idea tindrà recorregut. Benvingut aquest nou front en la lluita pel dret a l'habitatge.

SINDICAT
DE LLOGATERS

www.sindicatdellogateres.org

IRU MONER
ASSOCIACIÓ VEÏNAL
ASSEMBLEA DE VALLCARCA

La força dels barris

Moltes són les lluites que els nostres avis i àvies, pares i mares van guanyar per ser on som ara. Des del franquisme fins passada la transició les organitzacions veïnals van ser punta de llança per tal d'aconseguir millores, com la pavimentació o el clavegueram d'alguns barris, fins als equipaments necessaris com escoles, hospitals o centres d'atenció primària. I avui en dia moltes són les lluites que haurem de guanyar per mantenir una vida digna als nostres barris.

El moviment veïnal de Barcelona és un bé comú que sovint no sabem apreciar. Gràcies a ell molts de nosaltres hem crescut feliços i sans en barris populars i en una ciutat mitjanament cohesionada. Molts països ni tan sols coneixen el que és el moviment veïnal, simplement no en tenen, no existeix. Aquí podem gaudir d'aquesta eina de defensa dels veïns, eina que equilibra la balança dels interessos econòmics i la dels habitants de la ciutat.

Davant els canvis econòmics i socials que estan patint les capitals europees i en general les metròpolis mundials, a Barcelona tenim el deure i la capacitat de ser exemple mundial en el retrocés de les polítiques i processos antisocials que l'economia globalitzada imposa. Són els processos de privatització i acaparament de l'espai públic per a usos comercials, en detriment de la cohesió social i la qualitat de vida. Són els processos de gentrificació i d'elitització que estan patint molts barris a causa de l'ús massiu del parc d'habitatge per part del turisme i la inversió immobiliària, que ha portat la ca-

Les associacions veïnals són una eina que pot equilibrar els interessos econòmics i els dels habitants de la ciutat: com els nostres avis, haurem de guanyar moltes lluites per mantenir una vida digna

pital catalana a ser punt de referència dels inversors amb set de benefici. I per altra banda tenim la precarietat laboral que pateix la majoria de la gent jove i no tan jove, a causa d'una economia basada en el treball poc qualificat i de temporada que sovint va lligat al sector serveis i l'hostaleria. El problema és que els llocs de treball, dividits, subcontractats i terci-

aritzats, ja no són l'epicentre de la socialització i organització de les lluites. Avui dia són els barris els que han d'acomplir aquesta funció.

Molts joves no se senten identificats amb les associacions veïnals, potser és a causa del llenguatge o potser és per la barrera generacional que no hem sabut trencar, o potser és perquè no es tracten de forma directa les problemàtiques que els

Necessitem un altre cop tota l'empenta per reconquerir la ciutat i transformar-la en un projecte popular on les necessitats i el benestar de les persones sigui l'eix vertebrador

Cartell d'una de les últimes convocatòries veïnals al barri de Vallcarca

afecten, el treball precari, l'encariment de l'habitatge i la falta d'arrelament comunitari.

Aquests són els problemes que hauríem d'agafar com a prioritats, si no volem que en un futur no gaire llunyà a Barcelona només hi visquin rics, turistes i alguns privilegiats que hagin pogut mantenir casa seva a la jungla del capital. Tractar aquests temes és el que pot fer que cada dia més joves ens apropem a les associacions de veïns.

És per això que hem de dotar de coneixement, eines i infraestructures el moviment veïnal, comparant-les i adaptant-les segons les necessitats i el moment.

Qui millor que nosaltres coneix l'entorn, qui millor que nosaltres pot detectar les necessitats i mancances de la gent del nostre barri. Qui millor que nosaltres pot buscar i proposar solucions.

Portem quasi una dècada de retallades i reducció dels serveis bàsics, de pèrdua de drets laborals i poder adquisitiu, i el que és pitjor, dècades d'aïllament social i individualisme, que han minat el teixit associatiu del que gaudia Barcelona. És hora de tornar a teixir llaços entre el veïnat per poder enfrontar-nos al projecte social i econòmic que les elits estan imposant a Barcelona. Necessitem altre cop tota l'empenta per reconquerir la ciutat i transformar-la en un projecte popular, on les necessitats i el benestar de les persones sigui l'eix vertebrador.

Al barri de Vallcarca ens estem adonant que si gran part del veïnat estem units i organitzats, som capaços de molt. Imagineu-vos tota una ciutat.

La Model, ara va de bo!

AV ESQUERRA DE L'EIXAMPLE

La presó Model deixarà de ser un centre penitenciari aquest estiu i al llarg d'aquest any 2017 l'Ajuntament en rebrà les claus. Això és una molt bona notícia i ens hem de felicitar totes les persones que hi hem participat i lluitat al llarg de molts anys per recuperar aquest espai per al barri i per a la ciutat. Aquesta associació veïnal porta dècades treballant-hi. L'any passat vam relançar una plataforma ciutadana "Fem nostre l'espai de la Model" amb una trentena d'entitats del barri i de la ciutat, que ha estat cabdal en aquest desenllaç final.

Recuperar 2,7 hectàrees al centre de la ciutat per destinar-les a espais verds i a equipaments públics, és una oportunitat única i potser la més important que té i tindrà en molts anys la ciutat de Barcelona. La dimensió del recinte actualment ocupat per la presó -27.657 m²- i la seva posició urbana per una banda; i per l'altra, l'alta densificació de l'Eixample, la contaminació atmosfèrica i la necessitat d'equipaments públics, fan que estiguem en un moment històric molt positiu i interessant.

El planejament urbanístic de la ciutat va preveure en el Pla General Metropolità de 1976 destinar les dues illes de la presó a zona verda i equipaments públics, en concret, 21.982 m² a zona verda i 5.675 m² a equipaments públics, esborrant però qualsevol referència a les edificacions existents. Posteriorment, una Modificació del PGM va reconèixer la possibilitat de respectar part de l'edificació existent, en concret, el panòptic central i les

6 galeries, augmentant per tant la superfície destinada a equipaments públics, que va passar a ser de 9.196 m² i la zona verda a 14.026 m². Aquesta modificació també va preveure una nova zona d'ús terciari privatiu (hotels i oficines) de 4.435 m² front al carrer Nicaragua, amb un sostre potencial de 18.000 m². Des del primer moment vam estar en contra d'aquesta previsió d'ús terciari. I ara que tot el solar passarà a ser de l'Ajuntament, tenim l'oportunitat de redefinir-la.

Però ara va de bo. Ara hem de decidir què fem, com ho fem i quan ho fem. Tenim un document que ens serveix de punt de partida, que és el Pla Director de l'any

ANNA CARLOTA

2009. També tenim un Catàleg de Patrimoni Arquitectònic de Barcelona, que qualifica l'edifici de Nivell de protecció C, com a Bé d'Interès Urbanístic, definint que les intervencions que s'hi facin han de mantenir el cos poligonal central, així com les característiques tipològiques de les sis galeries. Segur que aquesta protecció i el Pla Especial que l'ha de desenvolupar permetrà portar a terme les intervencions arquitectòniques necessàries per als nous usos públics que s'hi proposaran.

Aquests dos documents van molt bé com a punt de partida, però cal actualitzar-los i completar-los amb els canvis que s'han produït en aquests anys (la possibilitat de traslladar a una altra zona de la ciutat la previsió d'ús terciari, tenir ja un Casal de Joves als Jardins Montserrat, canvis en les previsions de mobilitat...). I a partir d'aquí decidir què hi volem, perquè no tots pensem el mateix i tenim opinions moltes diverses del que cal fer: uns ho voldrien tot verd, altres no tocarien ni una pedra dels edificis existents; uns hi voldrien pisos de lloguer públic, que molta falta fan al nostre barri, i altres no hi voldrien cap aprofitament privatiu perquè ja en tenim massa. Està clar que hem de seure i parlar-ho, i segur que ens entendrem. Però no hem de fer ràpid i bé, amb un procés participatiu acotat en el temps i amb el màxim de referències possibles que ajudin a crear opinió.

Dos anys de govern municipal

DOSSIER

Articles

■ LAURA AZNAR
■ LUIS CALDEIRO
■ V. CANET
■ DAVID GARCÍA MATEU
■ ELOI LATORRE
■ ALFONS LÓPEZ CARRETE

■ MERITXELL M. PAUNÉ

■ ANDRÉS NAYA
■ CRISTINA PALOMAR
■ SERGI PICAZO
■ JOAN MARIA SOLER

Fotografia

■ PEDRO CERVERA
■ DANI CODINA
■ JOAN LINUXBCN
■ XÈNIA ORFILA
■ IGNASI R. RENOM
■ MANEL SALA 'ULLS'

En el discurs d'investidura de 2015, i apel·lant al compromís dels comuns de "manar obeint", l'alcaldessa Ada Colau demanava a la ciutadania que fos crítica quan el govern es desviés del programa. Dos anys després, a Carrer fem una aproximació al seu compliment

Barcelona en Comú segueix tenint un problema, guanyar l'hegemonia

SERGI PICAZO
PERIODISTA DE 'CRÍTIC'

Fa dos anys un grup d'activistes socials que venien d'anys d'activisme social als carrers entraven a l'Ajuntament de Barcelona, la ciutat més important del sud d'Europa, malgrat el rebuig de les principals forces del capitalisme català i internacional. Tots els grans poders polítics i econòmics s'ho miraven amb desconfiança. La portada de l'endemà de *La Vanguardia* va ser: "Canvi radical". Per primer cop a la història, una dona jove i d'esquerres era alcaldessa de la ciutat, i els mascles alfa escopien insults a les tertúlies. La victòria de Barcelona en Comú, un artefacte polític i activista creat pocs mesos abans, a les eleccions municipals de 2015, seran recordades en la història de la Rosa de Foc.

I... tanmateix, guanyar les eleccions no significava aconseguir el poder. "És l'hegemonia cultural, estúpids!". L'hegemonia no és guanyar les eleccions. L'hegemonia no és tenir el govern. L'hegemonia, en un enfrontament entre Barça i Madrid, no és qui guanya: és el terreny de joc, les normes, el consens, el sen-

La idea dels comuns que una mena de "patriotisme barceloní" faria capgirar la ciutat ha topat amb la "desaparició" de Barcelona

tit comú. Un canvi radical, en el sentit d'anar a l'arrel, hauria de passar per canviar les estructures del poder de la ciutat. La idea de BComú en la campanya electoral va ser que una mena de 'patriotisme barceloní' -en el sentit errejionista-hauria de capgirar la ciutat de cap a peus per retornar la ciutat a la seva gent.

De veritat que no es pot?

El govern de BComú ha topat contra la crua realitat d'una hegemonia cultural -i per tant, també legal, política, social- amb un consens liberal -de lliure mercat- i d'obsessió pel creixement econòmic.

No pot acabar amb els desnonaments -tot i que és un dels governs que més s'hi ha esforçat-; no pot aturar la pujada del preu dels lloguers ni evitar l'expulsió dels veïns més joves -malgrat que la inversió en habitatge s'ha multiplicat per quatre, i treballen amb la Generalitat en l'índex de preus del lloguer-; no pot frenar les conseqüències negatives del turisme -malgrat la moratòria hotelera i el xoc amb Airbnb-; no pot reduir les xifres d'atur a la ciutat -malgrat que en el primer any van triplicar els plans d'ocupació i s'està treballant per establir un salari mínim de ciutat-; no pot reduir ràpidament les desigualtats socials, educatives i de salut -malgrat haver augmentat un 50% la inversió social en aquests dos anys, fent créixer un 200% les beques menjador-; no pot carregar-se els grans contractes d'electricitat amb Endesa

DANI CODINA

Investidura del nou Ajuntament, el 13 de juny del 2015

-perquè els tribunals li ho prohibeixen- ni el de la neteja amb FCC -malgrat denunciar-ne la malversació- ni pot crear una funerària pública -perquè l'oposició ho rebutja-; no pot remunicipalitzar el servei d'aigües en mans d'Agbar -perquè es necessiten canvis a l'Àrea Metropolitana de Barcelona-; ni tan sols ha pogut deixar a zero la subvenció al circuit de Fórmula 1 de Montmeló -n'ha reduït la partida, però no l'ha eliminat com va prometre-; o no pot tancar el Centre d'Internament d'Estrangers -malgrat els intents legals del regidor-advocat Jaume Asens-. No es pot. No es pot, de veritat?

Ciutat arrossegada pel capitalisme

Barcelona ja no és només una ciutat: s'ha convertit en un producte de consum global. Els barcelonins, legalment, no tenen ara per ara més dret a viure a la ciutat que qualsevol empresari, jove *hipster* o

impensables, des de la creació d'una empresa pública d'energia fins a la retirada de símbols monàrquics, passant per la lluita contra els paradisos fiscals. Però el mateix Pisarello va apuntar el primer dia que va trepitjar la Casa Gran per on havien d'anar els trets si es volia un *canvi radical*: "Només si aconseguim acabar amb certs privilegis inacceptables, i sobretot, si empenem des del primer moment un canvi cultural, de mentalitat, podem avançar". Barcelona en Comú no té el poder real. Tenen una quota de poder davant dels *privilegis inacceptables* dels grans fons d'inversió estrangers, les empreses de l'Ibex-35 i els grans mitjans de comunicació. En alguns moments, BComú ha apostat per generar xocs contra aquests poders -fins i tot a vegades sabent que perdria- però, en altres moments, ha preferit no plantar batalla.

A més, la institució no hi ajuda. La institució, l'agenda política i les lleis i reglaments promouen sempre *l'statu quo*. Per fer qualsevol canvi substancial a Barcelona, necessiten fer aliances amb el PSC -sorpren el número de càrrecs a l'interior de l'Ajuntament amb passat socialista-, ERC i la CUP per sumar el suport

El govern no té el poder real, sinó una quota davant d'altres grans poders, contra els quals a vegades ha preferit no plantar batalla

de 21 regidors. BComú només en té 11. Ada Colau, en una entrevista a *Contexto*, explicava amb raó que "la naturalesa de la institució no va associada a la possibilitat de la ruptura. La institució va associada a governar allò possible i allò realment existent. No els somnis ni les grans fites. La institució, que ha de gestionar el possible i l'imperfecte, va associada a inèrcies que tendeixen al conservadorisme, i no a la ruptura".

Generar contrapoder

Davant d'això, ¿com frenar l'avenç inexorable del capitalisme global, depredador, desigual i salvatge sobre tots els àmbits de la vida a Barcelona?

Pensant estratègicament, hi ha dues vies: a) Crear o ajudar a crear, amb inversions socials i econòmiques, espais i estructures de contrapoder. Ja han passat dos anys... i queda un any i mig. De fet, Pisarello, en una entrevista a *Crític*, ja va dir-ho: "Crec que des del poder municipal tenim una oportunitat de generar contrapoder". i b) Dir la Veritat. L'esquerra ha d'aprofitar aquest potencial institucional per començar a dir, com reclama sempre el filòsof Carlos Fernández Liria, "la veritat": "Si ens deixessin parlar 10 minuts a televisió, els matxacaríem perquè ells expliquen ximpleries i impostures. És el moment de dir coses clares i deixar de dir coses buides". "En una època d'engany universal", com deia Orwell, "dir la veritat és un acte revolucionari".

Passos fermes però massa lents en habitatge

LAURA AZNAR

L'habitatge és la gran patata calenta que té l'Ajuntament. Barcelona en Comú s'ha topat amb un context hostil, marcat pel boom turístic, l'augment exponencial del preu del lloguer o els efectes de la reforma de la Llei d'Arrendaments Urbans, que redueix la durada mínima dels contractes de lloguer a tres anys i que permet que el propietari influi els preus tant com desitgi. En aquest marc, fer efectiu el dret a l'habitatge esdevé cada vegada més complicat.

Per afrontar aquesta situació, el govern d'Ada Colau ha creat el Pla pel Dret a l'Habitatge de Barcelona 2016-2025, que va ser aprovat pel Plenari a principis d'any. A criteri del responsable d'habitatge de la Favb, Joan Balañach, aquest pla "és molt trencador" comparativament amb els altres que s'havien plantejat prèviament, perquè "recull de forma àmplia les diferents modalitats que hi ha en l'accés, posant l'accent en els pisos de lloguer social i assequible". Tot i així, lamenta que "no s'hagi fet res encara per a desenvolupar-lo". I és que, si bé hi ha força consens respecte el fet que l'Ajuntament mostra bona voluntat per fer front a la crisi de l'habitatge, els col·lectius organitzats consideren que falta celeritat.

En aquest sentit, el portaveu de la PAH Carlos Macías explica que el govern de la ciutat "va massa lent" en la creació d'un cens de pisos buits, una mesura urgent que es va comprometre a executar i que permetria mobilitzar aquests habitatges i sancionar els bancs que en són propietaris. "De moment només l'ha fet en tres barris i pensem que ja hauria d'estar el de tota la ciutat o, com a mínim, que hauria d'estar molt més avançat", continua l'activista, "només han posat quatre multes, quan s'han comptabilitzat 2.000 pisos buits que infringeixen la llei".

Encara hi ha marge de millora

Colau es troba a l'equador del seu mandat i els moviments socials consideren que encara hi ha marge de millora. D'una banda, celebren que s'hagin impulsat algunes mesures, com la creació del Servei d'Intervenció i Mediació davant situacions de pèrdua i/o ocupació de l'habitatge (SIPHO), que serveix per acompanyar i assessorar les persones davant d'un desnonament i informar-les dels seus drets. Però de l'altra, reclamen que l'Ajuntament amplii el parc públic d'habitatge com a mínim fins un 5% en el que queda de legislatura. De fet, la pròpia Llei catalana del Dret a l'Habitatge diu que s'hauria d'arribar a un 15% "i això faria que la mesa d'emergències pogués obrir la porta a moltes casuístiques que a dia d'avui no estan entrant, com les famílies

MANEL SALA 'ULLS'

Pisos buits al barri de Porta, a Nou Barris

que es veuen obligades a llogar habitacions perquè no tenen altra alternativa", puntualitza Macías.

Tenint en compte que l'Ajuntament no té marge competencial per establir un topall en els preus del lloguer, que seria la via més efectiva per garantir que l'habitatge complís la seva funció social, l'ampliació del parc públic ha esdevingut una necessitat bàsica. Des d'una perspectiva

Segons les entitats que lluiten pel dret a l'habitatge, l'Ajuntament va massa lent en el compromís de la creació d'un cens de pisos buits

comparada, el cas barceloní deixa molt que desitjar. "A ciutats com Estocolm, més del 40% dels residents viuen de lloguer i el parc públic d'habitatge arriba al 20%", recorda l'activista, "de manera que aquesta opció no està pensada només per a les persones vulnerables, sinó per a diferents tipus de butxaques". A Barcelona, en canvi, el percentatge de pisos públics és d'aproximadament l'1%, i si s'ampliés

"es podria incidir indirectament sobre el preu, encara que per llei, l'Ajuntament no pugui regular-lo".

A banda, els col·lectius organitzats consideren necessari que el Consistori aposti pels models alternatius d'accés a l'habitatge que van més enllà del lloguer i la compra. En aquests dos anys s'han pres mesures que van en aquesta direcció, però "encara són molt tímides", rebla Joan Balañach. "És positiu que s'hagin tret a concurs set solars públics per a cooperatives que aposten pel valor d'ús de l'habitatge i no pel seu valor de canvi, però fora d'això, no s'ha fet res més", comenta.

Per al portaveu de la PAH és igualment imprescindible que l'Ajuntament "explori molt més el dret a tanteig i retracte", segons el qual, les administracions poden adquirir amb caràcter preferent aquells habitatges que hagin quedat buits després d'una execució hipotecària en zones de forta demanda residencial. "Penso que s'hauria de poder fer en qualsevol immoble, per tenir habitatge públic distribuït per tots els barris", concreta Macías.

I encara hi ha una altra qüestió, que ha passat més desapercebuda però que també "és essencial que l'Ajuntament

l'entomi" en el que resta de mandat: la conservació. Ciutat Vella és l'exemple paradigmàtic d'un districte que ha vist com els seus habitatges s'anaven degradant amb el pas del temps. Per això el Consistori ha impulsat el Pla Dintres, que obliga els propietaris de finques habitades que es troben en mal estat a fer les obres de rehabilitació, amb l'acompanyament, si s'escau, de l'administració. El problema és que actua només en aquest districte i sobre aquelles propietats que es troben en un nivell molt per sota dels mínims d'habitabilitat i de conservació, i que poden posar en risc la seguretat dels residents. "Aquest pla s'hauria d'estendre a tota la ciutat i s'haurien de posar més recursos", opina Macías, "i si els propietaris no rehabiliten les figures, s'haurien d'expropiar".

Malgrat els avenços dels dos darrers anys, les dificultats en l'accés a l'habitatge amb un lloguer estable, segur i digne han propiciat la creació del primer Sindicat de llogaters a Barcelona. Per a Joan Balañach, això és "una molt bona notícia". "És una feblesa del sistema el fet que no es garanteixi el dret a l'habitatge", conclou el representant veïnal, "i per poder-lo conquerir, és fonamental que la ciutadania s'organitzi".

PRIORITATS PER DISTRICTES

ANDRÉS NAYA

A meitat del mandat, fem un repàs de les prioritats que el moviment veïnal planteja per als diferents districtes. Són alguns dels temes importants que, a parer dels activistes, haurien d'estar resolts o en vies d'estar-ho abans del 2019. No incloem les moltes reivindicacions de barri que ens han arribat a la redacció de Carrer, fent un esforç per subratllar temes generals. Com és costum del moviment veïnal, els barris faran el seu balanç de l'actuació municipal. En general es considera positiva l'actitud

Acte contra la gentrificació a Ciutat Vella

del nou equip de govern i que les sensibilitats socials i polítiques siguin més properes. Però això no és suficient. "Fets i no paraules" va ser una famosa pintada veïnal que segueix vigent. Queden dos anys de mandat i es prendrà nota dels incompliments.

CIUTAT VELLA

- Pla d'habitatge social en un districte que perd residents.
- Limitació del número de places hoteleres.
- Recuperació de l'espai públic davant la privatització derivada dels usos turístics.
- Facilitar i potenciar el comerç

Sant Antoni denuncia l'amenaça del turisme

de proximitat.

- Tramitar d'una vegada per totes l'anul·lació de la llicència de l'hotel del Palau de la Música.

EIXAMPLE

- Compliment del nou termini per a la finalització del mercat de Sant Antoni (2018) i que es realitzi la superilla per a vianants que l'ha d'acompanyar.
- Aprovar i iniciar el pla urbanístic de la Model, respectant els acords amb el moviment associatiu i creació d'una comissió de seguiment amb participació veïnal.

La nova pobresa desborda l'Administració

CRISTINA PALOMAR

L'executiu d'Ada Colau presentava a final de juliol del 2015 una mesura de govern per desenvolupar "accions urgents de lluita contra la pobresa". La iniciativa era resultat de la constatació que l'empobriment de la població barcelonina durant vuit anys seguits de crisi havia incrementat d'una manera alarmant les desigualtats als barris. L'equip de BComú, pràcticament acabat d'aterrar a l'Ajuntament, assegurava que la lluita contra la pobresa era la seva prioritat. A l'equador del mandat, però, el balanç és agrejolç. La pobresa no ha desaparegut sinó que s'ha cronificat i s'ha estès per la ciutat afectant nous col·lectius. També s'ha materialitzat sota noves formes provocades per la precarització laboral que són difícils de combatre per la lentitud dels engranatges administratius i per una legislació neoliberal que encara posa més pals a les rodes.

El pla d'actuació municipal plantejava mesures per impulsar l'ocupació, concentrant les energies a combatre l'atur juvenil i el de llarga duració. En el capítol d'habitatge, apostava pel *Housing First*

IGNASI R. RENOM

Segons l'últim recompte d'Arrels, 3.000 persones viuen al carrer a Barcelona, de les quals 1.026 també hi dormen

Tot i que el pressupost és el més alt en despesa social, a meitat de mandat els resultats del combat contra la pobresa no satisfan ningú

("primer la casa") per eradicar el sense-llarisme de la ciutat, incrementar el parc d'habitatge públic de lloguer i ampliar els ajuts existents per pagar lloguers de

famílies vulnerables i així frenar els desnonaments. El pla també abordava la necessitat de posar fre a la pobresa infantil reforçant l'actual renda infantil garantida, augmentant les beques menjador i detectant les necessitats d'alimentació dels infants escolaritzats.

La llista de mesures contra la pobresa i l'exclusió social era llarga: salut, garantia de subministraments, suport econòmic d'inclusió, serveis socials bàsics, educació, política fiscal (reducció de

taxes municipals) i polítiques d'inclusió social. La proposta incorporava un calendari -o "temporització de les accions"- que plantejava el 2016 com a data límit per implementar totes les accions aprovades. Pel que fa als recursos econòmics, el pressupost municipal del 2017 -el primer de l'era Colau perquè els del 2016 van ser una pròrroga dels números del 2015- s'ha presentat com el que més despesa social inclou prioritzant les polítiques de serveis socials, amb 321 milions d'euros de despesa i un increment de recursos del 10% respecte a l'any anterior.

La proposta de pressupost obert

Però una cosa són les bones intencions i una altra, la realitat. A mig mandat, els resultats del combat contra la pobresa no satisfan ningú. No totes les mesures compromeses s'han desenvolupat al ritme previst i les que ho han fet amb prou feines han pogut frenar la vulnerabilitat de milers de famílies barcelonines. La Síndica de Greuges, Maria Assumpció Vilà, alertava en el seu últim informe presentat el febrer passat de la sobrecàrrega dels serveis socials bàsics. Tot i reconèixer l'augment de plantilles i les mesures d'emergència en matèria d'ajuts i habitatge del govern Colau, Vilà admetia que no n'hi havia prou i reclamava un "pressupost obert" per fer front al drama social.

És precisament la reforma dels serveis bàsics d'atenció social una de les qüestions pendents més urgents, segons el president de la Taula d'Entitats del

Tercer Sector. Oriol Illa admet que una reforma d'aquesta magnitud no es pot fer en dos anys, però afegeix que no n'hi ha prou amb una "resposta burocràtica" per resoldre situacions gravíssimes com la falta d'habitatge, la cronificació de l'atur, la pobresa energètica i infantil, i l'augment de les malalties provocades per tanta injustícia. "La societat està canviant i l'administració, no", lamenta Illa. La pobresa s'ha estès a sectors de la població que abans de la crisi no eren vulnerables i la precarització del mercat laboral està condemnant a la misèria persones amb feina, amb les dones encapçalant tots els rànquings. "Està apareixent una nova tipologia de persones pobres i cal adaptar les polítiques", insisteix. Si no, el fracàs serà garantit.

La radiografia que Oriol Illa ofereix de la situació de la pobresa a Barcelona és descarnada i tot indica que el consistori no dona a l'abast tapant vies d'aigua. "Continuem en una situació de pobresa molt greu. Aquesta s'ha cronificat en els col·lectius que no s'han beneficiat de la recuperació econòmica. Es manté invariable la situació de les llars on tots els seus membres estan en atur i no tenen cap ingrés, els indicadors no han millorat en els sectors més desafavorits i les diferències de renda entre els barris s'han incrementat", explica. Aquesta situació afecta directament sobre l'esperança de vida, l'habitatge, la salut, la pobresa energètica, el fracàs escolar i la desnutrició infantil. Un panorama desolador.

Altres fronts oberts

A la llista del president de la Taula del Tercer Sector de deures pendents per part del consistori barceloní per combatre la pobresa, com la falta d'habitatge social i la garantia d'uns ingressos mínims, la fundació Arrels n'hi afegeix un altre: la qüestió de les persones que viuen al carrer, unes 3.000, de les quals 1.026 també hi dormen, segons l'últim recompte anual fet el 17 de maig i que suposa un 9% més respecte al 2016. Segons el director, Ferran Busquets, "malauradament estem molt lluny d'acabar amb el problema de la gent que dorm al carrer". Per una banda hi ha la qüestió de la falta d'habitatge i dels lloguers pels núvols, que frena l'aposta -tant d'Arrels com del mateix consistori- pel *Housing First* que tants bons resultats ha donat a altres països.

Tanmateix, Busquets apunta que l'especulació immobiliària no és l'única raó i retreu al govern municipal la seva incapacitat per aprofitar l'experiència de les entitats com Arrels que porten dècades especialitzades en aquesta tasca. "El diàleg amb l'administració no és tan fluid com hauria de ser. Des del consistori parlen de treballar en xarxa però la dificultat de col·laborar entre iguals és real. Més que col·laborar, volen controlar les entitats i actuen d'una forma molt dogmàtica", lamenta.

PRIORITATS PER DISTRICTES

- Urbanització de l'espai de Germanetes.
- Redacció d'un Pla d'Equipaments.
- Realització de les mesures aprovades en el PEUAT.

SANTS-MONTJUÏC

- Remodelació del passeig de la Zona Franca.
- Compliment dels terminis assenyalats per a l'arribada del Metro a la Marina.
- Desenvolupar la tercera fase del cobriment de les vies ferroviàries de Sants amb un projecte consensuat amb els barris.
- Destinar l'edifici del Palau

COMENCEM A GUANYAR EL SOLAR DE "GERMANETES"

Acte Públic

Sobre la situació del solar i el "Pla Buits" convocat per l'Ajuntament

Proper dimecres 16 de gener de 2013, a 2/4 de 8 de la tarda, al local de l'Associació: Avinguda de Roma, 139 baixos.

ASSOCIACIÓ DE VEÏNES I VEÏNS DE L'ESQUERRA DE L'EIXAMPLE
Vocàlia d'Urbanisme

Acte veïnal sobre el futur del solar de les Germanetes

- de la Premsa a equipament municipal per a les activitats de les entitats.
- Elaboració i aprovació del Pla Urbanístic del Turó Font de la Guatlla.
- Remodelació del barri de Sant Cristòfol, aprovat l'any 2012.

LES CORTS

- Transformació urbanística de l'espai Barça amb consens veïnal.
- Protecció dels béns d'interès històric, artístic i cultural (com la Masia, l'hotel del Bisbat i la Maternitat).
- Compliment del conveni amb Telefònica (que també afecta

d'altres districtes).

- Finalització de les obres de la Colònia Castells.
- Definició dels continguts del Pla Danubi.
- Realitzar el monument a la memòria històrica de l'antiga presó de dones.

SARRIÀ-SANT GERVASI

- Execució del Pla d'Equipaments del districte i construcció de la biblioteca de Sarrià.
- Construcció d'habitatges socials per als joves i la població més vulnerable.
- Cobertura de la ronda des de Via Augusta fins a la plaça

- Comin i instal·lació d'un sensor de contaminació a la ronda de Dalt (plaça Borràs).
- Aprovació del Pla de Mobilitat del districte, amb solucions per als barris de muntanya.
- Pla de Futur per als barris de muntanya amb consens polític i veïnal.
- Revisió de la planificació urbanística del barri de les Planes, pendent des del 1990.
- Modificació del PGM del parc de l'Oreneta.

GRÀCIA

- 'Desprivatització' dels serveis

PASSA A LA PÀGINA 16

La mobilitat, a velocitat del bus per la Diagonal

DAVID GARCÍA MATEU

Molts són els vehicles que eviten la Diagonal per entrar a Barcelona. Embuts, pràctica impossibilitat de fer canvis de direcció... i semàfors vermells cada dues cruïlles. La perfecta metàfora de com avança el Govern municipal en matèria de mobilitat. Accelerades pròpies i aturades alienes.

A diferència d'altres carteres, la mobilitat de la ciutat està en mans de diverses administracions. Una obvietat que tot aquell que treballa en les institucions coneix, però que el programa electoral de Barcelona en Comú no semblava reflectir. El que s'esbossava com a futura obra del Govern municipal no deixava de ser responsabilitat (directa o còmplice) d'una tercera administració.

Un dels casos més flagrants és el de la connexió de les xarxes de tramvia a través de la Diagonal. Aquí, el full de ruta dels comuns no deixava lloc a les ambigüitats. El problema, però, és que "el 'tramvia de la Colau', no és una qüestió de ciutat, sinó que involucra tota l'Àrea Metropolitana de Barcelona (AMB)", destaca el president de l'Associació per la Promoció del Transport Públic, Ricard Riol.

La geometria política municipal és la que bloqueja la connexió del Tram. Un fre, però, al qual s'ha de sumar la manca d'empenta per part del Govern en opinió del responsable de Mobilitat de la Favb, Joan Maria Soler. Segons observa, "la connexió no arribarà abans d'acabar el mandat". Com a molt, Soler espera que el primer perllongament de la línia pugui apropar la plaça de les Glòries al passeig de Sant Joan.

Si bé la unió del tramvia havia de ser un dels llegats a la ciutat de l'equip de l'alcaldeessa Ada Colau, la prioritització de la Meridiana resulta més qüestionable. Si més no, el punt del programa que feia referència a la seva pacificació pateix d'una sobredosi d'ambigüitat: "prioritzar l'entorn i recuperar barreres de trànsit com l'avinguda Meridiana per al verd urbà i la vida cívica". Qüestió sobre la qual, el Govern encara no ha presentat cap pla de mobilitat.

Algunes fonts asseguren a Carrer que l'obra només preveu l'eliminació d'un carril d'entrada i resta pendent d'una sèrie de condicionants que abans han d'aplicar altres administracions. Entre aquestes, algunes incloses en el programa electoral, com "promoure" la construcció de noves places d'aparcament dissuasives "amb tarifes integrades al títol de transport públic", o la projecció de noves infraestructures pròpies en el cas de la xarxa del bus

IGNASI R. RENOM

El tramvia no és una qüestió només de ciutat, el seu desplegament involucra tota l'Àrea Metropolitana

interurbà. Projectes que encara no han començat ni a prendre forma.

En canvi, la Nova Xarxa de Bus urbana finalment ha aconseguit dibuixar el seu futur mapa. Ara bé, "falta un gran acord global sobre què volem fer amb la nova xarxa", assenyala Riol. Si bé el programa electoral preveia definir les parades a través d'un procés participatiu, Soler titlla aquest "d'irregular". "Encara queden alguns punts importants a discutir" i "hi ha barris que encara no acaben de veure clara la proposta de l'Ajuntament", observa.

Incompliment sobre la T-Mobilitat

Entre tantes tòniques negatives, però, hi ha una sèrie d'aspectes que ja s'han dut a terme: el fet de convertir la T-12 en T-16, així com la flexibilització en l'accés a la T-Trimestre. Un apropament, però, que "no es produeix amb tots els aturats", critica Francisco Garrobo des de la Plataforma Stop Pujades.

En el mateix sentit, l'activista denuncia que amb la T-Mobilitat, la regidora Mercedes Vidal tampoc no ha complert amb el seu programa electoral, el qual assenyalava la necessitat de "replantegar

les bases sobre les quals s'està desenvolupant la T-Mobilitat, obrir el procés i fer-lo més transparent, i defensar en aquest capítol que el sistema d'accés al transport públic es mantingui de control públic i gestió pública". Si bé des de la

Ambigüitat en la Meridiana, falta de participació amb la xarxa de bus o poca definició de la T-Mobilitat són alguns dels temes que preocupen

Favb reconeixen que s'han fet "algunes passes", Soler considera que el que s'ha fet fins ara és "insuficient".

En el cas de l'esperada T-Ambiental, abonament que pretenia desenvolupar una tarifa plana de 50 euros per a tres zones i on s'inclouia el Bicing, l'abonament ha sigut bloquejat per l'Autoritat del Transport Metropolità (ATM), institució supramunicipal participada en un 51% per la Generalitat. Una negativa que,

almenys, no ha frenat les aspiracions municipals d'ampliar la infraestructura de carrils bici, encara que aquesta actualment resti sobre el paper de les licitacions públiques. El que no està ni aprovat és "la revisió del funcionament i les tarifes del Bicing", així com la corresponent "integració" del Bicing elèctric.

Cap d'aquestes mesures, però, no ha despertat més polèmica que la implantació de la superilla del Poblenou (la qual no es contemplava en el programa dels comuns). Les virulentes reaccions contra el pla, si més no, han provocat que l'Ajuntament es fes enrere en la implementació de la resta de superilles de Sant Antoni, del mercat de la Concepció, a Creu Coberta o a les Corts. "Aquí el que manca és valentia" i "fermesa", observa Soler. Una actitud que, per ara, no s'ha contagiada de l'empenta municipal emprada a les obres de la línia 9 del Metro.

Quin és el rerefons de tot plegat? "Disminuir els nivells de contaminació en un 30%". Un percentatge que Riol creu que s'ha fixat per "complir amb la legislació", però que "en 4 anys és del tot optimista; no hi arribarem ni de lluny", conclou Soler.

PRIORITATS PER DISTRICTES

VE DE LA PÀGINA 15

- sanitaris, amb transparència i informació (hospital de Sant Pau, l'Esperança, Entitats de Base Associativa (EBA) de Vallcarca).
- Mesures valentes per reduir la contaminació atmosfèrica provocada pel trànsit.
- Lluita contra la gentrificació de la Vila de Gràcia mitjançant un Pla d'Habitatge.
- Mercat popular a l'Abaceria, sense supermercat ni aparcament.
- Recuperar l'operativitat de

Gràcia debat sobre el Pla d'Usos del barri

la taula de treball per al seguiment del Pla d'Usos.

HORTA-GUINARDÓ

- Cobriments de la ronda de Dalt.
- Replantegar el transport públic de superfície perquè sigui més eficaç.
- Rehabilitació del palau del Parc del Laberint d'Horta.
- Més presència de l'ensenyament públic, augmentant el percentatge del 50% actual.
- Calendari per a la finalització de la línia 9 del Metro.
- Més transparència en la gestió del Casal d'Entitats del Mas

Nou Barris continua patint la falta del dret a l'habitatge

Guinardó, un compromís del govern actual.

- Realització dels equipaments previstos a l'illa del Torrent.

NOU BARRIS

- Actualització del Pla d'Equipaments.
- "Humanització" de la Meridiana tenint en compte els barris de Torre Baró, Vallbona i Ciutat Meridiana.
- Realització d'un cens de pisos buits. Investigar i exigir responsabilitats per la venda de pisos socials a fons d'inversió (també afecta altres districtes).

Encallats en les grans reformes urbanes

MERITXELL M. PAUNÉ

Fer microcirurgia enlloc d'obres faraòniques sona molt bé i a més és necessari, però on es posen a prova els governs municipals és a les grans reformes urbanístiques. Són les que fan sortir la gent al carrer i les que més reorienten el model de ciutat. Barcelona té una bona colla de projectes pendents que centren reivindicacions veïnals històriques: Glòries, Ronda de Dalt, Meridiana, Tres Turons, calaix de vies de Sants, casernes de Sant Andreu, reformulació dels ports Vell i Olímpic... En arribar a l'equador de mandat -i deixant de banda el despropòsit de la Sagrera, que és competència estatal i el Ministeri de Foment ha promès reiniciar a l'estiu-, repassem en quin estat es troben quatre de fonamentals.

L'endarreriment de Glòries

Com detalla l'article que obre aquest número de *Carrer*, el túnel que soterrarà la Gran Via no estarà enllestit fins al 2020 i salta de mandat. El govern d'Ada Colau ha aturat l'obra i tornarà a licitar el 40% que resta per fer, arran de la confirmació d'un retard de 19 mesos, un sobrecoast de no menys d'11 milions d'euros i l'ombra de corrupció del "cas 3%" en l'adjudicació a l'UTE que lidera Comsa. Les constructors amenacen amb portar la decisió a tribunals, cosa que comportaria encara més endarreriments. El moviment veïnal tem, a més, que la segona fase del túnel quedi en *stand by* fins al cap d'uns anys d'enllestir-se el parc.

La ronda de Dalt, sense cobriment

La negativa municipal a cobrir la via ràpida a l'alçada de Sant Genís dels Agudells, la Teixonera, Montbau, la Font del Gos i el Parc de la Vall d'Hebron ha deixat glaçats els cinc barris de muntanya. No només perquè, després de molta insistència, havien aconseguit consensuar en

Els cinc barris de la ronda de Dalt s'han quedat glaçats davant la negativa a cobrir-la, un compromís consensuat amb el govern anterior

l'anterior mandat un projecte que arribava a una cobertura del 70%, sinó perquè a més havia estat la proposta ciutadana més votada al macroprocés participatiu *Decidim.Barcelona*. De fet, al programa electoral de BComú només s'hi incloïa el compromís "d'estudiar" i "iniciar els estudis i projectes" de "cobertures parcials de la ronda de Dalt". El consistori considera que la cobertura total no és "realista" i aquest mandat només cobrirà un

XÈNIA ORFILA

Can Vies el 2006. El desenllaç del centre social okupat i el centenar d'expropiacions s'espera per a aquest mandat

petit tram davant del Mercat de la Vall d'Hebron, d'uns 180 metres de longitud. Hi destinarà 15 milions d'euros i suposa una cobertura inferior al 20% de la reivindicada. Les obres comencen al juliol. Per a la resta de trams no hi ha data ni pressupost i l'Ajuntament ja ha explicat que els contempla a "mig i llarg termini".

El "meló" del calaix de Sants

L'obra més lluïda de la primera meitat de mandat és l'estrena de la coberta enjardinada aquest agost, una nova rambla que el veïnat ha fet seva de seguida amb tot d'usos lúdics i esportius. No obstant, és fruit de les fases 1 i 2 del projecte, impulsades -amb moltes turbulències- per l'anterior govern. El "mèrit" d'aquest mandat serà resoldre el meló de la tercera i última fase: el lateral mar, que comporta un centenar d'expropiacions i el desenllaç de Can Vies. La voluntat municipal -extraoficial però vox populi- és legitimar l'amnistia del centre social okupat via petició popular, però malgrat els passis de gol rebuts el consistori no es decideix a xutar a porteria. Aquest febrer el Centre Social de Sants va proposar, amb el suport de la Favb i el Secretariat d'Entitats, desafectar aquesta i altres parcel·les al PGM i redibuixar els accessos de Mercat Nou. Un altre sector veïnal, sobretot els residents davant mateix del centre okupa, s'aferra al projecte de 2003 i exigeix que la piqueta completi l'enderroc que va portar a dues setmanes virulentes d'aldarulls ara fa just tres anys. El futur de Can Vies, a

més, és un dels punts de fricció dels dos socis de govern, BComú i PSC. D'altra banda, la proposta de les entitats incloïa desafectar els veïns del carrer Burgos, en situació d'infrahabitatge. Les expropiacions i afectacions tenallen a més de 70 famílies, diverses botigues i tallers i fins i tot la fàbrica d'ascensos que proveeix el metro de Barcelona. El Centre Social s'ha encarregat, un cop més i per incompareixença de l'Administració, d'elaborar un cens actualitzat d'afectats i d'ajudar-los amb la documentació que necessitaran. A diferència de la banda muntanya, en aquesta *el calaix* no es correspon amb un carrer i s'haurà

La tercera fase del 'calaix' de Sants ja ha vist passar quatre alcaldes, va pel quart mandat i, tal i com va l'obra, és possible que salti al cinquè

d'obrir pas a base d'enderrocs per crear vials nous, rampes i talussos de terra. També inclou convertir en equipament l'edifici catalogat on ara hi ha els transformadors de TMB. L'operació serà cara. I lenta, perquè requereix acordar amb cadascun dels particulars -molts són llogaters de renda antiga i uns quants són *patadistes*- els reallotjaments i les indemnitzacions. I s'haurà de pactar amb l'oposició. L'obra ja ha vist passar

quatre alcaldes -Clos, Hereu, Trias i Colau- i va pel quart mandat. O intervé Santa Rita, patrona dels impossibles, o la tercera fase salta al cinquè.

Massa tímidesa a la Meridiana

La pacificació de la principal entrada a Barcelona des del Vallès i Osona és una reivindicació crònica dels 16 barris que creua. El govern municipal s'havia compromès a deixar encarrilada la reforma del tram Fabra i Puig-Aragó dins l'actual mandat. La previsió d'iniciar obres a principi de 2018, anunciada al novembre, va justa de temps perquè comptava haver redactat, licitat i contractat els projectes executius al 2017.

Dels quatre dissenys presentats, el que sembla tenir més opcions preveu eliminar un carril per banda en dues fases molt espaiades. Costaria uns 11,5 milions. Els altres tres dissenys mantenen els vuit carrils actuals afegint-hi carrils bici i més arbrat. L'aspiració veïnal és una reducció de carrils molt més atrevida, per passar d'una "autopista urbana" a un "eix cívic" equiparable als carrers de l'Eixample. El desllorigador és, lògicament, com reduir significativament -que no desviar- els quasi 100.000 vehicles diaris que hi circulen mitjançant reforços a Rodalies i als busos exprés, que són competència del Ministeri de Foment i la Generalitat. De moment s'ha creat una comissió de seguiment, reforçat els 'refugis' del centre de la calçada i instal·lat una unitat de mesura de la contaminació, però encara no hi ha opció guanyadora.

PRIORITATS PER DISTRICTES

- Compliment dels compromisos del Pla contra la pobresa de 2016 pactats amb la plataforma "Nou Barris cabrejada diu prou!".
- Planificació i aprovació del futur dels equipaments de la Plàstica Flor a la zona centre, amb consens veïnal.
- Retorn de les propostes dels barris en transport.
- Treure les torres d'alta tensió de Collserola (no a la MAT).
- Aplicar el treball previ pactat en Participació.

SANT ANDREU

- Pla integral de reforma de la

- Meridiana i començament de les obres.
- Construcció de l'estació de l'AVE i urbanització de l'entorn, incloent les modificacions al pla de 1996 i aprovació definitiva del futur parc.
- Urbanització del solar de les antigues casernes. Avançar en la construcció dels equipaments compromesos.
- Planejament global del conjunt del territori productiu (Bon Pastor, Estadella, Verneda, Montsonys, incloent la pastilla Mercedes Benz).
- Construcció dels primers habitatges de reallotjament a

- l'entorn de la presó de Trinitat.
- Realització del projecte Portes de la Trinitat.
- Calendari per a l'arribada de la línia 4 a la Sagrera.

SANT MARTÍ

- Dignificació de la rambla Prim i apertura al carrer Santander.
- Connexió de la línia 4 del Metro entre la Pau i la Sagrera.
- Solució a la problemàtica de l'aluminosi a la Pau i el Maresme.
- Tirar endavant la segona fase d'urbanització de Pere IV.
- Licitació de totes les obres

L'eix Pere IV, a debat veïnal al Poblenou

- pendents a Glòries.
- Rehabilitació integral de Can Ricart.
- Inici de les obres del passeig del Front Marítim.

(* Aquest informe ha sigut realitzat amb les dades facilitades pels activistes veïnals Camilo Ramos, Carles Burgés, Carlo Scoles, Gerard Gual, Fernando Abad, Joan Vidal, Leonor Pérez, Jaume Matas, Joan Bordetas, Jordi Clausell, Pedro Alonso, Salvador Mañosas, Toni Ramon, la Coordinadora d'Associacions de Veïns i Entitats de Nou Barris i la junta de l'AV d'Horta.

Canvi insuficient per controlar el turisme

V. CANET

Barcelona en Comú va accedir al govern municipal amb un discurs crític amb el turisme i amb els impactes negatius que aquest sector té sobre la ciutat, com ara la degradació de la qualitat de vida als barris o l'encaïment de l'habitatge. Tot i això, a mitja legislatura es pot afirmar que les actuacions de la corporació municipal no han aturat el creixement sostingut del turisme a la ciutat: en 2016 es van produir un total de 18,5 milions de pernотacions, una xifra històrica. Una dada que, per sí sola, no indicaria necessàriament que des de l'Ajuntament no s'haja donat un canvi de rumb en les polítiques municipals, ni que aquest no siga important. El que indica és que el que s'està fent no és suficient per fer que el sector deixi de créixer.

En aquesta legislatura hi ha hagut un canvi de discurs de les institucions locals, que per primera vegada són críti-

Valorant positivament el canvi de polítiques, els barris demanen un pas més, com ara abordar el decreixement turístic en algunes zones

ques amb el turisme, i també un canvi de rumb en les polítiques. En aquesta anàlisi de la situació coincideixen tant Joan Balañach, membre de la Junta de la Federació d'Associacions de Veïns i Veïnes de Barcelona (Favb), com Daniel Pardo de l'Assemblea de Barris per un Turisme Sostenible (ABTS). La creació d'un consell municipal de turisme participat per moviments socials és valorada de forma positiva per tots dos, pel seu valor simbòlic. "El fet que les vicepresidències siguin de sindicats i veïns, dos dels sectors més afectats pel model de turisme, la ciutat i la qualitat de la feina, és tota una de-

JOAN LINUXBCN

El veïnat reclama plans d'usos als barris per posar ordre al comerç

claració d'intencions", indica Balañach. Per a Pardo és un espai que permetrà que "els membres del Gremi d'Hostalers de Barcelona puguin escoltar veus i arguments que mai no escoltarien a Turisme de Barcelona".

L'aprovació del Pla Especial Urbanístic d'Allotjaments Turístics (PEUAT) és vist també com un dels altres elements positius de la gestió dels dos darrers anys. "És el primer cop que es regulen els usos turístics a la ciutat i delimiten quines són les zones on pot haver creixement, i en quines hi ha moratòria", afirma Balañach. Amb tot, des de la Favb són crítics i reclamen que Ciutat Vella i altres barris del centre siguin zona de decreixement i que la resta de la ciutat siga de creixement zero. El PEUAT aprovat permet encara 12.000 noves places d'allotjament turístic. Pardo, tot i que valora el paper d'aquest pla, el considera insuficient i creu que hauria de plan-

tejar-se des del decreixement del sector turístic arreu de la ciutat: "Cal fer menys atractiva al turisme aquesta ciutat, cal desincentivar el possible visitant i l'inversor en un sector massa rendible, perquè està subvencionat i no assumeix els costos i impactes negatius que té".

Més concreció i més celeritat

Balañach indica que "és positiu que s'hagi engegat en aquesta legislatura un debat social al voltant del Pla Estratègic de Turisme, que definirà el model de ciutat. Entenem que és un procés que necessita temps, però creiem que es poden aplicar ja mesures concretes per pal·liar i limitar els efectes del turisme en la ciutat, si no la degradació que encara s'està produint no s'aturarà", explica. L'Ajuntament té capacitat d'establir impostos municipals i "ja es podrien haver aplicat canvis a l'Impost de Béns Immobles en funció de l'ús de l'espai i de si aquest és turístic", indica.

Un impost que es justifica pels impactes que genera en la ciutat i perquè el turisme se'n beneficia dels atractius de Barcelona.

Per la seva banda, Pardo proposa desmantellar Turisme de Barcelona, "que gestiona diners públics per servir interessos privats de sector" i crear una agència municipal pública de turisme que regule i vigile el sector i aposte pel seu decreixement. Per ell, Turisme de Barcelona i el Gremi d'Hostalers són potents lobbies que han influït en excés en l'establiment del model de ciutat. Un exemple és com s'ha cedit des del consistori a les pressions del Gremi d'Hostalers per no desenvolupar l'ordenança de terrasses i seguir permetent l'ocupació i privatització excessiva de l'espai públic.

Tant Pardo com Balañach coincideixen en assenyalar que no hi hauria d'haver mesures de promoció turística de la ciutat amb finançament públic i que això, pel que fa a reconduir la destinació dels diners recaptats per la taxa turística, ja es fa. D'altra banda, Balañach reclama mesures en matèria de mobilitat per a ja, i que s'avancin a l'aprovació del pla de mobilitat general de la ciutat, que està en procés de debat. "Es pot limitar l'afluència d'autobusos a punts d'interès de la ciutat, com ara Sagrada Família i Ciutat Vella, ja que molesten els veïns, ocupen espai públic i generen contaminació", indica Balañach.

Per últim, tant Balañach com Pardo demanen més celeritat en l'aprovació dels plans d'usos per barris, més contundència en la regulació del sector i més inspectors com a eina per limitar els impactes del turisme. "S'ha produït un notable increment de recursos i actualment hi ha més de 40 inspectors, la qual cosa indica un canvi de rumb. Tot i això, encara hi ha processos de resolució massa llargs i que poden acabar generant que els veïns marxïn abans que se solucionin el problema", indica Balañach. Com es veu en diferents àmbits, un canvi de rumb en general constatable respecte a l'anterior govern però, per ara, insuficient.

Memòria històrica, molts gestos i algun oblit

ELOI LATORRE

Dues sorolloses polèmiques han marcat les actuacions municipals en matèria de memòria històrica durant el darrer bienni: la instal·lació d'un seguit de carretons de la compra incendiàbles, en homenatge a les persones sense llar, al mausoleu del Fossar de les Moreres, durant el darrer festival Llum Barcelona (avortada pel mateix Ajuntament davant l'allau de protestes); i l'exhibició d'una estàtua equestre de Franco davant del Centre Cultural El Born, en el marc de la mostra *Franco, Victòria, República i espai urbà* que, com és sabut, va acabar amb l'efígie dictatorial per terra i retornada en pocs dies al magatzem d'on va sortir. En un cas i l'altre, l'administració dirigida per Ada Colau fou assenyada des de certs sectors del nacionalisme català de banalitzar dos símbols patriòtics, crítics amb un evident biaix polític no aliè al procés independentista, però en part també afavorides (sobretot en el cas de l'episodi del Born) per la manca d'un relat prou precís de les intencions de l'exhibició d'estimular el debat sobre la revisió en clau crítica del patrimoni vinculat a la dictadura, en comptes d'esborrar-lo de l'espai públic sense cap reflexió, com s'ha tendit a fer.

L'exposició del Born havia justament de servir de targeta de presentació de la línia política en matèria de memòria històrica de l'actual equip de govern, un

ARXIU

L'efígie de Franco no va durar al Born

dels àmbits en què, d'altra banda, l'equip d'Ada Colau, ha estat més proactiu i ha marcat més perfil propi. L'alcaldesa va situar un dels ideòlegs de la seva candidatura, l'historiador Xavier Domènech, al capdavant d'un nou Comissionat d'Estudis Estratègics i Memòria Democràtica. Domènech (abans de ser substituït per Ricard Vinyes quan va plegar per liderar la llista al Congrés d'En-

Comú Podem), va presentar un ambiciós programa de revisió de símbols, noms de carrers i patrimoni monumental, amb la finalitat de reivindicar els moviments populars, el republicanisme, les lluites obreres i veïnals, l'associacionisme i el cooperativisme, i esborrar de l'orografia urbana el record de personatges vinculats al militarisme, la violència, l'exploatació de les persones i les vulneracions dels drets humans en general.

La redefinició del Born com un vèrtex dedicat a reivindicar la memòria de les lluites per les llibertats de forma més genèrica (i no només a la caiguda de Barcelona i la repressió borbònica de 1714, com ho havia estat des de la seva inauguració) va ser un dels eixos, potser tampoc no del tot ben explicat, d'actuació del comissariat. En canvi, la reconversió de l'antic presidí militar del Castell de Montjuïc com un espai memorialístic i cívic (que també figurava al programa electoral) resta a la carpeta d'assumptes pendents.

La monarquia i el nomenclàtor

Un altre dels afanys de la política de memòria de l'actual equip de govern municipal ha estat l'intent d'ajustar la sobrerrepresentació de la monarquia al nomenclàtor de Barcelona. El pla es va concretar en setze noms sotmesos a revisió, com l'avinguda del Príncep d'Astúries, la plaça de Maria Cristina, el passeig de Joan de Borbó o el carrer d'Alfons XII. De seguida l'Ajuntament

va voler marcar perfil amb la retirada simbòlica del bust del rei Joan Carles I del saló de plens municipal i el canvi de nom d'aquest espai, que ja no es diu Sala de la Reina Regent sinó que està dedicat a l'alcalde republicà Carles Pi i Sunyer. De tots aquests noms, només s'ha modificat oficialment el de la plaça dedicada a l'actual rei emèrit, Joan Carles I, rebatejada amb el nom popular de tota la vida, El Cinc d'Oros, l'abril passat.

La reivindicació republicana ha tingut com a principal plasmació el canvi de nom de la plaça de Lluçmajor per plaça

L'intent de fer una revisió en clau crítica del patrimoni lligat a la dictadura s'ha vist limitat per la falta d'un relat prou precís i entenedor

de la República, en un eix viari clau del districte de Nou Barris, on ja s'hi exhibia, des dels anys 90, l'al·legoria escultòrica republicana de Josep Viladomat que en el període 1931-39 es va situar al Cinc d'Oros, justament. El canvi, oficialitzat el juliol passat, va comportar l'hàbil maniobra de rebatejar amb el nom de Lluçmajor un jardí pròxim, i d'aquesta manera

➔ VE DE LA PÀGINA 18

no haver de modificar el nom de l'estació de Metro que hi ha a tocar.

Una altra demanda veïnal de llarg recorregut que l'equip de govern va assumir fou el canvi de nom de la plaça dedicada a Antonio López (navilier i traficant d'esclaus del segle XIX) així com la retirada de l'estàtua dedicada al pròcer. L'actuació ha quedat ajornada fins a la pròxima legislatura, quan és previst emprendre una reforma urbanística de la Via Laietana, però s'anuncia un procés participatiu veïnal per trobar un nom per a l'emplaçament. Però amb d'altres carrers dedicats a esclavistes, com Josep Xifré o Miquel Biada, encara no s'ha obert el debat. Ni tampoc hi ha notícia de vials que encara recorden persones amb vincles evidents amb el franquisme, com el Pare Pérez del Pulgar o l'Aviador Ruiz de Alda; o d'altres personalitats més complexes, però que van donar suport a l'aixecament militar del 36, com Francesc Cambó, Eugeni d'Ors o Josep Pla. En canvi, sí que s'ha canviat el nom de ressonàncies franquistes i colonialistes de la plaça de la Hispanitat, que des de l'abril du el nom de Pablo Neruda. Tampoc no s'ha parlat de carrers dedicats a militars o responsables de repressions d'èpoques passades, ja que l'equip memorialístic municipal concentra els esforços revisi-onistes en els últims dos segles. Ni hi ha prou dades per saber si s'està acomplint un altre dels afanys anunciats, la correcció del biaix de gènere en el nomenclàtor municipal, en favor de la representació de les dones.

La protecció del patrimoni

En l'àmbit de la recuperació i preservació del patrimoni, especialment vinculat als moviments populars i veïnals, la gestió municipal ha estat d'un perfil més baix, per ara. En general, hi ha hagut més anuncis que actuacions

Pel que fa a la protecció del patrimoni, hi ha hagut més anuncis que realitats, com en el cas de la memòria industrial del Poblenou

reals. El juliol passat es va anunciar una inversió de 10 milions en un pla de preservació del patrimoni industrial del Poblenou, que du anys protegit, però en molts casos abandonat i degradat, amb les naus de Can Ricart com a exemple més paradigmàtic. La reivindicació dels antics barris de barraques s'ha plasmat en una exposició itinerant al districte de Sants Montjuïc i la col·locació d'una placa explicativa al turó de la Rovira.

Un cas recent ha obert les alarmes sobre deficiències de funcionament en la gestió del catàleg d'elements protegits a la ciutat. Es tracta de l'enderroc d'una casa al barri de la Prosperitat, que formava part d'un conjunt d'habitatges del carrer Flor de Neu que figura amb el grau de protecció de tipus D (el més baix de tots) en el Catàleg del Patrimoni Artístic i Cultural de Barcelona. Aquesta tipificació obliga a fer un informe documental de l'element abans de destruir-lo. Però l'enderroc sobtat va alertar diverses entitats, com l'Associació de Veïnes i Veïns de la Prosperitat o l'Arxiu Històric de Roquetes, entre altres, que van demanar a l'Ajuntament si s'havia fet l'estudi i la resposta d'un arquitecte municipal fou que no es va poder detectar el grau de protecció per una incidència en els sistemes informàtics. Aquest episodi ha fet sortir a la llum el fet que el cercador del web municipal per consultar les fitxes del catàleg de patrimoni protegit, fa més de dos anys que no funciona correctament.

MANEL SALA 'ULLS'

El model actual de separació i recollida de residus no dona més de si

Cal més valentia en la lluita per la millora del medi ambient

ALFONS LÓPEZ
AMBIENTÒLEG

Per a l'anàlisi dels dos primers anys de l'actual govern municipal en termes ambientals cal tenir en compte tres premisses: la primera és la importància de tractar les temàtiques ambientals des d'una coherència global, ja que de forma aïllada o a curt termini les intervencions en matèria de medi ambient perden congruència. La segona és que les problemàtiques ambientals són tan àmplies que difícilment es poden abastar totes. I la tercera és que quan s'emprenen polítiques decidides, més enllà de campanyes benintencionades, per un canvi profund vers la sostenibilitat, inevitablement se xocarà amb fortes resistències per part de molts agents.

Efectivitat contra la contaminació

Es pot començar per exemple parlant de mobilitat urbana. Quan parlem de

L'Ajuntament ha d'acabar d'aclarir aspectes sobre la gestió del tramvia i posar en marxa la connexió ferroviària per la Diagonal

noves polítiques de mobilitat, ningú no havia dit que seria fàcil: es tracta de modificar profundament la concepció de la ciutat i com la "fem servir", a més d'afectar la gestió del transport públic, la qualitat de l'aire i la salut pública o els interessos econòmics lligats al vehicle privat. S'ha de reconèixer que quant a la potenciació de la bicicleta, les actuacions semblen clares i a bon ritme: donar a la bici el seu espai com a mitjà de transport urbà sense dubtes ni contemplacions, tot i que moltes infraestructures siguin encara millorables (amplada insuficient o els indesitjables carrils bici pel centre de la calçada), calgui refor-

çar mesures perquè la resta d'usuaris respectin l'espai que la bici ha de tenir a la calçada, i quedin per davant encara molts quilòmetres de carril bici per completar la xarxa promesa.

Més complexes d'anàlisi són les actuacions respecte a la qualitat de l'aire. No es tracta només de l'incompliment reiterat de normatives europees: més important és l'afectació continuada i científicament demostrada sobre la salut de la ciutadania. És cert que s'ha posat el tema sobre la taula, sortint de la letargia anterior. Però també és cert que no s'estan aplicant encara les mesures que serien més efectives. Eliminar els vehicles més antics, per exemple, no serà una mesura amb impacte real ni serà capaç de reduir de forma significativa la quantitat de vehicles. Les restriccions severes al nombre de vehicles que han de circular per la ciutat es posterguen, en canvi, fins al 2020. Mesures d'exclusió permanent de certs vehicles i peatges de congestió al centre urbà s'apliquen ja avui a desenes de ciutats europees i Barcelona no hauria de quedar enrere per por al canvi.

Mostra de la resistència al canvi de model de mobilitat és el tortuós camí que està seguint la connexió dels tramvies, saturat d'informes i contrainformes, o la implantació de les superilles. L'Ajuntament hauria d'acabar d'aclarir els aspectes respecte a la gestió del tramvia i posar en marxa la connexió ferroviària per la Diagonal en aquest mandat. Sobre les superilles, més enllà de posar el focus en el cas concret de la prova pilot al Poblenou, cal recordar que és un model urbà inqüestionable i que no se n'hauria de desvirtuar l'essència.

Verd urbà i residus

Quant a les polítiques de verd sí que s'ha fet efectiva alguna mesura per estendre'l per dins la ciutat. Barcelona té molt poc espai verd per habitant i mesures com l'abandonament de l'ús d'herbicides als escocells dels arbres aniran canviant el paisatge urbà, fent-lo més verd. Potser de forma lenta i poc perceptible a l'inici però

molt transcendent a la llarga. Per altra banda, respecte a l'entorn de Collserola no s'ha avançat significativament en la protecció definitiva del Parc.

Sobre polítiques de residus, durant els darrers anys la crisi econòmica ha fet la feina de les administracions: la reducció del consum ha portat paral·lela una reducció de la generació d'escombraries sense un veritable canvi d'hàbits. El Pla de Prevenció de Residus ràpidament quedà obsolet quant a objectius. Davant aquest fet hem arribat a la situació actual des d'una certa postura de conformisme: els percentatges de reciclatge s'estancaven, però com que els objectius de reducció s'acomplien no s'ha aplicat cap mesura rellevant sobre el model de separació des del 2010, any en què s'implantà el contenidor marró. Resultat: l'any 2016 la generació de residus torna a pujar, el percentatge de recollida selectiva porta molts anys estancat al 35% i correm el risc de tornar a posar el sistema en crisi. La posada en marxa de

Quant a residus, com que la crisi econòmica ha fet la feina de les administracions, ens trobem davant d'una certa postura de conformisme

l'estratègia Residu Zero, amb l'objectiu de no dur residus a incinerar a final de legislatura sembla de difícil compliment si no es fa un "reset" profund sobre el model de separació i de recollida de residus a la ciutat, ja que l'actual s'ha demostrat que no dona més de si.

S'ha posat en marxa, per últim, una estratègia municipal de consum local, ecològic i responsable. Naturalment, es trigarà en notar els efectes sobre els hàbits de consum, però sense dubte la clau de l'èxit d'aquesta estratègia raurà en donar la iniciativa a les entitats, xarxes i col·lectius que ja fa anys que estan desenvolupant un mercat social i ecològic.

Los conflictos laborales de Ada Colau

LUIS CALDEIRO

Febrero de 2016. Ada Colau, flamante nueva alcaldesa de Barcelona (no llevaba ni un año en el cargo) afronta su primer gran conflicto laboral: la huelga de Metro convocada por aquellas fechas, que coincidió con la celebración del Mobile World Congress, evento tecnológico de gran importancia para la ciudad. El nombramiento de Colau había levantado enormes expectativas, dada su aureola como líder de la Plataforma de Afectados por la Hipoteca (PAH). Sin embargo, la nueva alcaldesa empezó, en materia laboral, con el pie izquierdo. En una comparecencia conjunta con la concejala de Movilidad y presidenta de Transports Metropolitans de Barcelona (TMB), Mercedes Vidal, calificó el paro de “desproporcionado” y, lo que es peor, Vidal hizo público el sueldo bruto anual de los trabajadores de base de TMB.

El estupor entre los sindicatos fue general. “Fue un golpe muy duro”, asegura Toni Edo, miembro del Comité de Empresa por CGT y secretario de Comunicaciones-Metro por la misma organización. “Fue una sorpresa y una decepción que desde una supuesta izquierda alternativa se pudiera llegar a tales extremos. Divulgar las nóminas de los trabajadores rasos siempre ha sido un argumento utilizado por la derecha”. Por el contrario, denuncia, no se hacen públicos los sueldos de los directivos, “pese a que hay una sentencia en este sentido”. En un vídeo explicativo colgado en Youtube (<https://www.youtube.com/watch?v=izJPHUeRigw>), CGT -sindicato mayoritario- afirma que los trabajadores de metro llevan cuatro años con el sueldo congelado, lo cual contrasta con 579 directivos “enchufados por políticos”, que se han subido la nómina un 15%. Al menos 60 directivos de TMB cobran más que la alcaldesa. “En campaña electoral” -concluye Edo- “Colau decía en Twitter que *había que acabar con la mafia de TMB*. Y ahora la protege”.

El conflicto sigue coleando, como lo demuestran los paros convocados para

El Comité de Empresa de los trabajadores del Ayuntamiento reivindica que se acelere la negociación del convenio y más cercanía

todos los lunes laborables desde el pasado 24 de abril. En cuanto al balance de los dos primeros años de mandato de la alcaldesa, Edo afirma que ésta no sólo no ha solucionado el conflicto colectivo del Metro, sino que “ha complicado aún más la situación y ha envenenado la posibilidad de llegar a un acuerdo”. Preguntado por los motivos de esta actitud, sugiere que “hay dos posibilidades: que realmente quieran enfrentarse a los trabajadores o que básicamente sean incompetentes”. Y de cara a los próximos dos años, pide

DANI CODINA

El conflicto del Metro continúa en esta legislatura, de momento con convocatorias de huelga todos los lunes

a Colau que “tumble la T-Mobilitat, porque es una privatización encubierta de un servicio público, no sólo en Barcelona, sino en el resto de Cataluña. Y, por supuesto, que haga públicos los sueldos de la directiva de TMB”.

Luces y sombras en Parcs i Jardins

Para Silvia Citó, presidenta del Comité de Empresa por CCOO, la sensación es agríndulce: Por una parte, se han conseguido logros como la calificación de Parques y Jardines como “Servicio Esencial”, que garantiza el cumplimiento de la Tasa de Reposición, es decir, que se cubran las jubilaciones y las bajas naturales (largas enfermedades, fallecimientos); así como la jubilación parcial a los 61 años, cubierta por personal con un contrato denominado de relevo, al final del cual queda en situación de interinaje, a la espera de una oferta de empleo público. La parte mala, en su opinión, es que lo que podría llamarse “cúpula técnica” (el Gerente de Parques y Jardines, Jordi Ribas y el Comisionado de Ecología del cual depende, Frederic Ximeno) está “torpedeando” los compromisos adquiridos por la “cúpula política” (Ayuntamiento). Los más importantes, la realización de un proceso de promoción interna con garantías y la remunicipalización de servicios hoy subcontratados o *externalizados*. ¿Cómo se entiende esta contradicción? ¿Acaso la “cúpula técnica” no actúa bajo el consentimiento de la “cúpula política”? “Estamos a la espera, en situación de *impasse*” -aclara- “pero si pasado un tiempo no se produce un cambio,

ARCHIVO COMITÉ DE EMPRESA PARCS I JARDINS

La demanda de la gestión pública de servicios externalizados sigue vigente

entonces estará claro que Barcelona en Comú nos ha engañado”.

Para los dos próximos años, Silvia Citó pide al Ayuntamiento “valentía” en materia de personal. Es decir, que se cumplan los compromisos adquiridos sobre oferta pública de empleo y equiparar a aquella parte de la plantilla subcontratada por grandes empresas (Urbaser, Grupo SIFU, etc.) y que padece algún tipo de incapacidad (por accidente laboral, etc.) al resto del personal. “Porque estas empresas han hecho un negocio de la explotación de la discapacidad de las personas”, denuncia.

La plantilla del Ayuntamiento

“Nos tienen calentitos”. Así de gráfica se muestra María Rosa Tomás, secretaria del Comité de Empresa del Ayuntamiento por CCOO. “El conflicto con mayúsculas que tenemos es el convenio, que hace más de un año y medio que está denunciado y sin embargo sólo ha empezado a negociarse desde hace un mes”. El balance de los dos primeros años de mandato de Ada Colau está lleno de frustración: “Esperábamos que un gobierno de izquierda

estuviera más cerca de la representación de los trabajadores” -denuncia-. “Y ellos (Barcelona en Comú) nos prometieron más cercanía, que iban a tener más en cuenta la presencia sindical”. Pese a haber dado al nuevo gobierno municipal un margen de confianza, el balance es que el consistorio “obvia” o “puentea” a los sindicatos: “Toma decisiones de cara a la ciudadanía que son buenas, pero sin analizar las repercusiones para los trabajadores ni hablar previamente con sus representantes. Nos enteramos de los temas por la prensa. ¿Cómo un gobierno de izquierdas puede hacer eso?”. “Al principio lo atribuimos a desconocimiento” -reflexiona- “pero ahora llegamos a pensar que creen que no somos necesarios y que se ven a sí mismos como los abanderados de los trabajadores”. ¿Y no será que cuando un partido llega al poder, por muy de izquierdas que sea, cambia de actitud? “Sí, también hay algo de eso”. Y para los dos próximos años pide “coherencia” al equipo municipal: “Lo cual significa que cuando tomen decisiones políticas, nos tengan en cuenta”.

...y algunos frentes más

Metro, Ayuntamiento y Parques y Jardines no son los únicos frentes laborales que tiene abiertos el gobierno municipal. En su programa electoral, por ejemplo, prometió la *remunicipalización* de BTV -entre otros servicios- y no lo ha cumplido. “Ésta sería nuestra reivindicación para los dos próximos años”, declara Carles Paniello, presidente del Comité de Empresa (CCOO). En Barcelona Activa, por su parte, también se ha dado una “contratación abusiva de personal directivo” con sueldos superiores a 40.000 euros, que contrasta con una alta tasa de empleo temporal, y además, con contratación irregular. Para los dos próximos años, Ignasi Estevan, presidente del Comité de Empresa (CCOO), pide acabar con la temporalidad y las externalizaciones, aparte de desencallar la valoración de puestos de trabajo.

Quan la participació deixa de ser una paraula

JOAN MARIA SOLER

COORDINADOR DE PROJECTES DE LA FAVB

L'aposta per la "nova política" no rau només en presentar un nou corpus programàtic innovador, sinó en establir, per sobre d'aquest, una dinàmica diferent per portar-lo a terme, on la transparència i la participació deixin de ser adjacents per passar a ser intrínsecs a l'actuació municipal. Per tant, la valoració d'aquests dos anys no es pot reduir a fer un repàs sobre el grau de compliment de les promeses electorals, sinó en analitzar allò, tan important com eteri, de "portar aire net a les institucions".

D'entrada, tinc la percepció que el xoc entre l'imaginari d'allò "comú" d'aquests novells en la política institucional i l'assumpció de la responsabilitat en la governança del dia a dia els ha superat. S'han trobat asseguts en una taula on els ganivets hi són, però no sobre les estovelles. Parlem de travetes, intoxicacions, enganys, malfiances, és a dir, un marc lluny de l'idíl·lic *commoning* (instituir allò comú), al contrari, un marc de poder. En aquesta situació, i ara que fa dos anys que van entrar, ens preguntem com complirà el seu compromís de rendició de comptes per no caure en la temptació de només publicitar les bonances de la seva acció de govern. Si només es queda aquí, això, és vella política.

Rendició de comptes també consisteix a posar sobre la taula el que no s'ha fet, per tal d'obrir una reflexió col·lectiva per identificar resistències i corregir febleses. Això requereix valentia i serenitat. L'autocrítica és la motxilla del qui vol caminar, sense ella no vas lluny i compartir-la és l'única via per construir complexitats socials.

El procés participatiu del PAM (Programa d'Actuació Municipal) ha estat el més ambiciós i en el qual s'hi han dedicat molts recursos. Ha participat un 0,3% de la població adulta, la majoria, un 57%, per internet. Si algú d'aquests nous actors polítics, forjats en les àmplies mobilitzacions del 15M, es pensava que obrint les portes de l'Ajuntament la gent hi entraria massivament, s'ha equivocat. Fer participar la ciutadania no *nimby* en els afers públics costa moltíssim, com bé sap el moviment veïnal,

Si algú dels nous actors polítics es pensava que obrint les portes de l'Ajuntament la gent hi entraria de forma massiva, s'ha equivocat

que porta molts anys picant pedra. I aquestes dificultats s'expliquen en gran part per raons immerses en un món que perillosament cada cop més impugna dir-se societat i que relativament són exògenes a dinàmiques municipals.

L'altra gran limitació del procés dels "gomets" del PAM és que ha posat en el mateix nivell de discussió el ciutadà que partia de zero i les associacions o col·lectius que ja tenen al darrere un discurs i unes propostes elaborades, la qual cosa ha impedit tenir el gresol adequat per tal que aquesta saviesa pogués fermentar. En altres processos, aquesta greu deficiència s'ha volgut superar parcialment creant grups impulsors.

En la fase de retorn del procés del PAM no es va establir una dinàmica col·laborativa, la qual cosa va possibilitar unes conclusions marcades per la subjectivitat dels organitzadors. Però

PEDRO CERVERA

Primer plenari de l'era dels comuns a Nou Barris, el 2015. L'aire fresc d'aquests dos anys ha estat força turbulent

la "guinda final" va ser la no aprovació del PAM per part de l'oposició, fent gala d'un menyspreu manifest cap a la ciutadania que, malgrat totes les limitacions relatades, hi havia participat. Tot plegat, un desgavell que ha posat en qüestió la bàsica premissa de qualsevol procés de participació: No tenir mai la sensació de perdre el temps.

Aposta per la tecnopolítica

Punt i a part és valorar la potent aposta per la tecnopolítica a través del portal *Decidim.Barcelona*. Al meu entendre, es magnifica les seves virtualitats quan s'arriba a suggerir que és la "democràcia del futur", perquè infravalora la bretxa digital existent -que, recordem, afecta els més pobres- i, perquè sublima l'eficàcia expositiva i acumulativa -individual- en detriment de la interacció col·laborativa i reflexiva que flueix més fàcilment en espais col·lectius presencials, on els consensos són molt més viables, i on es dona l'oportunitat, tan important en aquests moments, de reforçar els vincles comunitaris.

Des del moviment veïnal es té la percepció que hi ha una inflació de processos i espais participatius que no obeeixen a la pulsio ciutadana. La lloable voluntat de l'Ajuntament que les seves propostes portin l'aval d'un procés participatiu al darrere estressa la societat organitzada que, a parer meu, no hi hauria de participar si realment no té res qualitatiu per aportar, perquè els fa còmplices de processos de legitimització i no de participació real.

Es dona la paradoxa que, mentre hi ha aquestes múltiples convocatòries, el moviment veïnal continua tenint grans dificultats per reunir-se ad-hoc amb l'Ajuntament per tractar problemàtiques que no tenen un marc participatiu reglat. L'atapeïda agenda dels polítics i la por d'aquests a ser posats en qüestió per uns suposats favoritismes ha impedit que hi hagi una relació fluida entre associacions

i Ajuntament. En canvi, l'Ajuntament s'ha relacionat sense pudor amb *lobbys*, com el de les terrasses, perquè sabia que per aquí no rebria crítiques de l'oposició. Aquestes desavinences van provocar una dura carta que la Junta de la Favb va adreçar en el passat mes de novembre a l'alcaldeessa Ada Colau.

L'Ajuntament ha d'incrementar la relació personalitzada amb el teixit veïnal, en primer lloc, perquè és un reconeixement a la riquesa associativa de la nostra ciutat i, en segon lloc, per una qüestió ben senzilla: la participació ha de començar per qui vol participar. Sense oblidar que s'han de garantir les bones pràcti-

Des del moviment veïnal es té la percepció que hi ha una inflació d'espais participatius que no obeeixen a una veritable pulsio ciutadana

Queda pendent la descentralització real de l'Ajuntament i fer possible l'elecció directa dels consellers de districte

ques en dues premisses. Una, reconèixer que aquests col·lectius representen el que representen, amb la dificultat de ser això una valoració poc objectivable. I dos, aquestes reunions han de complir els codis de transparència pertinents: figurar en l'agenda pública de l'Ajuntament i aixecar actes públics.

Una conseqüència d'aquesta situació ha estat el poc *fervor* que hem copsat dins el moviment veïnal en discutir la nova

Normativa de Participació perquè, a la pràctica, hom percep més important l'actitud personal del polític de torn que no pas la lletra escrita en una normativa. És per aquest motiu que les valoracions del grau de participació que hi ha hagut en aquests dos anys són molt diferents depenent de quins districtes i/o àrees municipals parlem. La Normativa de Participació ha de ser garantia d'uns mínims drets del ciutadà i establirà els marcs de participació en el futur amb notòries novetats i també limitacions per l'encotillament legal actual, que impedeix l'exercici de la democràcia directa.

Despatxos oberts a la veu ciutadana

Diríem que l'aire fresc d'aquests dos anys ha estat força turbulent. La màxima "prova-error" ha marcat l'agenda. Exemple de defecte: el teixit comunitari de Nou Barris censura el document *Cap a una política pública d'acció comunitària* per ser elaborada "sense un procés democràtic, obert, inclusiu i realment participatiu en el debat sobre les polítiques i accions comunitàries". Exemple d'excés, els pressupostos participatius pilots de Gràcia i l'Eixample indiquen que no hi ha condicions per replicar l'experiència.

Queda pendent la descentralització real de l'Ajuntament i fer possible l'elecció directa dels consellers i conselleres de Districte. El repte de fons no és crear una superestructura d'espais i processos de participació que vagi en paral·lel als òrgans de decisió de l'Ajuntament, sinó com la veu de la ciutadania entra en aquests despatxos. El moviment veïnal no vol ser utilitzat de contrapès estètic davant les fortes pressions dels voltors del turisme o de l'especulació que serveixi d'excusa perquè l'Ajuntament agafi una còmoda i equidistant línia d'enmig. L'Ajuntament ha de complir els seus compromisos i el moviment veïnal ha d'estar a les taules, a les portes i al carrer per exigir-ho.

Nova guia de serveis i ajudes a les persones

L'Ajuntament de Barcelona posa a la teva disposició un conjunt de recursos

que et seran de gran ajuda

Conté informació de serveis, ajuts i subvencions

a l'abast de tota la ciutadania

La pots trobar impresa a diferents equipaments municipals i al web:

barcelona.cat/guiadeserveis

Ajuntament de
Barcelona

24 **Un lloc
màgic a
Collserola**

27 **Cuplets,
humor
i picardia**

29 **Història
de l'Avui
i més llibres**

CARRER

El barri, la ciutat, la cura del cos i l'economia de vida van ser els quatre eixos temàtics del Primer Fòrum Veïnal de Dones, organitzat per la Favb i que va tenir lloc el 5 i 6 de maig al Centre Cívic Teresa Pàmies del barri de l'Esquerra de l'Eixample. Una de les conclusions va ser unànime: les dones hauran de tornar a sortir als carrers com als anys 70 per reivindicar els drets que es van aconseguir i que es troben en retrocés

El moviment veïnal crea una xarxa feminista

ANAÏS BARNOLAS

El 5 i 6 de maig va tenir lloc el Primer Fòrum Veïnal de Dones amb l'objectiu de crear una xarxa del moviment feminista entre els barris. S'hi van inscriure 165 persones, entre elles, 64 del moviment veïnal i entitats com EntrePobles -que treballa per la transformació social-, la Federació Ecom -moviment associatiu integrat per organitzacions de persones amb discapacitat física- o bé "Lola no està sola", projecte d'acció comunitària que es va presentar en ocasió d'aquesta trobada i que vetlla per les dones sense sostre, que són les que acaben al carrer en condicions pitjors que els homes. Entre altres, també va comptar amb la presència de la regidora del districte de Ciutat Vella, Gala Pin i la de Feminismes i LGTBI, Laura Pérez.

El llegat de la lluita feminista

La jornada, que va tenir lloc al Centre Cultural Teresa Pàmies, va començar fent una mirada al passat amb la historiadora Isabel Segura, que va exposar el treball col·lectiu que han fet les dones a la ciutat, un paper imprescindible ara que no és visible i desconegut.

Segura va fer referència al segle XVIII, quan les dones ja protagonitzaven manifestacions, com ara "el

Associacions veïnals i entitats socials es van aplegar per compartir experiències i concretar espais de treball

Rebombori del Pa" de l'any 1789, quan les manifestants van sortir al carrer i van parilitzar Barcelona fins que van aconseguir baixar el preu d'aquest producte bàsic.

Al llarg dels anys les veïnes han sortit al carrer cada cop que han hagut de reclamar els seus drets. Sobretot a la dècada dels 70. Segura va recordar el 1976, quan van tenir lloc les Primeres Jornades Catalanes de la Dona i que van reunir les vocalies de dones de les associacions de veïns, que ja feia temps que hi treballaven. Van ser moments de demanar serveis mínims per als barris, però també de reclamar el dret al propi cos (amb lemes com "Si el Papa quedara preñado, el aborto seria sagrado"). La dinàmica de participació de les

JOSEP LLUÍS SABATER

Moment del Fòrum Veïnal de Dones celebrat el passat mes de maig

activistes veïnals sempre ha estat la mateixa: concentrar esforços per aconseguir reivindicacions. Amb l'inconvenient que, un cop s'assolien, els vincles creats s'esvaïen, ja que moltes d'elles havien de tornar a les tasques com la cura dels fills o els malalts. Una participació femenina que es va caracteritzar per estar al marge dels processos de decisió i per no ocupar papers com els de portaveus, sempre a primera línia de la pancarta, funcions que sí que van prendre els homes, "com un activista de l'Hospitalet que va acabar sent batlle", va afirmar Segura, al·ludint a Celestino Corbacho.

L'espai i les necessitats vitals

El Fòrum va tenir quatre grans eixos temàtics: la cura del cos, cuidem el nostre barri, cuidem la ciutat i sobre l'economia de la vida (un concepte que defineix a nivell global l'economia de les dones).

En el cas de la cura de la ciutat, es va parlar àmpliament dels processos participatius. Es va criticar que, tot i que el govern de Barcelona en Comú escolti la ciutadania en aquests debats, després acaba decidint el que ja tenia previst. Per aquesta raó, es va proposar que aquestes sessions obertes a les entitats siguin vinculants.

Pel que fa a l'accessibilitat, es va parlar de la doble desigualtat a

Taller de treball sobre economia de la vida

la qual han de fer front les dones que tenen alguna discapacitat. Sobretot en una ciutat dissenyada per a les demandes turístiques i estètiques i no pas per a les de les persones que hi viuen.

Malauradament, les discriminacions cap al gènere femení i cap a les persones que tenen algun tipus de diversitat continuen vigents a les escoles. Precisament, per treballar per una coeducació, es va proposar que les propostes que es fan des de les AMPA (nom que es va qüestionar, es van proposar altres com associació de famílies dels alumnes) arribin més enllà del

director de l'escola o de l'institut per poder arribar a canviar el sistema educatiu. Però es va tenir ben clar que no es pot avançar sense una aposta de recursos i una potenciació de l'educació emocional.

En un mapa de Barcelona, les participants del taller "un barri per viure-hi" van marcar els punts on s'estan treballant projectes i s'està creant xarxa. El turisme va ocupar bona part del debat, sobretot en relació amb la poca regulació existent. Es va reivindicar el dret a l'habitatge, el comerç de proximitat, la recuperació de l'espai públic -cada cop més pri-

vatitzat- i el transport públic, actualment segregat pel turisme i que, per a moltes treballadores que fan l'horari nocturn és l'únic mitjà, moltes vegades insuficient i insegur, per tornar a casa.

El taller del cos es va treballar amb dues siluetes dibuixades. En el primer cos es va expressar allò que no es vol -masclisme, excés d'autoexigència-, en el segon allò que es desitja -autoestima, redistribució de la riquesa-, i entremig, el que calia fer per assolir-ho, com una "medicina feminista" i una sanitat pública universal. Es va posar sobre la taula la necessitat que es reconegui el treball de la cura. Unes tasques que cal que siguin compartides i que, per tant, són una responsabilitat tant individual com de les institucions públiques.

Durant el debat es va reclamar que en aquesta xarxa de dones cal que hi hagin relacions intergeneracionals. L'activista de Ca la Dona, Merche Alvira, va afegir que cal que s'hi incorporin col·lectius que pateixen les desigualtats, com el trans i les dones migrades, ja que actualment no es pot parlar d'un únic model de dona.

El Fòrum va recordar la lluita passada, però també va ser un crit d'alerta cap als temps que corren. I la conclusió va ser unànime. Amb el retrocés de drets que s'està vi-

El fòrum va relacionar l'espai urbà amb les activitats, expectatives i preocupacions de les dones de totes les edats

vint, per exemple la tendència a la invisibilització de les desigualtats, les dones hauran de tornar a sortir al carrer com van fer als anys 70.

L'acte va acabar amb un emotiu homenatge a l'escriptora Teresa Pàmies, veïna de l'Eixample. L'activista Mercè Otero Vidal va reivindicar que el Centre Cívic Urgell tingui el nom de l'escriptora (i no com ara, que tan sols el porta el Centre Cultural que es troba a dins). Entre les assistents, una dona li va xiuxiejar a l'altra que s'havia fet massa tard i que havia d'anar a preparar el dinar. I és que encara, avui dia, segons l'Institut Nacional de Estadística, les dones dediquen gairebé dues hores diàries més al conjunt d'activitats de la llar i la família que els homes.

J.L.S

DANI CODINA

Moment de la celebració dels 40 anys de l'Ateneu Popular de Nou Barris, el febrer passat

Un lloc màgic al peu de Collserola

Situat al parc del Pla de Fornells, l'Ateneu Popular de Nou Barris és un espai de referència que ha traspasat fronteres per la seva tasca social i cultural, i amb una història de 40 anys lligada a la lluita d'uns veïns que en van forjar la creació i n'han construït l'evolució al llarg d'aquestes dècades

MARC VILLORO

Per arribar-hi cal enfilarse al peu de Collserola, allí on la ciutat sembla que acaba i on es perd el ritme frenètic que acompanya les grans vies que hi ha més avall. Amb el castell de Torre Baró ben a prop contemplant Barcelona i amb la vegetació de la serra compartint l'espai amb els edificis, l'Ateneu Popular de Nou Barris és un equipament amb una activitat intensa i diversa en un entorn plàcid. Aurora Álvarez, Yoyi, és activista de l'Ateneu i el descriu com "un lloc màgic, que porta 40 anys, en un territori que és Nou Barris, que va néixer d'una voluntat del veïnat perquè hi hagués un equipament al servei del barri on es fes activitat cultural i artística, i amb un model de gestió molt determinat que fa que això continuï sent possible". I afegeix que "una pota molt important és la participació activa, que s'ha de fomentar i mimar cada dia. La participació evoluciona amb el temps i continua essent-hi de forma molt diferent". Per a Joan López, Juanillo, artista de circ i activista veïnal, "l'Ateneu és el fruit d'una lluita de les moltes que hem tingut a Nou Barris. I 40 anys després encara continuem aquí, en un lloc que ens porta molt bona energia. Quan

vam fundar l'Ateneu no hi havia cap model ni res on guiar-se, sinó que ho vam anar construint entre tota la gent que ha anat passant, desenvolupant un tipus de cultura, apropant-nos al barri, a la ciutat, també estem relacionats a nivell internacional. I ha anat agafant un nivell de qualitat cada vegada més alt i amb un nivell d'autoexigència també més gran".

Yoyi i Juanillo han viscut l'evolució de l'Ateneu des del principi, quan els veïns van posar fil a l'agulla i van enderrocar la planta asfàltica que l'Ajuntament hi havia aixecat. El 9 de gener de

1977, i després de decidir-ho en assemblea, els veïns van passar a l'acció. Com assegura Yoyi, "en aquells moments estàvem molt acostumats en general a l'acció directa perquè no hi havia cap mena de relació amb l'Administració i, per tant, les coses que volíem les intentàvem aconseguir. Aleshores no era cap heroïtat, sinó que era una cosa normal". Des del començament es va reivindicar que l'espai fos un ateneu popular i el

Als inicis, en no existir relació amb l'Administració, l'acció directa era la manera natural d'avançar

veïnat va crear la Coordinadora Pro-Ateneu. Hi tenen lloc reunions i s'organitzen les primeres activitats fins que els dies 4 i 5 de juliol de 1977 se celebren les "30 ho-

D.C.

Lulú i Juanillo, artistes de circ vinculats a l'Ateneu des de l'inici

res", una mostra de música, circ, teatre, poesia, debats i exposicions i amb la presència d'entitats socials i polítiques.

L'Ateneu Popular de Nou Barris era un centre autogestionat i avui és un equipament municipal

gestionat per l'Associació Bidó de Nou Barris, creada el 1989. L'edifici ha tingut diverses reformes, la principal de les quals va concloure l'any 1994 i, més recentment, el 2012 va tenir-ne una altra amb el resultat que es pot veure avui. El centre compta amb espais com un buc d'assaig; la torre per fer dansa vertical per fora; el teatre, que és la joia del recinte; el vestíbul, on es fan exposicions, xerrades o presentacions de llibres; el bar, que es converteix en El Lokal per als espectacles; les oficines; el gimnàs, que és l'altra joia del recinte i destinat a la formació de circ; i els espais exteriors com el carrer de l'Ateneu i la plaça Trobada.

Tres línies de treball

Pel que fa a les activitats, hi ha tres línies de treball: la formació en circ social, la programació estable d'espectacles i la producció i distribució d'espectacles. Tota la formació és al voltant del circ. Quant a la programació, hi ha circ, concerts, debats, el festival de cinema *Sólo para Cortos* i teatre, mentre que en la producció, l'estrella és el *Circ d'Hivern* que es fa cada Nadal i que porta 22 edicions. Un *Circ d'Hivern* que forma part dels actes de celebració del 40è aniversari de l'Ateneu que cada mes del 2017 acull una activitat específica. Al febrer es va celebrar la Festa dels 40 anys amb l'enderrocament simbòlic d'una reproducció en cartró de la planta asfàltica i la jornada es va tancar a la nit amb un concert de Def Con Dos. També hi ha un treball de memòria de l'Ateneu per recopilar tota la informació possible en un projecte que va més enllà de 2017.

Entre les activitats, el circ és la marca de la casa i, segons recorda Juanillo, "al principi a Bar-

Dels ateneus populars dels 70 a la gestió ciutadana

A finals dels 70 del segle passat va començar una reivindicació social potent per tal que en edificis sense activitat o amb usos que perjudicaven el veïnat s'ubiquessin ateneus populars a partir d'un model d'associacionisme cultural tan arrelat a Catalunya al primer terç del segle XX -l'Ateneu-, que fomentava la participació ciutadana després del franquisme. L'antic Mercat de les Flors, la planta asfàltica

de Nou Barris o el Born del Casc Antic en són alguns exemples. El juny de 1982 obria les portes el Centre Cívic del Guinardó, el primer de la ciutat i que representava un model ben diferenciat de l'ateneu popular. Avui a Barcelona hi ha una sèrie d'equipaments públics gestionats per diverses entitats -gestió ciutadana- com és el cas de l'Ateneu Popular de Nou Barris.

celona hi havia dues o tres companyies petites i va ser tot molt autodidacta. Per apropar la gent i que vingués a l'Ateneu, havíem de fer cercaviles pel barri. El 1991 es va formar aquí l'Associació del Circ de Catalunya, que va ser el germen d'allò que després ha sigut l'Associació Professional del Circ de Catalunya".

Per l'Ateneu han passat artistes com Luís Llach, Georges Moustaki, Paco Ibáñez, Miguel Poveda, Javier Krahe, Silvia Pérez Cruz -amb Las Migas- o Faemino y Cansado. "Poder portar-los a l'Ateneu i que volguessin venir a Nou Barris, i que el resultat fos excel·lent per a tothom era un orgull i allò va ser un salt qualitatiu i una reafirmació que anàvem pel bon camí", assegura Yoyi. L'Ateneu mira cap a la muntanya, les seves entrades i sortides són cap a Collserola, en un camí que es manté tan viu com fa 40 anys.

Crónica de las barracas del Poblenou

JESÚS MARTÍNEZ

Tapas. Spanish design for food. Este es el título de la exposición que actualmente se puede ver en el poliédrico Museu del Disseny de Barcelona, en la Plaça de les Glòries Catalanes. “¿Cuál es el papel que el diseño ha jugado en relación con la comida y la gastronomía en España”, se lee en el folleto informativo. Botijos. Aceiteras. Jamones. La muestra de objetos recorre las cocinas para abrir los anaqueles y dar a conocer lo que en ellos se conserva. En la terraza del Museu del Disseny, junto a un puesto de libros de segunda mano (*Barcelona en Diagonal*, de Lluís Permanyer), se pueden consultar mapas de Barcelona Turisme patrocinados por McDonald's, con descuentos para comprar un McPollo. Y en la terraza, se reparten

Una de estas casitas de muebles rotos se levanta con los restos del diseño de la sociedad de consumo

ejemplares en formato tabloide del periódico *Entorn Glòries*, editado por el Observatori de la Vida Quotidiana, con la historia de la emblemática plaza de entrada a la ciudad, siempre envuelta en polémica por las obras que parece que nunca vayan a acabar. Uno de los capítulos se dedica a las barracas de la emigración: “El barraquisme es va anar estenent al llarg del segle XX a diferents indrets de la ciutat. A la plaça de les Glòries n'hi va haver un assentament...”.

Eran las barracas del siglo XX.

Y a cien metros de la Plaça de les Glòries, del Museu del Disseny y de las tapas y los cupones McChicken, las barracas del siglo XXI.

En el descampado delimitado por las calles Pamplona, Bolívia, Àlaba y Tànger, y entre el Teatre Nacional de Catalunya (*Cosas que se olvidan fácilmente*) y el concesionario de Mercedes Benz (Nueva clase E Coupé), un poblado de chabolas, en lo que antaño fue un recinto fabril, a tenor de las politizadas pintadas: “Pueblo, despierta”; “*Ignorant people*” y “Dona, lluita pel teu...”, con el resto de la frase tapado por un cartel de la empresa de demolición Control Demeter (“Deconstrucción y project manager”).

Una de estas casitas de muebles rotos se levanta con los restos del diseño de la sociedad de consumo. Quizá, en el futuro, el objeto que aquí vuelve a cobrar vida se muestre en una vitrina de la exposición permanente del Museu del Disseny (“el denominador común de todas las colecciones [...] es el objeto y todo lo que significa o ha significado y ha aportado: desde su concepción, creación y producción hasta su uso según el tiempo y la sociedad, tanto en la etapa artesana y preindustrial como en la industrial o digital”).

Cercada con lonas recicladas de Paisatge Urbà, una casita de madera con dos habitaciones. Dos puertas cerradas con candados. Un espejo

MARC JAVIERRE

A 100 metros del Museu del Disseny se encuentran las barracas del siglo XXI

M.J.

Exposición sobre el diseño en la gastronomía en la “grapadora”

sucio clavado en el exterior. La bicicleta, encadenada a un lado.

El rumano Pablo Ivasqanu (Drobeta-Turnu Severin, 1976) martillea los tabloncillos que en su día estuvieron bajo la servidumbre de un armario.

Aseado, con la estampa de un Marlon Brando en *La ley del silencio*, engominado y hambriento, Pablo te

Otro asentamiento gitano se encuentra cruzado por la vías del tren de Rodalies, junto al bus turístico

enseña, orgulloso, su hogar. Sus objetos. Reciclados de la basura.

En una de las habitaciones, su cama, con mantas que ayer tapaban a un barcelonés cualquiera. El hornillo de dos fuegos calienta una cafetera italiana y se alimenta con una bombona de butano negra como la bomba GBU-43.

El techo, la pista de un chiquipark; la mesa, una banderola del Ajuntament de Barcelona (“vine a la festa...”), y los carritos, del Caprabo.

“Yo he venido a Barcelona a trabajar, solo a trabajar, y trabajo. Recojo chatarra, aquí cerca la

lleva, trabajo bien”, dice en un castellano de salir del paso.

Pablo llegó a la ciudad hace un año. Tiene tantos hermanos que no acierta a nombrarlos a todos -su padre tuvo cuatro mujeres, afirma-, y repite varias veces la misma frase, como una onda de presión aérea: “Yo gano para comer, no beber. No alcohol”.

Sus vecinos, tres cingaros de Europa del Este.

Otro asentamiento gitano se encuentra cruzado las vías del tren de Rodalies, festoneadas de grafitis (“Seré un perdedor pero a mi entierro vendrá toda Barcelona”). Según Pablo, ellos trabajan “la caridad” o, en sus propias palabras, “trabajo-dame-dame”. En esa zona, varios carritos de bebé yacen como antiguas diligencias, despanzurrados sus arneses.

En la acera de enfrente, la parada número 8 del bus turístico (BCN City Tour).

Esta manzana del distrito de Sant Martí se puede fotografiar desde lo alto del cercano hotel Meliá Barcelona Sky, con su *sky lounge* de la planta 24 (“24 cielos”).

La escena, propia de las obras teatrales de Sean O’Casey y sus *Rosas rojas para mí* (“¡Esa ley de los ricos y de los privilegiados!”).

El Ajuntament de Barcelona contabiliza 61 poblados de ba-

rracas en Barcelona en los que viven poco más de cuatrocientas personas, dato que cada día varía (el 24 de marzo, en el polígono industrial de Can Batlló, dos familias de romaníes instalaron tres tiendas de campaña en condiciones precarias, y tres días después, BCNeta y la Guàrdia Urbana les desalojaron).

Hace justo cinco años, cuatro personas murieron por un incen-

El Ayuntamiento contabiliza 61 poblados de barracas, en los que viven unas cuatrocientas personas

dio en viviendas autoconstruidas en un solar de la calle Bilbao. La Associació de Veïns del Poblenou lo denunció en su boletín de abril del 2012: “La matinalada del dilluns de Pasqua, quatre persones d’origen romanès -tres homes i una donavan morir a l’incendiar-se la barraca en què vivien en un solar del carrer Bilbao, tocant a Can Ricart. Volem destacar l’opinió favorable dels veïns responent als mitjans de comunicació: “eren gent amable integrada al barri”, “tothom els volia”, “no s’han ficat en cap embolic, eren pacífics”... i el fet que molts d’aquests veïns els havien ajudat oferint-los petits treballs domèstics i repartint-los lots de menjar per Nadal. Si bé tot apunta que la causa de la mort ha estat per un accident, esperem conèixer l’informe oficial, perquè el pare d’aquesta família va rebre fa alguns anys una forta estomacada per part d’uns neonazis”.

Cinco años después, en Viernes Santo, es otra la preocupación del rumano Pedro Ivasqanu, morador de las nuevas barracas de Barcelona.

La chatarrería está cerrada: “Esta semana, fiesta, solo fiesta. No puedo trabajar”.

Viernes Santo.
Tapas.

Breus de barri

LA MERIDIANA

Acte reivindicatiu

Les 25 entitats que conformen la Plataforma SomMeridiana han convocat un acte festiu i reivindicatiu el dissabte 17 de juny. Es realitzaran activitats als carrers Garcilaso i Olesa, entre les quals una taula rodona on representants de tots els grups municipals debatran sobre el futur d’una avinguda que el veïnat vol que passi de ser una “autopista” a una via urbana. S’ha de recuperar l’espai públic donant prioritat als vianants. S’ha d’aprovar un projecte global que inclogui els barris de Vallbona, Torre Baró i Ciutat Meridiana.

VILA OLÍMPICA

Consulta sobre l'alberg

Com que l’Ajuntament es va negar a realitzar una consulta, la va fer l’associació de veïns, amb la pregunta: “Estàs d’acord amb la construcció del macroalberg de 440 places al barri de la Vila Olímpica? El cens és de 6.211 veïns i va votar un 20,88%. 1.260 vots van rebutjar la construcció. El president de l’entitat, Jordi Giró, va manifestar que el resultat “és contundent”. Ara es reclama a l’Ajuntament la compra de l’edifici i la construcció d’una residència per a la gent gran. La propietat, que compta amb l’autorització de l’anterior govern de Trias, vol aprofitar-se de la situació.

ESQUERRA DE L'EIXAMPLE

Barnaclínic, negoci privat

Mentre es tanquen quiròfons i augmenten les llistes d’espera, l’empresa Barnaclínic, instal·lada en un equipament públic, atén de manera immediata aquells que es poden pagar l’assistència sanitària, mentre que els malalts més vulnerables són aparcats a la porta de les urgències públiques. L’Associació de Veïns de l’Esquerra de l’Eixample es pregunta per què un negoci privat tira endavant amb recursos públics. “Retallen per privatitzar i mercantilitzen la nostra salut per enriquir-se”, diuen en un manifest, “No volem sanitat privada als centres públics”.

CLOT-CAMP DE L'ARPA

Can Miralletes

El moviment veïnal porta anys reivindicant la millora del parc de Can Miralletes i que la masia es converteixi en un equipament públic. Finalment, el passat 14 de març es va celebrar la primera reunió amb el districte, que accepta la transformació de la masia en un espai “familiar” per a ús i gaudi de les entitats veïnals i els usuaris del parc. S’ha de realitzar un estudi estructural de l’edifici, però s’han compromès que el mes de setembre podria obrir-se la planta baixa. L’associació no té gens clar que es compleixi aquest termini. De les millores per al parc, res de res.

LA VERNEDA

Nova biblioteca

Aquest estiu comencen les obres de la nova biblioteca de Sant Martí al carrer Concilio de Trento. Un equipament inaugurat el 1967 a l’edifici de l’actual escola del Porxos i posteriorment al centre cívic Sant Martí. La biblioteca té un fons dedicat als còmics *Mortadelo* i *Filemón* de Francisco Ibáñez, veí del barri. Si es segueix el calendari, les obres trigaran dos anys.

PUBLIREPORTATGE

Noves modalitats d'habitatge per a noves necessitats socials

La construcció d'habitatges en cooperativa no només permet l'accés d'un gran percentatge de població a una casa digna a preus assequibles. També potencia els valors de l'autogestió, la sostenibilitat, la convivència i l'arrelament social als barris, però sobretot aposta per un model que planta cara a l'especulació i garanteix el dret a l'habitatge de col·lectius que en el mercat immobiliari privat en quedarien exclosos. L'aposta que des de l'Ajuntament de Barcelona s'està fent per reservar sòl públic per incentivar el desenvolupament de noves fórmules de tinença d'habitatge protegit en règim cooperativista coincideix amb la línia de treball de **SOLUCIONS S.L.** i es concreta en projectes com la promoció de Gardunya, a Ciutat Vella, on s'aplica la modalitat de dret de superfície.

El dret de superfície és només una de les diferents formes de construir habitatges en cooperativa i consisteix bàsicament a facultar una persona a construir en un terreny que no és seu. El sòl és públic i el cooperativista compra l'habitatge per un temps determinat. Un cop transcorregut aquest període fixat en 75 anys i prorrogable a 90, que és el màxim que estableix el reglament hipotecari quan aquest dret és concedit pels ajuntaments i altres administracions, la propietat del pis torna a mans del consistori a no ser que hi hagi un acord que digui el contrari. En aquesta modalitat, **SOLUCIONS S.L.** gestiona a través de la cooperativa **FEM CIUTAT** la construcció de 39 habitatges a la plaça Gardunya, dels quals 34 són de protecció oficial amb règim general i 7 són de protecció oficial amb preu concertat i 5 són de lloguer.

Reptes del mercat immobiliari

Però més enllà de la propietat i el lloguer tradicional, la creació d'habitatge en cooperativa també té altres possibilitats. En la seva aposta per innovar i fer front als reptes actuals del mercat immobiliari **SOLUCIONS S.L.** també aposta per altres opcions com són les promocions mixtes de lloguer i propietat, la propietat temporal, la compra amb dret de tempteig i retracte perpetu de l'administració i el cohabitatge o cessió d'ús. La companyia treballa des de l'any 1989 majoritàriament amb cooperatives d'habitatges i fundacions perquè són entitats sense ànim de lucre, abarateixen el cost del projecte i donen tot el protagonisme al cooperativista.

Convertir-se en soci d'una cooperativa d'habitatge és la millor opció per obtenir una llar de qualitat a preus raonables. Són entitats sense afany de lucre i, per tant, s'elimina el benefici del promotor. Les cooperatives acostumen a contractar la gestió integral del projecte a una empresa especialitzada, que s'encarrega d'aconseguir el sòl, captar els socis i buscar finançament per a les obres. Fins a l'entrega de les claus dels habitatges, també assumeix la responsabilitat d'obtenir les corresponents llicències i de tramitar els ajuts. En el cas de les cooperatives en cessió d'ús, els socis gaudeixen del dret d'ús dels habitatges construïts a canvi d'una aportació de capital inicial i d'unes quotes mensuals.

PROMOCIÓ D'HABITATGES DE LA GARDUNYA

Juliol de 2016

Octubre de 2016

Maig de 2017

Soluciones

SOLUCIONS

Almogàvers, 199 local
08018 Barcelona (Spain)
(+34) 93 488 20 10
info@solucionshabitat.com

A principi del segle XX creixen les grans poblacions urbanes i neix la cultura de masses. En l'àmbit musical, el nou espai social dels obrers i els immigrants demana cançons que no poden ser de l'antiga societat agrària, i menys de les classes benestants. En aquest espai triomfa el cuplet, gènere corrosiu i vivificador amb què obrim una sèrie d'articles dedicats a un segle de cançons populars a Barcelona

Cuplets, humor i picardia

JORDI MARTÍ

Els cafès-cantant, els teatres i els cabarets van ser espais importants d'oci a les ciutats que, com Barcelona, van doblar la seva població durant les primeres dècades del segle passat. A les noves urbs es va propiciar una incipient cultura de masses urbana i un *star-system* propi, afavorit també pel desenvolupament de la indústria discogràfica, la ràdio i el cinema. En el cas de Barcelona, Pilar Alonso i Raquel Meller són dos noms majúsculs, dives populars a l'altura de grans artistes que visitaven la ciutat, com Carlos Gardel i Maurice Chevalier, i també dels nous ídols futbolístics, el Diví Zamora i el Mag Samitier. I el Paral·lel, amb els seus locals de mil colors que s'encenen cada nit, és l'artèria marginal per on circula la sang d'aquesta nova sensibilitat urbana.

Les noves estrelles de la nova ciutat brillaven tant que eren també bons ganxos publicitaris. Dos exemples: la cara rodoneta de l'aragonesa Mercedes Serós, que debuta a l'Edén Concert amb 16 anys i el 1925 grava el cuplet *La barcelonista*, il·lustra els cromos amagats en les xocolatines, mentre que l'exòtica i sinuosa figura de Carmen Tórtola València proporciona una imatge d'encant misteriós als sabons i perfums de la casa Myrurgia, fundada a Barcelona el 1916.

Més de cent cafès a Barcelona

Tal i com ha documentat Jaume Collell, a la dècada del 1910 funcionaven a la ciutat cap a un centenar i mig de cafès concert. I a partir del 1914, les circumstàncies de la primera guerra mundial, en què l'Estat espanyol va jugar un pro-

Les estrelles del cuplet il·lustraven els cromos de les xocolatines o els sabons i perfums de la casa Myrurgia

fitós paper neutral, van afavorir encara més la proliferació de l'oci nocturn i el diner fàcil. En aquests ambients lleugers i populars és on s'aniran propagant i arrelant en diferents onades els ritmes de moda: el tango que neix a Buenos Aires i es consagra a París, el fox-trot que escandalitza els conservadors, el pasdoble que fa el salt de les bandes militars als salons de ball, el java o 'dansa apatxe' i la sardana que arriba de l'Empordà. Al llarg de les primeres dècades del segle XX, tots aquests ritmes estan presents als teatres barcelonins i s'integren en el repertori dels cuplets, cançonetes amb tornada que la gent s'aprèn de memòria i incorpora al seu llenguatge quotidià: "baixant de la Font del Gat"... "remena, nena"... "digue-

A dalt, interpretació del cuplet *La pulga per Anita Carmé* l'any 1900 (extret de *La Barcelona Eròtica* de Joaquin Roglan, Angle editorial). A baix, les dues grans dives del cuplet a Barcelona, Raquel Meller i Pilar Alonso

li que vingui, i que no s'entretingui"... "Qui al Paral·lel no vagi, no es pot dir barceloní"...

El 1914, l'any que esclata la gran guerra, el mestre Padilla escriu a París *La violetera*. Però aquesta cançó que esdevé un clàssic fins avui l'estrena a Barcelona la cupletista Carmen Flores, i la popularitzarà Raquel Meller, convertint-la en un dels èxits més grans de la primera meitat del segle XX. Quan Chaplin va intentar convèncer la Meller perquè la cantés a la seva pel·lícula *Llums de la ciutat*, la diva diu que nanai... La Meller, que havia debutat el 1911 al teatre Arnau del Paral·lel, que el 1926 va ocupar la portada de la revista *Time* i que després de la guerra va anar desapareixent de la vida pública, semiretirada a Barcelona.

Després d'una primera època en què al cuplet se l'anomenava 'psicalíptic', per les seves lletres pujades de to i els seus retrats de mons marginals, el repertori del cuplet es va anar refinant una mica i les seves estrelles, amb Raquel Meller al capdamunt, van ser admirades fins al deliri per tothom. I el català es va anar incorporant al repertori al costat del castellà: l'any 1920, el diari republicà i barceloní *El día gráfico* va convocar un concurs de cuplets en català, amb la menorquina Pilar Alonso com a padrina de la iniciativa. Alonso havia triomfat l'any anterior, estrenant al teatre Eldorado de la plaça Catalunya un altre cuplet memorable: *Les caramelles*.

És significatiu que la majoria de cupletistes que treballen a Barce-

ques a la burgesia amb els seus dobles sentits. La copla, la forma que acabarà ocupant l'espai del cuplet en les preferències populars, serà molt més escapista i etèria.

A més, al costat de les cantants de cuplet, es desenvolupa a Barcelona un nodrit grup de lletristes i compositors professionals. Entre els lletristes hi ha poetes anarquistes, bohemis, periodistes... i també alguna dona, com la cupletista d'Olot Cándida Pérez. Però el més destacat de tots és Joan Viladomat, el germà de l'escultor Josep Viladomat. En els moments esplendorosos mantindrà oberta una acadèmia al carrer Conde del Asalto (avui Nou de la Rambla) on s'escriuen cançons sense parar i es fan classes a joves aprenents de cantant; serà una de les nombroses acadèmies que van proliferar

Joan Viladomat va crear des de la Barcelona del cuplet el famós tango 'Fumando espero'

en aquest carrer, entre el Paral·lel i el Teatre del Liceu, per atendre les demandes dels uns i dels altres. Des de la Barcelona del cuplet, Viladomat és l'autor dels cançons d'èxit mundial com el tango *Fumando espero*.

Paradoxalment, quan als anys trenta les autoritats de la República permeten els nus a l'escenari, el cuplet perd part del seu encant picaresc i comença la seva decadència. Acabada la guerra civil, Joan Viladomat mor consumit i desenganyat. El Paral·lel i el cuplet, tot i les reivindicacions puntuals que han anat apareixent en diferents èpoques, ja no tornaran a ser el mateix.

GELATERIA

EL TIO CHE®

Casa fundada l'any 1912

FABRICACIÓ PRÒPIA I ARTESANA

OBERT TOT L'ANY

GELATS, ORXATES, GRANITZATS SUÏSSOS, ENTREPANS

Rambla Poblenou, 44-46
93 309 18 72 - Barcelona
www.eltioche.com
eltioche1912@hotmail.com

FORRS DEL PI

PASTISSERIA

FERRAN, 13 Tel. 93 362 75 39	BANYS NOUS, 3 Tel. 93 318 82 94
HOSPITAL, 48 Tel. 93 362 74 98	CALL, 13 Tel. 93 362 32 49
Pg. D'URRUTIA, Tel. 93 354 54 28	PL. BONSUCCES, 2 Tel. 93 317 87 02
CARD. CASANAS, 17 Tel. 93 318 46 81	FERRAN, 12 Tel. 93 412 77 99

AGRAIM LA SEVA COMPRA.
REPARTIM A RESTAURANTS, HOSPITALS,
HOTELS, BARS, COL·LEGIS, ETC.

L'entrevista impossible

- La Modelo

La prisió de 113 anys, recién jubilada, responde a Carrer

“No hay cárceles para tanto mangante”

JOSEMI PERIODISTA

Inaugurada en 1904, la decana de las cárceles catalanas ha sobrevivido a guerras, motines, masificación, indiferencia o rechazo por parte de la ciudad y, desde hace 40 años, a las ampulosas declaraciones de cierre de diferentes gobiernos.

— Parece que esta vez va en serio. ¿Se lo cree?

■ Es que no les queda de otra. Ya no estoy para más troles, aunque ahora es una época en la que parece que soy más necesaria que nunca.

— ¿Y eso?

■ Es que no hay cárceles para tanto mangante. Paradojas de la historia: en el pasado acogí a personas que fueron condenadas por sus ideas. Hoy sí que las tendría que acoger, pero por sus nada honorables hechos.

— Aún no se ha construido la nueva prisión. ¿No cree que podía haber aguantado un poco más?

■ ¿Con un *lifting* de 25 millones? Seguiría siendo igual de vieja, aunque ocultaran algunas de mis arrugas y papada. Mejor que dediquen ese dinero a nuevas instalaciones y recursos.

— ¿Cómo se siente?

■ Achacosa, cansada, y fea, muy fea, pero esperanzada.

— ¿Fea y esperanzada?

■ Me miro al espejo y me veo caricaturesca. Ahora me dan la oportunidad de acicalarme. Si los planes se cumplen pasaré a acoger, entre otras cosas, un centro escolar, una guardería, un casal

MANEL PUYAL

de jóvenes, ¡un memorial! La educación, la formación, el ocio creativo. Aunque no reniego de mi vieja e ingrata función -la privación de libertad lo es-, creo que me va a sentar muy bien el cambio. Es como si me hubieran concedido la libertad incondicional.

— Sus muros han sido testigos y reflejo de la historia de la ciudad: el pistolero de 1930, la guerra, la represión franquista, la lucha de los presos, los 80 y la droga. ¿Qué período recuerda con más satisfacción?

■ Recuerdo con excitación la

excarcelación de todos los presos durante la II República. Me quedé vacía, pero contenta. También la solidaridad entre presos políticos durante el franquismo, y entre los presos de la COPEL (Coordinadora de Presos Españoles en Lucha). Fueron momentos duros, pero mis inquilinos supieron sacar lo mejor de sí.

— ¿Qué es lo que le gustaría que no hubiera sucedido?

■ Malos recuerdos hay muchos. Hubiera deseado que no se hubieran producido nunca ejecuciones en mi seno. Ninguna, ni la de supuestos asesinos, ni la última en

la que se condenó sin pruebas a un inocente de nombre Salvador. Otra etapa oscura fue la de la masificación durante el franquismo: llegué a acoger a 18.000 personas, unas 12 por celda. Aquello fue inhumano. Lloré mucho, de rabia, de impotencia.

— ¿Recuerda con especial cariño a algún preso en particular?

■ Todos han sido especiales para mí, he tratado de cuidarlos a todos y de darles, a aquellos que lo necesitaban, otra oportunidad. Aunque recuerdo con más cariño a aquellos que estuvieron aquí por ser, como se decía, “propagadores de ideas”, y no por haber delinquido.

— ¿Y alguno del que no guarde tan grato recuerdo?

■ Aquellos que fueron verdaderos canallas, y a los que me hubiera gustado tenerlos conmigo para siempre, no por cariño precisamente, sino para evitar que siguieran haciendo daño. Recuerdo, entre otros, al que fuera el alcalde que más años estuvo al frente de la ciudad, un político sin escrúpulos, especulador y depredador, que creo recordar que se llamaba *Puercoles*. Y hubo algunos internos que hasta a mí me daban miedo, porque podían permanecer impasibles, e incluso disfrutar, haciendo muchísimo daño a gente inocente. Pero de ese tipo de gente hay más fuera que dentro.

— ¿Y de los evadidos?

■ Tengo sentimientos encontrados. He vivido numerosas fugas e intentos fallidos. Es como un deber para cualquier interno intentarlos alguna vez. Me alegro por su lucha, por su paciencia, por su crea-

tividad, por la libertad de quienes la consiguen. Ojalá hubieran podido dedicar esa fuerza y esa creatividad a tareas más nobles y con mejor fin. La más espectacular la protagonizaron hace 40 años *Dieguito el malo* (quien durante su larga vida carcelaria organizó 30 fugas), y otros 44 internos. La mayoría han muerto como consecuencia de la droga o del sida. Otra de las más conocidas fue la de *el Vaquilla*, un joven marginal al que no considero ni héroe ni antihéroe, sólo un producto de la generación de la heroína y del sistema penitenciario de entonces, y que se interpretó a sí mismo, en los 80, en una película sobre su vida.

— ¿Cómo ha sido su relación con la ciudad?

■ Aparte de que, como has dicho, he sido el espejo de sus conflictos, no le he gustado a casi nadie. Me han tratado como a ese pariente del que te avergüenzas o a ese vecino incómodo que hace siempre ruido o no paga la comunidad. Soy uno de esos recursos que todo el mundo pide, pero nadie quiere al lado de su casa. Así son de contradictorios los humanos, pero los entiendo. Pero estoy segura de que algunos, sobre todo los que pasaron por mis celdas y oficinas, sentirán incluso nostalgia por mí.

— ¿Quiere añadir algo?

■ Me gustaría que hicieran una película sobre mi vida, sobre mis internos, sobre mis trabajadores. Dirigida por Coixet, Bayona, Villaronga, o jóvenes talentosas como Mar Coll. Más bien debería ser una saga. ¡Tengo tanto por contar! Mi vida ha sido un *blues*.

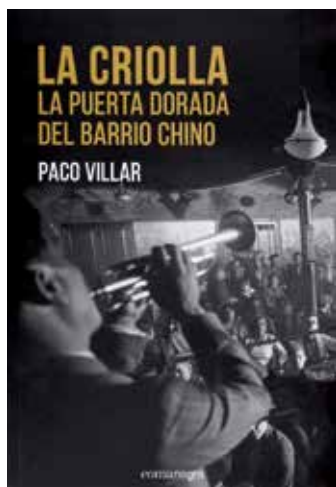
Llibres

La Criolla, el local més canalla

ANAÏS BARNOLAS

Mariners, soldats, transvestits, prostitutes, obrers, periodistes, lladres... eren bona part dels parroquians que freqüentaven el local més emblemàtic que va tenir Barcelona: La Criolla, ubicat als baixos fons de Barcelona, al llavors anomenat “barri xinó”, al carrer del Cid número 10. Paco Villar, un dels periodistes que coneix millor el Raval, autor del llibre *Historia y leyenda del Barrio Chino*, publica ara *La Criolla. La puerta dorada del Barrio Chino*, de l'editorial Comanegra.

Tot va començar a final de l'any 1927, quan Antonio Sacristán i Valentí Gabarró van reformar una antiga fàbrica a la vigília de l'Exposició Internacional de 1929. Un rètol estrident amb lletres de neons de color vermell en vertical indicaven el nom de La Criolla. A l'interior, hi havia una ambientació tropical, que consistia en unes columnes de ferro colat decorades amb fulles de palmeres. Cada nit hi havia orquestra i si

Espais mítics de Barcelona

La Criolla, la puerta dorada del Barrio Chino

Paco Villar

Comanegra, 2017

256 pàgines

22 euros

no, a la gramola es posaven altaveus, per la qual cosa es pot considerar el primer establiment de la ciutat on es va ballar música amb discos. Comptava amb un espai reservat i, en el pis de sobre, hi havia un despatx que tenia un mirall transparent, com els que apareixen en les pel·lícules de gàngsters. Era un espai transversal, on et podies trobar des dels burgesos vestits

d'etiqueta que hi anaven en sortir del Liceu fins a “transformistes” com Flor de Otoño, personatge inquietant del qual se'n desconeix el nom real i que compaginava la vida nocturna amb la d'anarquista d'acció. De La Criolla n'han parlat els millors cronistes de l'època, com Francesc Madrid, autor del sobrenom de “barri xinó”-que

s'inspira en un dia en què al Raval va veure un venedor ambulat que tenia el ulls axinats-, Domènec de Bellmunt o Josep Maria Planes. També va atraure l'escriptor Jean Genet, que s'hi va guanyar la vida amb la prostitució i que anys més tard ho va escriure a *Diari del lladre* (1949), l'actriu Margarida Xirgu acompanyada del premi Nobel Jacinto Benavente o l'escriptor Pierre Mac Orlan, encuriós de conèixer un ambient més agosarat i llibertari que Marsella o París.

Villar sempre havia volgut escriure un llibre sobre aquest gran temple de la disbauxa i quan va aparèixer l'àlbum de firmes del cabaret va veure-hi la gran oportunitat. El col·leccionista Joan B. Visa va entregar al cronista Lluís Permanyer l'àlbum de firmes i aquest, que ja havia pensat en Villar, li'n va preparar una còpia. L'obra és una crònica completa de com era el carrer del Cid i de l'atmosfera que s'hi vivia, donant veu a tots els testimonis que van deixar-hi constància. També

compta amb fotografies de l'època, dedicatòries dels personatges que van gaudir d'aquest edèn i il·lustracions com les de Ricard Opisso.

Villar va presentar el llibre el passat mes d'abril al Panam's, discoteca ubicada a la Rambla on l'associació La Taska Sally Brown organitza la festa La Criolla. Aquesta cita porta el nom d'aquest antre perquè precisament els organitzadors, besnéts d'Antonio Sacristán, un dels propietaris, van voler retre-li homenatge. Avui dia l'única manera de baixar a la part més nostàlgica dels baixos fons és a través de llibres com aquest. Un dancing, com s'anomenaven llavors, que el 24 de setembre de 1938 es va apagar quan l'aviació italiana va bombardejar la zona i hi va caure una bomba. En el seu lloc, hi van construir un nou edifici semblant, en els baixos del qual hi ha la seu de l'escola de teatre Bertó Toviás, que a la seva pàgina web recorda que en aquell lloc hi va haver la mítica Criolla.

Llibres

El periodisme com a pràctica agonística

Un llibre tracta, en forma de relat polifònic, la història del diari Avui. Es presenta com una història d'il·lusió, precarietat i relacions conflictives amb el poder convergent

IGNASI FRANCH

La periodista Maria Favà va treballar al diari Avui durant tota la seva existència prèvia a la fusió amb el diari El Punt. Resulta comprensible, doncs, que adverteixi que la seva crònica *Diari Avui 1976-2009. Entre el somni i l'agonia* està feta des de l'òptica d'una insider. Però Favà obre la perspectiva del retrat per convertir-lo en una història "en primera persona del plural": cita diverses referències bibliogràfiques i fonamenta el seu relat en multitud d'entrevistes realitzades per al llibre. El resultat és més una memòria viva que un informe forense, encara que, a parer de Favà, l'Avui va morir quan fou absorbit pel grup Hermes.

El diari va ser una iniciativa impulsada per una part del catalanisme, socialitzada a través d'un sistema de subscripcions populars. Al llarg dels anys, van sorgir algunes paradoxes: una iniciativa de resistència, que explorava les esquerdes obertes amb la descomposició de la dictadura franquista, va acabar forjant una relació de dependència amb el poder institucional. La majoria de directors de la capçalera iniciaven la seva feina

Redacció del diari l'any 1987

Lòptica d'una insider

Diari Avui 1976-2009, entre el somni i l'agonia

Maria Favà Compta
Meteora, 2017

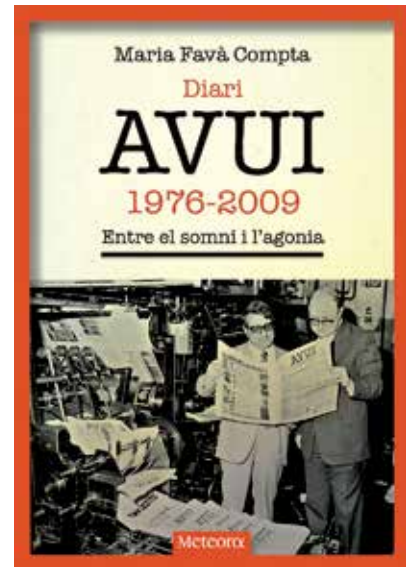
384 pàgines
19,50 euros

amb gestos de distanciament vers el pujolisme. Amb més o menys rapidesa i intensitat, solien acabar molt més a prop de Palau. I, també amb més o menys rapidesa, acostumaven a acabar destituïts... per no acostar-s'hi prou.

Favà considera que una posada en marxa precipitada, comprensible per l'agitada situació

política derivada de la mort de Franco, va ser una mena de pecat original que va llstar el projecte. Parla d'una plantilla inicial mancada d'experiència i que sempre, segons afirma, va comptar amb uns mitjans escassos. També explica la incertesa de no cobrar puntualment i viure constants rumors d'absorcions i

compres. L'autora reparteix joc entre els diversos testimonis, que sovint ofereixen records i interpretacions no del tot coincidents. El resultat ens recorda les tensions econòmiques, les negociacions político-periodístiques els equilibris múltiples quasi inherents a la pràctica del periodisme professional.

'Thriller' sobre el finançament d'un diari

En diversos passatges d'aquest relat polifònic, l'autora afirma que semblava que el poder polític convergent tenia el diari Avui en un punt límit permanent que generava una quotidianitat resistencial. En canvi, alguns testimonis dimensionen els riscos (econòmics o legals?) que Convergència podria haver pres per assegurar la continuïtat de la publicació. Al llarg del llibre, s'hi poden llegir diverses frases enigmàtiques: "Pujol havia posat el coll per l'Avui", afirma Ricard Huguet; "El Pujol se la va jugar molt per l'Avui", afirma un empresari que manté l'anonimat. Segons Favà, potser mai es no coneixeran tots els detalls del finançament de la publicació.

Maneres diverses d'escriure la mort

Jordi de Manuel destaca per la seva capacitat per dotar les seves novel·les d'un ritme infal·libre. El seu protagonista recurrent és el policia Marc Sergiot, que ha aparegut a títols com *La mort del corredor de fons*. A *Mans negres*, l'autor trasplanta Sergiot a l'àmbit del conte. Ho fa amb un exercici d'estil fonamentat en la diversitat formal: relats escrits en primera persona, narrador omniscient, monòlegs i fins i tot una mica de literatura epistolar. En tots els casos, tracta de crims que succeeixen a diverses zones de Barcelona, des del Poblenou arty a Pedralbes.

A diferència d'altres narradors, de Manuel se sol distanciar del comentari sociopolític explícit, del subratllat discursiu. Prioritza el gaudi en la construcció d'històries, però també aborda temes com l'especulació immobiliària o la violència de gènere. *Mans negres* també serveix per reivindicar que el seu autor pot ser, a més d'un dissenyador meticulós de trames, un constructor de moments intensos. Alguns d'ells s'allarguen

Crims a cop de relat

Mans negres

Jordi de Manuel

Pagès Editors, 2017

136 pàgines

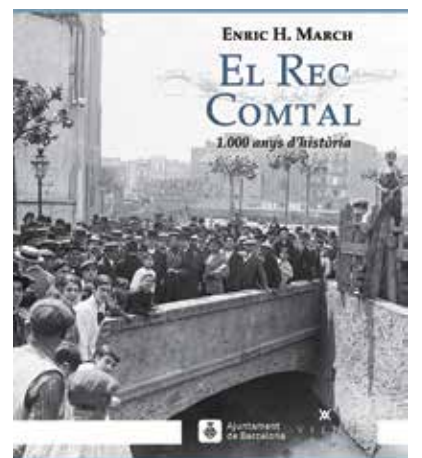
14 euros

incòmodament, altres agafen la forma de presa de consciència abrupta. El resultat és un *tour de force* de precisió i domini de la tècnica per a gaudi dels aficionats al gènere negre. **I.F.**

L'aigua és vida (i negoci)

L'arqueòloga Carme Miró explica a la introducció d'*El Rec Comtal, 1.000 anys d'història* que, fins ara, no hi havia cap assaig que cobris tota la història d'aquesta infraestructura. L'encarregat de signar-la ha estat Enric H. March, divulgador incansable del passat de la ciutat de Barcelona a través de llibres (d'autoria individual o col·lectiva) i del seu blog *Bereshit*. L'Ajuntament de Barcelona i Viena Edicions co-editen aquest volum bellament il·lustrat que explica la història del Rec Comtal i, de passada, les transformacions econòmiques i urbanístiques de la ciutat. Marc explica com, al llarg dels segles, el Rec va anar adquirint i perdent usos. En diferents èpoques, el seu cabal va servir per moure molins i per regar les terres, per nodrir d'aigua les indústries o per fer córrer els residus del clavegueram.

L'autor també descriu les transformacions a escala local (al voltant de la producció farinera al Clot, per exemple). No falten les dinàmiques especulatives o les concessions d'ús d'infraestructures: segles abans dels famosos peatges d'autopistes, la corona impulsava la construcció amb diners privats d'explotacions molineres... a canvi dels corresponents privilegis d'explotació. **I.F.**

Un cabdal de segles

El Rec Comtal, 1.000 anys d'història

Enric H. March

Viena Editors, 2016

240 pàgines

28,40 euros

Associacions de veïns i veïnes de Barcelona i punts de distribució de CARRER

DISTRICTE I

- Amics de la Rambla**
Rambles, 88-94, 3r D
93 317 29 40
- Barceloneta**
Guitert, 33-35, baixos
93 221 72 44
- Servei planificació (Palau de Mar)
Plaça Pau Vila, 1
- Casc Antic**
Rec, 27, baixos
93 319 75 65
- CCOO
- Via Laietana, 16
- CGT
- Via Laietana, 18, 9a
- Casal de Joves Aïos
Sant Pere més Baix, 55
- Cera, carrer de la**
Carrer de la Cera, 11, int.
93 329 48 53
- Coordinadora Casc Antic**
Serra Xic, 4, baixos
93 310 53 33
- Gòtic**
Nou de Sant Francesc, 21
avbarrigotic@gmail.com
- La Bodegueta
- Palma de Sant Just, 7
- El Glacià
- Plaça Reial, 7
- Centre Cívic Pati Llimona
Regomir, 3

- Esquerra de l'Eixample**
Calàbria, 262, baixos
93 453 28 79
- Fort Pienc**
Alí Bei, 94-96
93 231 11 46
- CC Ateneu Fort Pienc
Plaça Fort Pienc, s/n
- Ateneu Enciclopèdic Popular
Pg. Sant Joan, 26, 1er, 2a
- Parc de l'Escorxador**
Aragó, 6, entresòl, 3r dreta
- Ronda de Sant Pere**
Ronda de Sant Pere, 7
- Col·legi de Periodistes
Rambla de Catalunya, 10
- Sagrada Família**
València, 415, local 1
93 459 31 64
- Sant Antoni, barri**
Avinguda Místral, 30, baixos
93 423 93 54
- Confeccions El Rellotge
Comte Borrell, 89
- Celler de l'Estevet
Calàbria, 57
- Pastisseria Bonastre
Tamarit, 136
- Autoservei Navarro
Avinguda Místral, 6
- Ateneu Layret
Villarroel, 49

- La Satalia**
Cariteo, 26
93 326 37 72
- Poble Sec**
Margarit, 23
93 441 36 65
- Biblioteca Francesc Boix
Blai, 34
- Centre Cívic El Sortidor
Plaça del Sortidor, 1
- Polvorí, el**
Segura, s/n
93 432 36 42
- Sant Cristòfol-Vivendes SEAT**
Coure, 8, baixos
93 432 34 71
- Centre Cívic Can Cadena
Mare de Déu del Port, 397
- Centre Cívic El Rellotge
Pg. de la Zona Franca, 116
- Centre Cívic La Bàscula
Foc, 128
- Triangle de Sants**
Masnou, 9, baixos
93 298 81 20
- DISTRICTE IV**
- Barri de la Mercè**
Heróis del Bruc, 9
- Camp Nou**
Travessera de les Corts, 94, baixos
93 490 96 54

- Centre Cívic Vallvidrera-Vázquez Montalbán
Reis Catòlics, 16-34
- Putxet**
Passeig Sant Gervasi, 39-47
avputxet@hotmail.com
- Ronda General Mitre**
General Mitre, 188 bis
mitre@mixmail.com
- Sant Gervasi de Cassoles**
Muntaner, 544, 2n
93 417 90 65
- Sant Gervasi Sud**
Plaça Cardona, 1
associacionsantgervasisud@gmail.com
- Forn de la Vila
Consell de la Vila, 9
- Tres Torres**
Rafael Batlle, 16, tenda 1
93 205 77 89
- DISTRICTE VI**
- Camp d'en Grassot**
Jardins de la Sedeta
Sicília, 321
600 60 36 05
- Coll-Vallcarca**
Tirso, 48 local
93 284 28 80
- Centre Cívic d'El Coll
Aldea, 15-17
- Gràcia Nord-Vallcarca**
Bolívar, 15, 2n
93 211 26 27

- DISTRICTE VII**
- Baix Guinardó**
Plaça Alfons X, 3
93 436 81 80
- Can Baró**
Josep Serrano, 59-71
93 219 92 24
- Can Papanaps-Vallhonesta**
Mura, 8, baixos
canpapanaps@yahoo.es
- Carmel, el**
Feijoo, 10-12
93 357 57 48
- Centre Cívic El Carmel
Santuari, 27
- Clota, la**
Av. Cardenal Vidal i
Barraquer, 30
93 357 72 59
- Font del Gos**
Cami de Cal Notari, s/n
93 428 20 42
- Font d'en Fargues**
Pedrell, 69, baixos
ffargues@hotmail.com
- Horta, barri d'**
La Plana, 10, 1r
93 407 20 22
- Centre de Serveis Personals
Plaça Santes Creus, 8
- Centre Cívic Matas i Ramis
Feliu i Codina, 20

- Ciutat Meridiana**
Rasos de Peguera, 210 bis
93 276 30 94
- Centre Cívic Ciutat Nord
Rasos de Peguera, 19-25
- Guineueta**
Rambla Caçador, 1-3
93 428 46 23
- Porta, barri de**
Estudiant, 26-28
93 359 44 60
- Centre Sòller
Plaça Sòller, s/n
- Ateneu la Bòbila
Estudiant, 1
- Prosperitat**
Baltasar Gracián, 24-26
93 276 30 15
- Casal de Barri de Prosperitat
Pl. Angel Pestaña, s/n
- Casal de Joves de Prosperitat
Rio de Janeiro, 100
- Roqueutes**
Canteres, 57, baixos
93 359 65 72
- Ateneu Popular de 9Barris
Port Lligat, s/n
- Torre Baró**
Escolapi Càncer, 1
a.vecinostorrebaro@hotmail.com

- Meridiano Cero**
Torroella de Montgrí, 11
93 274 02 72
- Navas, barri de**
Biscaia, 402, baixos
93 340 51 85
- Pi i Margall**
Passeig Guayaquil, 53
93 311 41 93
- Sagrera, la**
Martí Molins, 29
93 408 13 34
- Biblioteca Marina Clotet
Camp del Ferro, 1.3
- Nau Ivanov
Hondures, 28-30
- Nau Bostik
Ferran Turné, 11
- Sant Andreu Nord-Tramuntana**
Pg. Torres i Bages, 101-103
93 274 03 34
- Sant Andreu del Palomar**
Dr. Balari i Jovany, 14
93 345 96 98
- Bar Versalles
Gran de Sant Andreu, 255
- Biblioteca Ignasi Iglesias
Segadors, s/n
- Can Guardiola
Cuba, 2
- Centre Cívic St. Andreu
Gran de Sant Andreu, 111

- Maresme**
Rambla Prim, 45
93 266 18 56
- Palmera Centre, la**
Maresme, 244, baixos
93 313 30 78
- Paraguay-Perú**
Gran Via, 1.144, baixos
93 278 06 93
- Parc, del**
Llull, 1-3
93 221 04 87
- Pau, barri la**
Concili de Trento, 320
93 313 28 99
- Poblenou**
Rambla del Poblenou, 49
93 256 38 40
- El Tio Ché
Rambla del Poblenou, 44-46
- Farmàcia
Bolívia, 19
- Llibreria Etcètera
Llull, 203
- Provençals de la Verneda**
Dr. Zamenhof, 25, baixos
93 307 46 95
- Sant Martí de Provençals**
Andrade, 176
93 314 17 04
- C. Cívic de Sant Martí
Selva de Mar, 215

És Tira

RICARDO HERMIDA -SR. PLÁSTICO

- Nou de la Rambla i Rodalies**
Nou de la Rambla, 22
93 301 88 67
- El Cafeti
Sant Rafael, 18
- Sala Baluard
Plaça Blanquerna, s/n
- L'Òstia**
Cormeño, 7, baixos
- Raval de Ciutat Vella**
Carme, 102
93 441 77 21
- Taller de Músics
Requesens, 5
- Espai Contrabandos
Junta de Comerç, 20
- Taula del Raval**
Carrer de la Cera, 44, bxs
93 442 46 68
- Veïns en defensa de la Barcelona Vella**
Sèquia, 5-7, baixos, 3a
vdbv@telefonica.net
- DISTRICTE II**
- Dreta de l'Eixample**
València, 302
615 41 80 12
- Cafeteria Anem al Gra
Còrsega, 382

- USTEC
Ronda Universitat, 29, 5è
- DISTRICTE III**
- Badal, Brasil i Bordeta**
Daouz i Velarde, 30
93 491 05 49
- Centre Social de Sants**
Olzinelles, 30
93 331 10 07
- Cotxeres de Sants
Sants, 79
- Biblioteca popular Josep Pons
Constitució, 19 (Bloc 11 de Can Batlló)
- Font de la Guatlila-Magòria**
Rabí Ruben, 22 B
93 424 85 06
- França, barri de la**
Mare de Déu del Remei, 21, 1r
93 325 08 93
- Hostafrancs**
Callao, 9, baixos
93 421 79 19
- Poliesportiu Espanya
Industrial
Muntades, 37
- Casinet d'Hostafrancs
Rector Triadó, 53

- Racó de les Corts**
Travessera de les Corts, 94, baixos
609 43 50 49
- Sant Ramon Nonat**
Ptge. Jordi Ferran, 19-21
- Xile, avinguda**
Av. de Xile, 34, 11, 5è
93 440 35 12
- Can Deu
Plaça de la Concòrdia, 13
- Zona Universitària**
Jordi Girona s/n
93 401 77 43
- DISTRICTE V**
- Can Caralleu**
Guarderia, 12
93 280 07 24
- Can Rectoret**
Bohemis, 23
93 205 04 87
- Font del Mont-Vallvidrera**
Escales Font del Mont, 1 A
- Mas Gimbau-Can Castellví**
Pg. Solé i Pla, 16-18, int.
avvmagic@hotmail.com
- Mont d'Orsà-Vallvidrera**
Reis Catòlics, 16-34 (casal)
93 406 90 53

- Travessera de Dalt**
Travessera de Dalt, 6
93 210 52 89
- Lluïsos de Gràcia
Plaça Nord, 7
- Vila de Gràcia**
Maspons, 6-8 (La Violeta)
93 706 08 81
- Ateneu La Torna
Sant Pere Màrtir, 37, baixos
- Centre Cívic La Sedeta
Sicília, 321
- Centre Moral de Gràcia
Ros de Olano, 7-9
- Hotel d'Entitats de Gràcia
Providència, 42
- Info-espai
Plaça del Sol, 19-20
- Poliesportiu Claror
Sardenya, 333
- Poliesportiu Perill
Perill, 16-22
- Tradicionariu
Trav. de Sant Antoni, 6-8
- La Violeta
Maspons, 6

- Punt d'informació juvenil
Plaça Eivissa, 17, pral.
- Joan Maragall del Guinardó**
La Bisbal, 40-42, baixos
93 347 73 10
- Cooperativa Rocaguinarda
Xiprer, 13
- Montbau**
Roig Soler, 31, baixos
93 428 29 34
- Parc de la Vall d'Hebron**
Pl. Joan Cornudella, 13
93 428 68 66
- Sant Genís dels Agudells**
Nàim, 5, tenda 1
93 417 03 67
- Taxonera, la**
c/del Besòs, 17 (Hotel d'Entitats)
93 429 68 43
- DISTRICTE VIII**
- Can Peguera**
Vilaseca, 1
93 357 13 33
- IGOP-UAB
Passeig d'Urrutia, 17
- Casal de Barri de Can Peguera
Biure, 1

- Torre Llobeta-Vilapicina**
Santa Fe, 5, 1r, 4a
93 429 07 06
- Centre Cívic Torre Llobeta
Santa Fe, 2, bis
- SESE
Joan Alcover, 6
- Trinitat Nova**
Pedrosa, 21
93 353 88 44
- Turó de la Peira**
Passeig de la Peira, 37, local 12
93 407 21 70
- Can Basté
Passeig de Fabra i Puig, 274
- Verdum**
Artesania, 96, baixos
93 276 02 30
- DISTRICTE IX**
- Bon Pastor**
Sant Adrià, 101, baixos
93 346 46 18
- Congrés, el**
Felip II, 222
93 340 70 12
- Casal de Barri del Congrés
Acàcies, 26

- Districte de Sant Andreu
Plaça Orfila, s/n
- Ateneu l'Harmonia
Carrer de Sant Adrià, 20
- Sant Andreu Sud**
Virgili, 24, 1a planta
93 346 72 03
- Trinitat Vella**
Mare de Déu de Llorda, 2
93 274 19 58
- C. Cívic de Trinitat Vella
Foradada, 36-38
- DISTRICTE X**
- Clot-Camp de l'Arpa**
Sibelius, 3, baixos
93 232 46 10
- Casal Joan Casanelles
Pl. Joan Casanelles, s/n
- Foment Martinenc
Provença, 595
- Diagonal Mar**
Selva de Mar, 22-32
93 307 91 20
- Front Marítim de Bcn**
Taulat, 144, 5è A
frontmaritimbcn@telefonica.net
- Gran Via-Perú-Espronedada**
Gran Via, 1.002, 8è, 2a
93 308 77 34

- El Besòs**
Rambla de Prim, 64-70
93 278 18 62
- Verneda Alta, la**
Campo Arriassa, 99
93 314 58 13
- Complex Esportiu Verneda
Binèfar, 10-14
- Vila Olímpica**
Jaume Vicenç Vives, 6
93 221 93 93

Un nou CARRER a internet www.favb.cat

Modificacions: 93 412 76 00

El pròxim número de CARRER sortirà al mes de setembre

40 anys fent història al Poblenou

REDACCIÓ

L'Arxiu Històric del Poblenou ha publicat un llibre per commemorar el quarantè aniversari de la seva fundació el 1976, un any que van començar molts projectes en acabar el llarg túnel del franquisme. L'Arxiu és una entitat independent que viu de les petites aportacions econòmiques dels seus 300 socis, la majoria dels quals són veïns del Poblenou.

La revista 'Icària'

Fins ara ha publicat una vintena de llibres, cinc vídeos i ha organitzat diverses exposicions i conferències, i des del 1996 publica

anualment la revista d'història *Icària*. El 2006 va organitzar una gran exposició d'objectes fets als Poblenou. En una de les plantes de Can Felipa i en la plaça del centre cívic es van mostrar des d'un avió quasi centenari, un camió Ebro, dos cotxes fabricats el 1904... fins als senzills gafets de Can Waldes, una societat cooperativa laboral.

Des del cim de la Torre

Des de fa tres anys, l'Arxiu gestiona la Torre de les Aigües, una impressionant construcció de l'arquitecte municipal Pere Falques. Des del cim de la Torre, que es pot visitar de forma

guiada, s'ofereix una vista molt insòlita de la ciutat.

L'arxiu també fa visites guiades pel barri i ofereix assessorament i el seus fons documentals a les persones que ho demanen. En aquests moments l'Arxiu té unes 15.000 fotografies que es poden consultar a través de la web. Actualment el president de l'Arxiu és l'arquitecte Jordi Fossas i anteriorment ho va estar Josep Maria Huertas Claveria, que va ser un dels primers impulsors de l'entitat. També va col·laborar a l'Arxiu l'historiador Manuel Arranz i periodistes com Angela Vinent, Jordi Muntaner, Marc Andreu, Maria Favà... entre d'altres.

Algunes publicacions de l'Arxiu Històric

Moltes de les publicacions es poden adquirir a qualsevol llibreria i aquelles que han quedat exhaurides es poden consultar a la seu de l'Arxiu.

- Itinerari del Poblenou* (1984).
- La Rambla fa cent anys* (1985).
- De la tartana al Metro. Història del transport públic al Poblenou* (1989)
- El Poblenou: 150 anys d'història* (1991, segona edició 1992).
- Els carrers del Poblenou* (1982, segona edició 1993, tercera 2004).
- Tal com érem. Memòria gràfica del Poblenou* (1994).
- Nou Viatge a Icària: De les fàbriques a la Vila Olímpica* (1990, 2a edició, 1996).
- Gent del Poblenou* (1998).
- El Poblenou: 150 anys d'història* (tercera edició 2001).
- Poblenou Blanc i Negre* (2004).
- Diumenges i festius. Poblenou, un punt de vista* (2004)
- El Poblenou en 135 veus* (2005).
- Fet a Poblenou* (2008, segona edició 2010).

La Favb
informa

La justícia manté la sanció a Colón Viviendas

LA JUNTA DE LA FAVB

El jutjat contenciós-administratiu de Barcelona ha donat la raó a la Favb en el contenciós que manté amb Colón Viviendas, un fons d'inversió que forma part de l'entramat de l'empresa Azora i que l'any 2013 va comprar per subhasta quatre promocions d'habitatge de lloguer de protecció oficial construïdes als barris de les Corts, Can Peguera, Porta i Sagrera per l'empresa pública Regesa ja desapareguda. La sentència, amb data 19 de maig de 2017, desestima el recurs de la societat d'inversió immobiliària i manté la sanció de 30.000 euros imposada per incompliment de la normativa de la Llei d'Habitatge de Catalunya que exigeix la inscripció prèvia al Registre de Sol·licitants de VPO.

La resolució judicial considera que Colón Viviendas ha de complir amb les obligacions que imposa la Llei d'Habitatge, ja que "en aquests temps de crisi, l'accés a l'habitatge és un element bàsic per a moltes famílies i és obligació de l'administració el regular-lo de la forma més justa i equitativa possible amb l'objecte de proporcionar un bé escàs a la major quantitat possible de ciutadans". Així mateix, el jutge considera que l'alarma social que ha generat el cas i que la Favb ha denunciat és evident "si en aquests paràmetres ens trobem amb que un propietari se salta les normes d'adjudicació, concretades en el registre de sol·licitants, més

les normes de selecció inherents a la llei, i a més, en un número elevat d'habitatges com és el cas".

L'especulació immobiliària i financera agreujada per la crisi ha fet que l'accés a l'habitatge i el que és més greu, el seu manteniment, ens hagi situat en un estat d'emergència social. És en aquest context que a mitjans del 2013 es van vendre en subhasta quatre promocions d'habitatge de protecció oficial formades per 298 pisos i destinades a joves i persones amb risc d'exclusió social. Es tractava

El jutge dona la raó a la Favb i demana 30.000 euros a l'empresa per incompliment de la Llei d'Habitatge

de la venda d'habitatges construïts amb la modalitat de dret de superfície per la Fundació Pisos de Lloguer i Regesa, ambdues dependents del Consell Comarcal del Barcelonès. L'operació de venda es va realitzar mitjançant concurs públic amb unes condicions de sortida d'11,35 milions d'euros i va rebre el vistiplau dels ajuntaments de Barcelona, Badalona, l'Hospitalet de Llobregat, Santa Coloma de Gramenet i Sant Adrià del Besòs

El gestor de fons financers Azora va ser l'únic que s'hi va presentar

i va guanyar la subhasta per 11,4 milions d'euros. Colón Viviendas Sociedad de Inversión Immobiliària forma part de l'entramat d'Azora i gestiona directament la relació amb els veïns. A la web del mercat de valors es valora el negoci amb data de febrer de 2014 en 18,65 milions d'euros, és a dir, que l'operació immobiliària va generar en pocs mesos una plusvàlua de 6,85 milions d'euros. Al capdavant d'Azora hi figuren directius de la divisió immobiliària del Grup Santander i l'antic president de Goldman Sachs a Espanya. Es tracta de la mateixa empresa que va comprar 3.000 habitatges públics a l'Ajuntament de Madrid.

Venda d'habitatge públic

Gràcies a l'avis de l'Associació 500x20, la Favb va denunciar el mes de desembre del 2013 la venda de pisos de Regesa. En un comunicat va exigir la reversió d'aquesta venda i el compromís formal dels partits presents a l'Ajuntament perquè no es vengués ni un habitatge públic més. També va reclamar la depuració de responsabilitats dels partits que havien portat la gestió de Regesa a la crisi, l'abandonament definitiu de la construcció d'habitatges en sòl dedicat a equipaments i el desenvolupament d'una veritable política pública d'habitatge, basada en el lloguer assequible, per garantir un dret universal a tota la població.

EL COR ROBAT

CATHERINA AZÓN

Àlex Casero

Secretari de l'Associació d'Afectats pel PERI del Turó de la Font de la Guatlilla

PUYAL

"Demaneu la millora integral del barri i la desafectació dels habitatges"

L'Àlex és un petit empresari de 35 anys que viu a una caseta del barri del Turó de la Font de la Guatlilla, a la falda de Montjuïc. Casa seva, construïda fa 70 anys i per la qual han passat cinc generacions, està en perill d'enderroc, afectada, com les de 39 famílies més del barri, per un Pla de Reforma Interior de 1976. L'any passat els afectats van decidir fer-se forts creant una associació veïnal que ara acaba d'entrar a formar part de la Favb.

— Què és el que us motiva a crear una associació?

— Un grup d'afectats pel PERI, la majoria joves, vam decidir crear una nova entitat per donar un impuls a la reivindicació que tenim al barri. Encara que la major part som socis de la històrica Associació de Veïns de la Font de la Guatlilla, vam veure que l'entitat atén molts problemes i, encara que sempre ens han donat suport, vam decidir que si els veïns directament afectats ens associàvem donaríem un nou impuls a la nostra lluita.

— Així, convivia dues associacions al mateix barri?

— Sí, i la majoria som socis de totes dues, i la relació és molt bona. Col·laborem i participem a la festa major i altres activitats.

— Quina és la situació actual?

— Del més d'un centenar d'habitatges que estaven afectats pel pla, només queden una quarantena de cases. La resta van ser enderrocades els anys 2000 i 2010. Uns 25 habitatges són del tipus "industrial", construïts en els anys de l'Exposició Universal de 1929 i habitats pels treballadors que hi van arribar. La resta són cases d'una o dues plantes construïdes als anys 40. La masia de Can Cervera aixeca acta del passat rural del barri i està exigint obres de rehabilitació.

— Què hi ha per millorar?

— La zona verda que limita amb els nostres habitatges es troba en un pessim estat. Hi ha solars buits plens de brutícia i sense cap ús. El PERI condemna els habitatges i en aquest espai està prevista una nova zona verda, una via urbana i un edifici de nova construcció, tot i que cap de les tres actuacions no respon a les necessitats actuals de la ciutat.

— Com es viu l'afectació?

— Són molts els anys que fa que estem pendents de les excavadores, sense poder realitzar les millores que els edificis requereixen: no ens donen llicències per a obres majors. Els habitatges es deterioren i vivim en la incertesa. Els successius governs municipals s'han passat el problema sense resoldre'l. Es van limitar a enderrocar les cases i expulsar 70 famílies del barri.

— Per què us sentiu amenaçats?

— Està vigent la tercera fase del pla especial, la seva aplicació suposaria l'expropiació dels habitatges que encara queden i l'expulsió de veïns i veïnes que portem dècades vivint al barri. Requalificar urbanísticament un espai qualificat com a zona verda obliga a fer permutes de terrenys: tenim propostes i les estem negociant.

— Quina és la vostra demanda més important?

— La millora integral del barri i la desafectació dels habitatges. A la Font de la Guatlilla li cal un parc en condicions, millores en mobilitat amb la instal·lació d'escaleres, la supressió de barreres arquitectòniques, guanyar espai per als vianants... S'han d'urbanitzar els carrers.

— Com valoreu els dos anys del nou Ajuntament?

— Hi ha més relació i detectem més sensibilitat. S'ha creat una taula de treball amb el Districte, l'Ajuntament central i les entitats. Però ja han passat dos anys i no hem avançat gaire. Tot va molt a poc a poc, massa. L'objectiu és trobar una solució consensuada en aquesta legislatura. De moment ens han manifestat que estan d'acord en què l'actual PERI no té sentit, però no és suficient. Nosaltres hem de blindar-nos de cara al futur.

— Per assolir aquest objectiu sembla imprescindible l'aprovació d'un nou pla...

— En això estem. Pensem que no ha d'haver-hi cap problema. Tots els presidents dels grups municipals ens han donat la raó i ens han dit que ens donen suport. Ara s'ha de fer!

Revistes de barri

El Butlletí

El número 39 de la publicació de l'Associació de Veïns i Veïnes de Congrés-Indians ens sorprèn amb una nova i renovada maqueta. El nou butlletí coincideix també amb una nova etapa per a l'entitat, que l'ha portat a la gestió conjunta amb altres associacions del centre cívic Can Clariana Cultura. A les seves pàgines la revista conté articles, entre d'altres, dedicats a la transformació de l'equipament, sobre com afecta el desplegament de la nova xarxa d'autobús, l'obertura del Canòdrom al barri i diverses informacions útils per al veïnat. L'enhorabona per partida doble!

El Rebrot

Arriba a les nostres mans la revista de l'entitat Verneda Solidària, i sembla ser que la reaparició va de debò. Amb una periodicitat mensual, en el número 39, corresponent al mes de maig, Àngel Valverde fa una entrevista a l'històric activista veïnal Francisco Liñán, que ha sigut elegit president de l'Associació de Veïns i Veïnes de la Pau. Hi torna per protagonitzar una etapa de transició a l'entitat i ajudar a garantir la seva continuïtat. Entre d'altres temes reivindica una solució per al problema de la humitat de les façanes de molts edificis del barri.

Cap a Peus

El número 625 del *Sant Andreu de cap a peus*, del mes d'abril, dedica el tema especial a l'anàlisi sobre els nous projectes de zones verdes que hi ha previstos al barri. També fa un interessant repàs als llibres relacionats amb Sant Andreu que es podien trobar als carrers el passat Sant Jordi. Un altre article recorda els 41 anys de la tancada de les dones de la Motor Ibérica, una de les primeres reivindicacions amb posterior ressò internacional del moviment veïnal de les dones a Catalunya. També informa de l'ampliació de l'Escola Ignasi Iglesias.

Paco González Antiguo barraquista
del Carmelo**JAUME CARBONELL**
ENTREVISTA**JOAN MOREJÓN**
FOTOGRAFIA

en la Asociación de Vecinos del Carmelo y se crea la vocalía de barracas, de la que él se hace responsable. Coincide con el realojo de 123 familias en el polígono de Canyelles, propuesta rechazada por muchos barraquistas, que pedían viviendas más próximas. Es el líder natural de este sector de barracas, mientras Custodia Moreno lo es del núcleo de Raimon Casellas. “Una fuera de serie, porque nunca escatima esfuerzos para estar con los demás. Tendríamos que tener más Custodias jóvenes”. Un liderazgo que también se forja como miembro de UGT y del comité de empresa de Pegaso, donde trabaja hasta su prejubilación, a menudo con jornadas alternas de 12 y 16 horas, empezando como especialista de carretillas y terminando como oficial de primera.

En la vocalía de barracas lo tienen claro. Primero se trata de mejorar sus condiciones de vida. Por este orden logran que llegue la luz y el agua y que se instalen recolectores de basura y servicios en cada barraca. Y la segunda y principal reivindicación es lograr pisos para todos los barraquistas en el barrio, algo que se consigue en 1984 con la construcción de los “pisos verdes” en lo alto de la carretera del Carmel -allí vive él- y, más adelante, en Can Carreras (Nou Barris). “Hubo muchas manifestaciones y estábamos muy bien organizados. Nuestros planteamientos eran justos y realistas. Además, planteábamos el problema pero siempre con una solución”. Movilización y negociación iban siempre de la mano.

A principios de siglo recibe del Ayuntamiento la medalla de honor de Barcelona. Hoy, a sus 77 años muy bien llevados, aparte del cuidado de sus nietos y de seguir militando en la agrupación del PSC del barrio, se ocupa de lo que siempre ha hecho: ayudar a la gente, buscando soluciones dialogadas o tratando de arreglar, manitas como es, lo que se le presenta. “El Paco siempre anda con las herramientas a cuestas. Si hay que pintar, el Paco... Si hay que reparar, el Paco... Trabajando me distraigo. Siempre me ha preocupado la parte social de la gente”. Ni que lo diga.

“Yo tenía la barraca encima de este búnker”

A finales de marzo, en lo alto del Turó de la Rovira -en el lugar conocido como Los Cañones- y a iniciativa de la Comisión Ciudadana por la Recuperación de la Memoria de los Barrios de Barracas, el Ayuntamiento de Barcelona descubrió una placa conmemorativa para recuperar y reivindicar la historia de los antiguos barrios que se levantaron en las zonas del Carmel y de Can Baró poblados a partir de los años cincuenta por inmigrantes que llegaban a Barcelona en busca de un futuro más esperanzador.

Frente a la placa se distingue un búnker que formaba parte de una batería antiaérea durante la guerra civil. “Aquí, encima de este búnker, teníamos nuestra barraca. Aquí estaba el comedor. Aquí el baño. Aquí...”. Paco va señalando las distintas piezas que fueron adecentando, con alguna pequeña ampliación. Este espacio, de unos 35m2 lo compartía primero con su mujer, sus dos hermanos y sus padres y, más adelante, cuando éstos se fueron a un piso de alquiler, con sus dos hijos. Desde ahí se contempla una excelente panorámica inédita de 360 grados de la ciudad. “En uno de mis escasos ratos libres me sentaba con la gandula en la terraza y disfrutaba de estas vistas”. Hoy se

ha convertido en uno de los mayores focos de atracción turística, algo que genera división de opiniones entre los vecinos.

Paco González (1939), nace accidentalmente en el barrio sevillano de la Macarena pero se cría y crece en Azuega, un pueblo de Badajoz, fronterizo con Andalucía. Muy pronto, a los 8 años, se pone a trabajar en un almacén y a los 16 se inicia en las tareas del campo. “Yo sabía labrar, sembrar y recolectar. Hacía de todo”. Apenas pisa un año la escuela, pero espabila y aprovechaba cualquier ocasión para instruirse: “En el campo, mientras un señor enseñaba a su hija, yo escuchaba y aprendía. Y cuando cuidaba ganado iba con mi catón -libro que se usaba para ejercitar en la lectura a los principiantes- y, cuando me encontraba un pastor o alguien que supiera leer, le preguntaba”.

A los 20 años, con su familia, toman *el sevillano* y, tras día y medio de viaje, recalcan en Barcelona. Unos tíos les dicen que aquí encontrarán más oportunidades de trabajo y se hospedan en su casa del Guinardó. Pronto se dan cuenta de que no hay espacio para tanta gente y se trasladan a la calle Calderón de la Barca (el Carmel), “una vivienda sin suelo rebozado,

en pésimas condiciones”. Trabaja en un instituto óptico, de tornero y matricero, mientras por la noche asiste a una academia para sacarse los estudios primarios. Al año siguiente cumple el servicio militar, primero en Madrid y luego en Canarias.

En una de las cartas que le envía su madre le cuenta que han encontrado un lugar en Los Cañones y que se están construyendo una torre. “A mi regreso, en 1962, me doy cuenta que de torre nada, que se trata de una barraca. Paso a paso fuimos adecentándola y mejorándola, pues al principio había goteras y nos mojábamos. Allí vivíamos unas cien familias sin agua, ni luz ni otros servicios básicos. Teníamos que ir a dos fuentes a por agua. De ese modo yo llené estos dos depósitos (señala el punto donde los instaló). Eso sí, lo poco que teníamos lo compartíamos. Los días de lluvia los caminos de acceso se convierten en un barrizal y cuando las fuertes nevadas las pasan canutas.

La biografía de Paco está teñida de sencillez, humanidad, solidaridad, tolerancia, lucha y generosidad. No tiene éxito con la escuela de adultos que monta en una barraca deshabitada, pero sí la tiene cuando en los años setenta entra

Sal i pebre**La Capella Gitana**

La Model ja no és una presó. Ara és el moment que es faci realitat la llarga lluita veïnal perquè l'espai que ha ocupat durant 113 anys es destini a equipaments de barri i de ciutat, i als reivindicats Jardins de la Llibertat. També és el moment de recuperar la Capella Gitana, l'obra que el pintor, cartellista i poeta Helios Gómez, represaliat per la dictadura per defensar la República, va pintar als anys 50 a la Model en homenatge als presos, des d'una cel·la molt propera a la dels condemnats a mort. No sabem si per desídia o ignorància, als anys 90, quan Núria de Gispert era consellera de Justícia, la pintura va ser coberta amb una capa de cal. És imprescindible la restauració de l'obra i dedicar un d'aquests espais que van ser testimonis d'enormes sofriments i injustícies, a un lloc de memòria que aculli una exposició permanent del fons gràfic i documental d'Helios Gómez i altres artistes represaliats. El llarg i tenaç treball que l'Associació Cultural Helios Gómez ha fet per preservar i reivindicar la seva memòria mereix una resposta. Ara és el moment, que no es cometin més errors.

Zeta

L'acudit

JORDI LAPEDRA